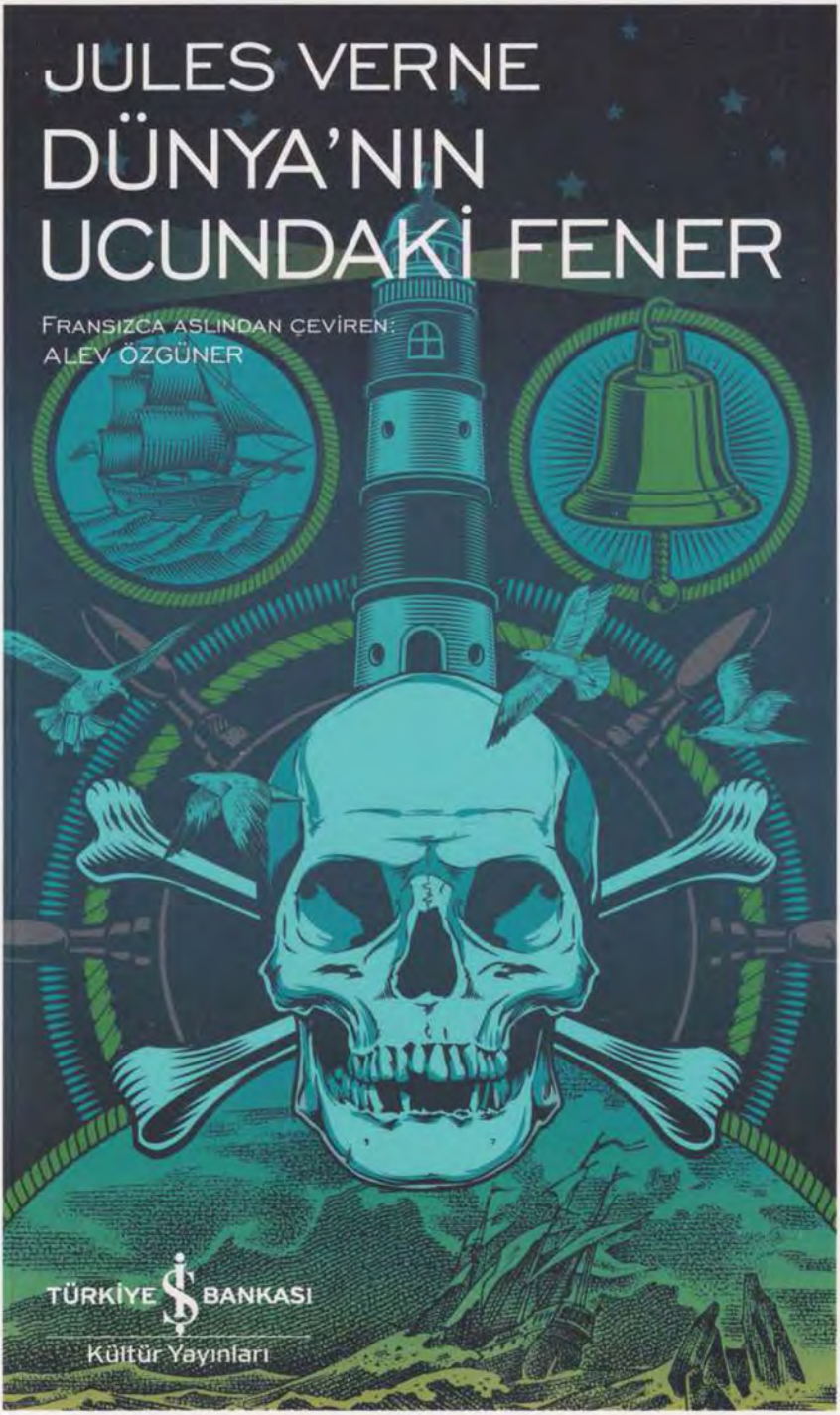
Modern Klasikler Dizisi - 173

JULES VERNE
DÜNYA'NIN UCUNDAKİ FENER

Fransızca aslından çeviren:
ALEV ÖZGÜNER

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

JULES VERNE
DÜNYA'NIN UCUNDAKİ FENER

ÖZGÜN ADI
LE PHARE DU BOUT DU MONDE

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2009
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
BARIŞ ZEREN

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
YONCA GÜNEŞ YÜCEL

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM MAYIS 2021, İSTANBUL

ISBN 978-625-405-443-3

BASKI: UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
Keresteciler Sitesi Fatih Caddesi Yüksek Sokak No: 11/1 Merter Güngören/İstanbul
Tel. (0212) 637 04 11 Sertifika No: 45162

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: ALEV ÖZGÜNER

1960 yılında İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesi'ni, ardından BÜ Orta Kademe Yöneticilik Bölümü'nü bitirdi. Yurt Ansiklopedisi, Gelişim Yayınları, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık AŞ'de çalıştı. Halen bazı yayınevleriyle çevirmen, redaktör ve düzeltmen olarak çalışmaktadır. *Güzel Dost* (Guy de Maupassant), *Binbir Hayalet* (Alexandre Dumas), *Dr. Ox'un Deneyi* (Jules Verne) ve *Zacharius Usta* (Jules Verne) çevirilerinden bazılarıdır.

Modern
Klasikler
Dizisi - 173

Jules Verne

Dünya'nın Ucundaki Fener

Fransızca aslından
çeviren: Alev Özgüner

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

İÇİNDEKİLER

1 Açılış Töreni 1
2 Estados Adası 13
3 Üç Bekçi 23
4 Kongre Çetesi 37
5 *Maule* Adlı Gulet 51
6 Elgor Koyu'nda 63
7 Mağara 75
8 *Maule*'nin Onarımı 85
9 Vasquez 95
10 Kazadan Sonra 107
11 Enkaz Yağmacıları 119
12 Koydan Çıkarken 133
13 Üç Gün Boyunca 145
14 *Santa-Fe* Avizosu 163
15 Sonuç 175

Jules Verne Kitaplığı;
Jules Verne kitaplarını yıllar önce
Türkçeye kazandırmış olan
A. İhsan Tokgöz'e ithaf edilmiştir.*

* A. İhsan Tokgöz: Türk yazar, yayıncı ve siyaset adamı. Jules Verne'in romanlarını Türkçe'ye ilk çeviren kişidir. 1890'yılında Âlem Basımevı'ni kurdu ve Edebiyat-ı Cedide akımının yayın organı olan *Servet-i Fünûn Dergisi*'ni yayımlamaya başladı. İkinci Meşrutiyet'ten Birinci Dünya Savaşı sonlarına değin Yüksek Ticaret Mektebi'nde coğrafya öğretmenliği yaptı. 1919'da Avrupa'ya giderek Heyet-i Temsiliye'nin amaç ve fikirlerini batı kamuoyuna duyurmaya çalıştı. Lozan Barış Konferansı sırasında da Türk Basın Bürosu'nun yöneticiliğini yaptı 1931'de Ordu milletvekili olarak girdiği TBMM'de yasama görevini ölümüne değin sürdürdü. Başlıca yapıtları *Altı Hafta Nil'de Seyahat, Avrupa'da Ne Gördüm, Tuna'da Bir Hafta, Tirol Cephesinde Ateş Hattında, Matbuat Hatıralarım.*

1

Açılış Töreni

Güneş, batıdaki manzarayı sınırlandıran tepelerin ardında gözden kaybolmak üzereydi. Hava güzeldi. Ters yönde, doğu ve kuzeydoğuda gökyüzüyle birleşen denizin üzerinde birkaç küçük bulut, güney yarımkürenin bu elli beşinci derece enlem bölgesinde oldukça uzun süren, alacakaranlığın gölgeleri arasında çok geçmeden sönüp gidecek olan son ışınları yansıtmaktaydı.

Güneş topunun artık yalnızca üst kısmının görülebildiği sırada, *Santa-Fe* adlı avizonun* bordasından bir top atışı yankılandı ve hafif bir rüzgârla dalgalanan Arjantin Cumhuriyeti bayrağı, randa gizine çekildi.

Aynı anda, *Santa-Fe*'nin demirlemiş olduğu Elgor Koyu'nun arka tarafında, bir tüfek menzili mesafede inşa edilmiş olan fenerin tepesinden güçlü bir ışık yayıldı. Bekçilerden ikisi, kumsalda toplanmış işçiler, geminin baş tarafında bir araya gelmiş mürettebat, bu uzak kıyıda yanan ilk ışığı uzun uzun alkışlayarak selamlıyorlardı.

Onlara, çevrede birçok kez güçlü yankılar yapan iki top patlaması daha karşılık verdi. Ardından, savaş gemileri ku-

* Avizo: Muhabere ve irtibat hizmetlerinde kullanılan hızlı ve hafif yelkenli. (çevirmenin notu.)

rallarına uygun olarak, avizonun bayrağı indirildi, Atlantik ile Pasifik okyanuslarının birbirine karıştığı yerde bulunan bu Estados Adası, yeniden sessizliğe gömüldü.

İşçiler hemen *Santa-Fe*'nin bordasına çıktılar, karada üç bekçiden başka kimse kalmadı.

Biri nöbet odasında, görevinin başındayken diğer ikisi hemen lojmanlarına girmek yerine kıyı boyunca konuşa konuşa yürümeye başladılar.

"Eee! Vasquez," dedi ikisinin arasında en genç olanı, "avizo yarın denize açılıyor.."

"Evet, Felipe," diye cevap verdi Vasquez, "umarım limana varana dek kötü bir havayla karşılaşmaz."

"Önünde uzun bir yol var, Vasquez!.."

"Dönüş yolu geliş yolundan daha uzun değil, Felipe."

"Bu konuda biraz şüpheliyim," diye karşılık verdi Felipe, gülerek.

"Hatta oğlum," diye devam etti Vasquez, "rüzgâr elverişli olmazsa, bazen gidiş dönüşe oranla daha çok zaman alır!.. Her şeye rağmen, geminin makineleri ve yelkenleri iyi durumdaysa, bin beş yüz mil fazla bir şey sayılmaz."

"Hem de Vasquez, Komutan Lafayate yolu çok iyi biliyor..."

"İşte bu çok doğru, oğlum. Gelmek için güneye yöneldi, dönmek içinse kuzeyi tutturacaktır ve eğer rüzgâr karadan esmeye devam ederse, kıyıyı siper alarak tıpkı bir nehir üzerindeymişçesine yolculuğunu sürdürür."

"Ama yalnızca bir yakası olan bir nehir," diye cevap verdi Felipe.

"Böylesi daha uygun olduğuna göre ne önemi var ki; rüzgâr o yakadan esiyorsa koşullar her zaman uygundur."

"Doğru," diye onayladı Felipe "ama ya rüzgârın yönü değişir de, öbür taraftan eserse..."

"İşte buna şanssızlık denir Felipe ve umarım ki şans *Santa-Fe*'ye sırtını dönmez. On beş gün içinde, bin beş yüz

millik yolu katetmiş ve Buenos Aires Koyu'nda demirlemiş olur... Mesela, rüzgâr doğudan esecek olursa..."

"İşte o zaman kara tarafında da açıklarda da sığınabileceği bir liman bulamayacaktır!"

"Tam da dediğin gibi oğlum. Tierra del Fuego* ya da Patagonya'da tek bir uğrak yeri yok. Karaya oturma tehlikesindense açık denize yönelmek yerinde olur!"

"Ama Vasquez, benim fikrimi soracak olursan, güzel hava devam edecek."

"Ben de senin gibi düşünüyorum, Felipe. Henüz yaz mevsiminin başında sayılırız... Önümüzdeki üç aylık zaman da az bir şey değil..."

"Üstelik," diye karşılık verdi Felipe, "çalışmalar iyi zamanda bitirildi."

"Biliyorum oğlum, biliyorum, Aralık ayının başında. Kuzey denizcilerinin Haziran ayı başlangıcına denk düşüyor. Başlığınızı uçurmakla yetinmeyip tekneyi açığa atacak kadar berbat havalara bu mevsimde pek az rastlanır!.. Hem sonra, *Santa-Fe* limana girdikten sonra rüzgâr ister hafif ister kuvvetli essin, isterse fırtına çıksın, Şeytan'ın canı neyi çekerse!.. Adamızın feneriyle birlikte denizin dibini boylamasından korkmaya da hiç gerek yok."

"Kuşkusuz, Vasquez. Zaten, bizimle ilgili bilgileri verdikten sonra, avizo nöbet değişimi için geri geldiğinde... "

"Üç ay içinde, Felipe..."

"Adayı yerinde bulacak..."

"Ve bizi de üstünde," diye karşılık verdi Vasquez, piposundan, kalın bir duman bulutunun içine gömülmesine yol açan derin bir nefes çektikten sonra ellerini ovuşturarak, "görüyorsun ya oğlum, fırtınanın bir o yana bir bu yana savurduğu bir geminin bordasında değiliz burada; eğer bu bir gemiyse de Amerika'nın kuyruğuna sıkıca demirlemiş

---

* Ateş Toprakları ya da Ateş Ülkesi: Güney Amerika'nın güneyinde yer alan takımada. (ç.n.)

durumda ve demirini taraması gibi bir şey de söz konusu değil... Bu sular ne kadar tehlikeli olursa olsun, ki öyle olduğunu kabul ediyorum! Horn Burnu suları hiç de iç açıcı olmayan ününü hak etse de! Estados Adası'nda batan gemilerin haddi hesabı olmasa da ve üstelik batık gemi yağmacılarının servet yapabilmek için buradan daha uygun bir yer seçemeyecekleri bilinse bile! Fakat tüm bunlar değişecek, Felipe! İşte Estados Adası, fenerine kavuştu; ufkun dört bir yanından kopacak urağanın bile onu söndürmeye gücü yetmez! Gemiler feneri tam zamanında görüp, rotalarını ona göre çizecekler!.. Işığına bakıp yollarını bulacak ve en karanlık gecelerde bile, San Juan Burnu, San Diego Burnu ya da Fallows Burnu kayalıklarına bindirme tehlikesiyle karşılaşmayacaklar! Fenerin kaderi bizim ellerimizde ve kesinlikle iyi korunacak!"

Vasquez'i, arkadaşına güç veren bir canlılıkla konuşurken duymak gerekirdi. Belki de Felipe, bu ıssız adada ta her üçünün görevlerinden alınacakları güne dek insanlarla hiçbir iletişimleri olmaksızın geçirecekleri uzun haftaları pek fazla düşünmemekteydi.

Vasquez sözlerine şöyle son verdi: "Görüyorsun ya oğlum, tam kırk yıldır. Eski ve Yeni Dünya'nın tüm denizlerinde, miço, tayfa, tayfabaşı olarak dolaştım. Şimdiyse emeklilik yaşı gelip çattı ve bir fenerin bekçiliğinden daha iyisini düşünemezdim kendim için, üstelik de ne fener!.. Dünya'nın Ucundaki Fener!.."

Gerçekten de, bu yitik adanın bir ucundaki, meskûn olan ya da olabilecek tüm yerlerden uzak bu fener için bu ad, biçilmiş kaftandı!

"Söyle bakalım Felipe," dedi, sönmüş piposunu avcuna silkeleyen Vasquez, "saat kaçta Moriz'in yerine geçeceksin?"

"Saat onda."

"İyi, ben de sabahın ikisinde görevi devralır, gün doğana kadar beklerim."

"Tamam, Vasquez. Şimdi ikimizin de yapacağı en akıllıca iş, uyumak olacak."

"Yatağa, Felipe, yatağa!"

Vasquez ve Felipe, ortasında fenerin yükseldiği ve onu çepeçevre saran küçük surlara doğru tırmandılar; lojmanlarına girdiklerinde kapı üstlerine kapandı.

Gece sakin geçti. Gecenin sonundaysa, Vasquez on iki saattir yanmakta olan ışığı söndürdü.

Pasifik'te, özellikle bu geniş okyanusun kuşattığı Amerika ve Asya kıyıları boyunca zayıf olan gelgitler, Atlantik yüzeyinde tam tersine, çok güçlüdür ve Macellan sularının uzak noktalarına dek kendini yaman bir şekilde hissettirir.

O gün, deniz sabahın altısında çekilmeye başlayacağından, avizo, bu durumdan yararlanabilmek için, gün ağarırken demir almak zorundaydı. Ama hazırlıklar henüz tamamlanmamıştı ve dolayısıyla komutan Elgor Koyu'ndan ancak akşam deniz tekrar çekildiğinde çıkmayı planlıyordu.

Arjantin Cumhuriyeti Deniz Kuvvetleri'ne bağlı iki yüz ton hacminde ve yüz altmış beygir gücündeki *Santa-Fe,* bir kaptan ve bir ikinci kaptan tarafından yönetilmekteydi ve tayfabaşıları da dahil, yaklaşık elli kişilik bir mürettebata sahipti. Görevi, Rio de la Plata'nın ağzından Atlantik Okyanusu üzerindeki Le Maire Boğazı'na kadar olan sahilleri korumaktı. O devirde gemi mühendisleri kruvazör, torpido ve diğerleri gibi süratli gemiler inşa etmemişlerdi henüz. Üstelik, uskurunun gücüyle bile olsa *Santa-Fe* saatte dokuz mili geçemiyordu. Ama bu hız, yalnızca balıkçı teknelerinin uğradığı Patagonya ve Tierra del Fuego'daki sahil polisi için yeterli sayılırdı.

O yıl avizo, Arjantin Hükümeti'nin Le Maire Boğazı girişinde yaptırdığı fenerin inşaat çalışmalarını takip etmekle görevlendirilmişti. Buenos Aires'li yetenekli bir mühendisin planları doğrultusunda başarıyla sonuçlanmış olan bu çalışma için gerekli tüm malzeme ve personel, bu geminin bordasında taşınmıştı.

Aşağı yukarı üç haftadır, *Santa-Fe* Elgor Koyu'nun dibindeki bu demirleme yerinde bulunmaktaydı. Dört aylık erzağı boşalttıktan ve yeni fenerin bekçilerinin görev devir teslim gününe dek hiçbir eksiğinin olmayacağından emin olduktan sonra, Komutan Lafayate Estados Adası'na gönderilen işçileri geri götürecekti. Öngörülmedik bazı durumların ortaya çıkması yüzünden çalışmaların tamamlanması gecikmiş olmasaydı, *Santa-Fe* bir ay önce kayıtlı olduğu limana dönmüş olacaktı.

Yine de, kalış süresi boyunca kuzey, güney ve batı rüzgârlarına karşı son derece korunaklı olan bu koyun dibinde, Komutan Lafayate'nin endişelenmesini gerektirecek hiçbir şey olmamıştı. Yalnızca, açık denizden gelebilecek şiddetli rüzgârlar onu rahatsız edebilirdi. Ama ılık bir bahar kendini göstermişti ve şimdi, yaz mevsiminin başlangıcında olunduğuna göre, Macellan dolaylarında görülebilecek geçici bozuk havalar dışında hiçbir olumsuzlukla karşılaşılmayacağını ummak yerinde olurdu.

Kaptan Lafayate ve ikinci kaptan Riegal, avizonun arkasındaki kıç güvertesinde bulunan kamaralarından çıktıklarında saat yediydi. Tayfalar güverteyi yıkama işini bitirmek üzereydiler ve temizlik hizmetlilerinin süpürdüğü sular lomboz deliklerinden dışarıya akmaktaydı. Bu sırada, hareket saati geldiğinde her şeyin hazır olabilmesi için tayfabaşı son denetlemelerini yapıyordu. Öğleden sonra yapılması gerekli olduğu halde yelkenlerin kılıfları şimdiden çıkarılıyor, hava manikaları ve pusula kutusuyla parmaklıkların bakır aksamı parlatılıyor, büyük filika metaforasına çekilirken, küçüğü borda hizmetinde kullanılmak üzere denizde bırakılıyordu.

Güneş doğar doğmaz bayrak randa gizine çekildi.

Üç çeyrek saat sonra, baş taraftaki kampana dört kez çaldı ve nöbet sıraları gelen tayfalar görevlerinin başına geçtiler.

İki subay, birlikte kahvaltı ettikten sonra kıç güverteye çıktı; karadan esen rüzgârın bulutlardan arındırmış olduğu gökyüzünün durumunu inceleyerek tayfabaşına kendilerini karaya çıkarma emri verdiler.

Bu sabah komutan, fener ve ek bölümlerini, bekçilerin lojmanını, erzak ve yakacak depolarını son bir kez denetlemek ve cihazların iyi çalıştığından emin olmak istiyordu.

Dolayısıyla, ikinci kaptanın eşliğinde kumsala çıktı ve feneri çevreleyen duvarlara yöneldi.

Her ikisi de, oraya doğru yürürken Estados Adası'nın hazin ıssızlığıyla baş başa kalacak olan bu üç adam için endişe ediyorlardı.

"Doğrusu zor bir durum," dedi kaptan. "Yine de, bu yiğit insanların, çoğunlukla eski denizciler olmaları nedeniyle, her zaman çetin bir yaşam sürdürdükleri de bir gerçek. Onlar için fener bekçiliği bir dereceye kadar dinlenme sayılabilir."

"Şüphesiz," diye cevap verdi Riegal, "ama karayla iletişimin kolay olduğu işlek sahillerde fener bekçisi olmak başka, gemilerin ancak olabildiğince uzağından geçtiği ıssız bir adada yaşamak başka."

"Haklısın, Riegal. Bu yüzden nöbet değişimi üç ay içinde gerçekleşmeli. Vasquez, Felipe ve Moriz koşulların ağırlığının en az olduğu bir dönemde göreve başlayacaklar."

"Gerçekten de komutanım, Horn Burnu'nun o yaman kış mevsimine katlanmak zorunda kalmayacaklar... "

"Yamandır gerçekten," diye onayladı kaptan. "Birkaç yıl önce Tierra del Fuego'da ve Desolacion Adaları'nda, Vierges Burnu'ndan Pillar Burnu'na kadar olan bölgede yapmış olduğumuz keşif sonucu, fırtınalar konusunda öğrenebileceğim hiçbir şey kalmadı. Ama neyse ki, bekçilerimizin konutu en şiddetli fırtınaların bile zarar veremeyeceği kadar sağlam. Görevleri iki ay daha uzayacak olsa bile, ne erzak ne kömür sıkıntısı çekecekler. Onları sağ salim bırakıyoruz ve yine sağ

salim bulacağız çünkü Atlantik ve Pasifik'in başlangıcında hava sert olsa da en azından tertemizdir!.. Üstelik Riegal, bir de şu var: Deniz Kuvvetleri, Dünya'nın Ucundaki Fener için bekçiler aradığı zaman yalnızca seçim güçlüğü yaşadı!"

İki subay, Vasquez ve arkadaşlarının kendilerini bekledikleri duvarın önüne gelmişlerdi. Kapı açıldı ve üç adamın resmi selamına karşılık verdikten sonra durdular.

Kaptan Lafayate, onlarla konuşmaya başlamadan önce, sağlam denizci çizmeleri geçirilmiş ayaklarından başlayarak balmumuyla takviye edilmiş başlıklarının koruduğu başlarına kadar iyice inceledi üçünü de.

"Bu gece her şey yolunda mıydı?" diye sordu başbekçiye.

"Evet komutanım," diye cevap verdi Vasquez.

"Açıkta hiçbir gemi görmediniz mi?"

"Tek bir tane bile; hava puslu olmadığından en azından dört millik mesafedeki bir ışığı rahatlıkla seçebilirdik."

"Lambalar doğru dürüst yandı mı?"

"Aralıksız, komutanım, güneş doğuncaya kadar."

"Nöbet odasında soğuktan rahatsız olmadınız, değil mi?"

"Hayır komutanım. Oda iyice korunaklı ve pencerelerdeki çift cam rüzgârı engelliyor."

"Lojmanınızı, ardından da feneri görmek istiyoruz."

"Emredersiniz komutanım," diye cevap verdi Vasquez.

Bekçilerin lojmanı, kulenin dibinde, Macellan yöresinin tüm fırtınalarına karşı koyabilecek kalın duvarlardan oluşmuştu. İki subay, uygun bir biçimde düzenlenmiş farklı odaları gezdiler. Ne yağmurdan ne soğuktan ne de Antarktika iklimine yakın olan bu iklimdeki müthiş kar fırtınalarından korkınayı gerektirecek bir durum söz konusuydu. Bu odalar, dibinde kulenin içine açılan bir kapının bulunduğu koridorla birbirlerinden ayrılmıştı. "Çıkalım," dedi Kaptan Lafayate. "Emredersiniz," diye tekrar etti Vasquez. Kaptan "Bize eşlik etmeniz yeterli," diye ekledi.

Vasquez, koridorun girişinde kalmaları için iki arkadaşına işaret etti. Sonra merdiven kapısını itti ve iki subay onu takip ettiler.

İç duvarlara gömülmüş taş basamaklardan oluşan bu dar kule merdiveni karanlık değildi. Katlar on mazgal deliğiyle aydınlatılmaktaydı.

Üzerinde fener ve aydınlatma cihazlarının yerleştirilmiş olduğu nöbet odasına geldiklerinde, iki subay duvara sabitlenmiş yuvarlak sıraya oturdular. Odadaki dört küçük pencereden, ufkun her noktası görülebiliyordu.

Rüzgârın gücü azalmış olsa da bu yükseklikte oldukça güçlü, ıslık gibi sesler çıkarıyordu. Bununla birlikte, geniş kanat çırpışlarıyla geçen martıların, kutan kuşlarının ve albatrosların acı çığlıklarını bastıracak kadar şiddetli değildi.

Kaptan Lafayate ve ikinci kaptan, adayı ve etrafındaki denizi daha serbestçe görebilmek amacıyla, fener kulesinin ışık bacasını kuşatan galeriye çıkmak üzere merdiveni tırmandılar.

Batıya doğru gözlerinin önünde serilen adanın tümü, kuzeydoğuya doğru San Juan Burnu yükseltileriyle kesintiye uğramış geniş bir çember yayı dışında, kuzeybatından güneye dek rahatça görebildikleri deniz kadar ıssızdı. Kulenin eteğinde, *Santa-Fe*'nin tayfalarının koşuşturmalarıyla hareketlilik kazanan sahiliyle Elgor Koyu açılmaktaydı. Enginde ne bir yelken ne de bir duman göze çarpıyordu. Okyanusun uçsuz bucaksızlığı dışında hiçbir şey yoktu görünürde.

Fenerin galerisinde bir çeyrek saat kadar kaldıktan sonra Vasquez'in izlediği iki subay yeniden aşağıya indiler ve gemiye döndüler.

Öğle yemeğinin ardından, Kaptan Lafayate ve ikinci kaptan Riegal bir kez daha karaya çıktılar. Hareket anından önceki saatleri, koyun kuzey kıyısında yapacakları bir gezintiyle değerlendireceklerdi. Komutan, demir atmak için şimdiye kadar birçok kez ve kılavuzsuz olarak –Estados

Adası'nda hiç kılavuz bulunmadığı anlaşılacaktır– fenerin eteğindeki küçük koya gündüz girmişti. Yine de, temkini elden bırakmayarak az ya da kötü bilinen bu yörede yeni bir keşif yapmayı asla ihmal etmezdi.

İki subay bu amaçla gezintilerini uzattılar, San Juan Burnu'nu adanın geri kalan bölümüne bağlayan dar kıstağı geçerek burnun öbür yakasında, Elgor Koyu'nun karşı tarafını oluşturan aynı adlı limanın kıyısını incelediler.

"Bu San Juan Limanı mükemmel," diye bir saptama yaptı komutan. "En ağır tonajlı gemilere bile yetecek kadar su var burada. Girişin çok zor olması gerçekten can sıkıcı. Elgor feneriyle aynı hizadaki bir ışık, üstelik en hafif yoğunlukta bir ışık bile, zor durumdaki gemilerin kolayca barınak bulmalarına olanak tanırdı."

"Üstelik burası, Macellan Boğazı'ndan çıkarken rastlanabilecek son liman," diye belirtti Yüzbaşı Riegal.

Saat dörtte iki subay geri döndü. Kıyıda hareket zamanını bekleyen Vasquez, Felipe ve Moriz'le vedalaştıktan sonra gemiye bindiler.

Saat beşte, bacasından yoğun kara dumanlar çıkan avizonun kazanında basınç artmaya başlamıştı. Az sonra deniz durgunlaşacak ve *Santa-Fe*, suların çekilmesi hissedilir hissedilmez demir alacaktı.

Altıya çeyrek kala komutan, bocurgatın* vira edilmesi ve makinenin çalıştırılması emrini verdi. Buhar fazlası çıkış borusundan dışarı atılmaktaydı.

İkinci kaptan, baş tarafta manevrayı denetlemekteydi; demir az sonra dikey durumda

Üç bekçinin uğurladığı *Santa-Fe* yola koyuldu. Arkadaşları avizonun uzaklaşmasını heyecanlı bakışlarla izlerken Vasquez'in bu konuda içinden neler geçirdiği belli olmuyordu; subaylar ve mürettebat ise, bu üç adamı Amerika'nın en

---

* Bocurgat: Demir çekme gibi ağır islerde kullanılan silindir biçiminde vinç. (ç.n.)

uç noktasındaki bu adada bırakıp gitmekten derin bir kaygı duymaktaydılar.

Düşük bir hızla ilerleyen *Santa-Fe*, kuzeybatıda Elgor Koyu'nu sınırlayan kıyıyı izlemekteydi. Açık denize çıktığında saat daha sekiz olmamıştı. San Juan Burnu'nu geçince, boğazı batıda bırakarak son hızla yol almaya başladı ve gecenin geç saatlerinde, Dünya'nın Ucundaki Fener ufuktaki bir yıldız gibi görünüyordu ancak.

2

Estados Adası

Estados Toprağı adıyla da anılan Estados Adası, Yeni Dünya'nın güneydoğu ucunda yer alır. Volkanik hareketler döneminde, sarsıntılar sonucu Antarktika kutup çemberinin yedi derece dışındaki elli beşinci paralel bölgesine yayılmış olan Macellan Takımadaları'nın en son ve en doğudaki bölümünü oluşturur. Kıyılarını iki okyanus sularının yaladığı ada, ister kuzeydoğudan ister güneybatıdan gelsinler, bir okyanustan diğerine giden gemilerin, Horn Burnu'nu geçtikten sonra aradıkları kara parçasıdır.

Aynı adı taşıyan Hollandalı denizci tarafından on yedinci yüzyılda keşfedilen Le Maire Boğazı, aralarında yirmi beş, otuz kilometre kadar bir mesafe olan Estados Adası'yla Tierra del Fuego'yu birbirinden ayırır. Bu boğaz, gemileri, Estados Adası kıyılarını döven şiddetli dalgalardan koruyarak, onlara daha kestirme ve daha kolay bir geçiş sağlar. Ada, doğuda San Antonio Burnu'ndan Kempe Burnu'na kadar olan aşağı yukarı on millik* bir mesafede boğazı sınırlar; buharlı ya da yelkenli gemiler, adanın güneyinden geçerken karşılaştıklarından daha az tehlikeyle karşı karşıya kalırlar burada.

* Aşağı yukarı 19 kilometre. (yazarın notu.)

San Bartolome Burnu'yla San Juan Burnu arasında, batıdan doğuya kadar otuz dokuz mil uzunluğunda olan Estados Adası, Colnett ve Webster burunları arasındaysa on bir mil genişliğe sahiptir.

Estados Adası'nın kıyıları son derece girintili çıkıntılıdır. Adacık ve kayalık şeritleri yüzünden girişin bazen imkânsız olduğu bir dizi körfez, koy ve büklerden meydana gelmiştir. Üstelik, orada burada duvar gibi yükselen dimdik yalıyarlar, dalgaların en durgun havalarda bile tarifsiz bir şiddetle kırıldığı kocaman kayaların yer aldığı bu kıyılarda birçok deniz kazası yaşanmıştır.

Ada ıssızdı ama en azından yaz mevsiminde, yani kutba yakın bu bölgenin yaz mevsimini oluşturan Kasım, Aralık, Ocak ve Şubat aylarında bu kadar boş olmayabilirdi. Hayvan sürüleri, özellikle Parry Limanı'nın doğusunda bulunan ve Conway Burnu'yla Webster Burnu arasında yer alan bölgede olmak üzere, iç kısımlara yayılan geniş ovalarda yeterli miktarda yiyecek bulabilirlerdi. Kalın kar tabakası Antarktika güneşinin ışıklarıyla erimeye başlayınca, yemyeşil otlar ortaya çıkar ve toprak bir dahaki kışa kadar sağaltıcı nemini korur. Macellan bölgesinin yaşamlarını sürdürmeleri için elverişli bir ortam sağladığı geviş getiren hayvanlar burada rahatlıkla çoğalabilirler. Ama soğuklar bastırır bastırmaz, sürüleri Patagonya olsun Tierra del Fuego olsun daha ılıman topraklara götürmek gerekecektir.

Bununla birlikte, bu topraklarda, dayanıklı bir tür alageyik olan birkaç çift vahşi guanako* görülür. Gerektiği biçimde kızartma ya da ızgara yapılırsa eti oldukça lezzetlidir. Bu hayvanlar uzun kış dönemi boyunca açlıktan ölmüyorlarsa, karın altından karınlarını doyurmaya yetecek ölçüde bitki kökü ve yosun çıkarabilmeleri sayesindedir.

---

* Guanako (Peru dilinde huanako): Kolombiya'dan Tierra del Fuego'ya kadar Andlar'da yabani olarak yaşayan bir lama türü. (ç.n.)

Adanın ortasında, iki yanda ovalar uzanmakta, cılız dallan ve yeşilden çok sarımtırak, kısa ömürlü yapraklarıyla boy gösteren ağaçların oluşturduğu birkaç koru görülmektedir.

Bunlar genellikle, yatay bir görünüm sergileyen dallar, yüksekliği bazen altmış ayağı bulan uzun gövdeleriyle Antarktika kayın ağaçları; kokuları çok keskin olan sarıçalılar; vanilyaya benzer özelliklere sahip bazı ağaç türleridir.

Gerçekte, bu ova ve koruları, Estados Adası'nın toplam yüzölçümünün dörtte birini bile oluşturmaz. Geri kalanı, kuvarsın hâkim olduğu kayalık yaylalar, çok eski volkanik hareketler sonucunda oraya buraya dağılmış sapkın kütlelerin bulunduğu uzun ve derin boğazlardan meydana gelmiştir. Şimdilerde ise, Macellan veya Tierra del Fuego'nun bu bölümünde sönmüş volkan kraterleri aramak boşunadır. Adanın ortasına doğru geniş alanlara yayılan ovalar, sekiz ay süren kış mevsimi boyunca üstlerini örten kar tabakasının tekdüzeliğini hiçbir yükselti bozmadığı sürece, bozkır görünümü alırlar. Sonra, buraya doğru gidildikçe, adanın coğrafi dokusu değişir, sahildeki yalıyarlar daha yüksek ve daha sarp bir hal alır. Burada ulu yalçın tepeler, deniz seviyesinden üç bin ayak yükseklikte ve dolayısıyla adanın tümünü insan gözünün kucaklamasına olanak tanıyan hatırı sayılır doruklar yer almaktadır. Bunlar, kuzeyden güneye, Yeni Dünya'nın devasa iskeletini oluşturan görkemli And zincirinin son halkalarıdır.

Doğal olarak, böylesi iklim koşullarında, sert ve güçlü urağanların etkisi altında, adanın bitki örtüsü tek tük örneklerden ibarettir. Bitki türleri ancak, Macellan Boğazı yakınlarında ya da Tierra del Fuego kıyılarına aşağı yukarı yüz deniz fersahı uzaklıktaki Falkland Takımadaları'nda iklime uyum sağlar. Bunlar çanta çiçekleri, sarısalkımlar, aptesbozanotları, bromelyalar, yavşanotları, boya maddesinin düşük bir oranda bulunduğu kongövdelilerdir. Koruların ör-

tüsü altında, çayırların otları arasında, bu solgun bitkicikler neredeyse açar açmaz solan taçyapraklarını gözler önüne sererler. Yine de bir doğabilimci, kıyıdaki kayaların eteğinde ve az miktarda humuslu toprağın bulunduğu eğimlerinde, bazı yosunlar ve ağaçların gölgesinde yenilebilir bazı kökler bulabilir. Bu köklere örnek olarak Pécherais'lerin* ekmek yerine kullandıkları ama pek az besleyici olan açelyanınki gösterilebilir.

Estados Adası üzerinde düzenli bir akarsu aramak boşunadır. Bu taşlık arazide ne bir ırmak ne bir dere doğmaktadır. Ancak kalın tabakalar halinde kar, on iki ayın sekizinde hükmünü sürdürür ve sıcak mevsim geldiğinde –az soğuk demek daha uygun olurdu– güneşin eğik ışınlarının etkisiyle eriyerek, sürekli bir nemlilik sağlar. Böylece orada burada, ilk dona kadar suları korunan küçük su birikintileri, gölcükler oluşur; işte bu öykü başladığı sırada da, fenerin yakınlarındaki yüksekliklerden su kütleleri dökülüyor ve Elgor Koyu'nun küçük büküne ya da San Juan Limanı'na karışarak kayboluyordu.

Buna karşılık, bitki örtüsü ve hayvanları açısından son derece verimsiz olan adanın tüm kıyılarında bol miktarda balık bulunur. Bu yüzden, Le Maire Boğazı'ndan geçerken teknelerinin karşılaştığı ciddi tehlikelere rağmen, Fueg'ler balık bereketli olduğundan ara sıra buraya gelirler. Balık türleri oldukça çeşitlidir: barlam, lapina, çupra, orkinos, mercan, kayabalığı, kefal. Ayrıca açık deniz balıkçılığı da birçok gemiyi yöreye çekebilirdi çünkü, en azından o dönemde, balina ve kaşalot gibi balinagiller, fok ve morslar buralara sık sık akın etmekteydi. Ama bu deniz hayvanları öylesine büyük bir öngörüsüzlükle kovalandılar ki, şimdilerde yakalanmaları zor olduğu kadar tehlikeli de olan Antarktika denizlerinde barınmaya başladılar.

---

* Pecherais: Fransız denizcisi Louis Arnoine de Bougainville'in (1729-1811) Tierra del Fuego yerlilerine verdiği ad. (ç.n.)

Kolaylıkla anlaşılabileceği gibi, kumsallar, bükler, kaya katmanlarının birbiri ardına dizildiği bu adanın sahillerinde midye, katırboncuğu, istiridye, salyangoz, şeytanminaresi gibi iki çenetli veya başka kabuklu hayvanlar kadar deniz kabuğu da kaynamakta ve binlerce kabuklu deniz canlısı, kayalıkların arasında gizlenmektedir.

Kuş türleri ise sayılamayacak kadar çoktur, kuğu beyazlığındaki albatroslardan, su çulluklarından, yağmur kuşlarından, çulluklardan, deniz tarlakuşlarından, gürültücü martılardan, güney denizlerine özgü sağır edici deniz kuşlarından oluşur.

Yine de, böyle bir tablodan Şili'nin ya da Arjantin Cumhuriyeti'nin Estados Adası'yla ilgili açgözlü istekleri olabileceği sonucu çıkarılmamalıdır. Sonuçta burası, neredeyse oturulması imkânsız, kocaman bir kaya kütlesinden başka bir şey değildir. Bu öykü başladığı sıralarda kime ait olduğu konusunda ise tüm söylenebilecek olan, Amerika kıtasının iki uç cumhuriyeti arasında* henüz paylaşılmamış Macellan Takımadaları'nın bir bölümünü oluşturduğudur.

Yaz mevsiminde, fırtınalı hava kendilerini zorladığı zaman Fueg'ler ya da Pecherais'lerin burada konakladıkları görülür ara sıra. Ticari gemilere gelince, çoğu, denizcilik haritalarında çok net bir biçimde gösterilen ve bir okyanustan diğerine geçerken, ister doğudan ister batıdan gelsinler, buharlı gemicilik alanındaki ilerlemeler sayesinde tehlikesizce izleyebilecekleri Macellan Boğazı'nı takip ederler. Estados Adası'ndan haberdar olanlar yalnızca Horn Burnu'nu geçmiş ya da geçmeye hazırlanan gemilerdir.

Arjantin Cumhuriyeti'nin, Dünya'nın Ucundaki Fener'i inşa etmek konusunda çok önemli bir girişimde bulunmuş olduğu ve diğer ulusların ona minnet duyması gerektiği de belirtilmelidir. Gerçekten de, o zamanlar Macellan Boğa-

* 1881 yılında Macellan bölgesinin paylaşılmasıyla birlikte, Estados Adası Arjantin Cumhuriyeti'ne bağlandı. (y.n.)

zı'nın Atlantik üzerindeki Vierges Burnu girişinden, Pasifik üzerindeki Pillar Burnu çıkışına kadar hiçbir ışık Macellan yöresini aydınlatmamaktaydı. Estados Adası fenerinin bu kötü yörede denizciliğe önemli bir hizmet vereceği kuşku götürmezdi. Hatta Horn Burnu'nda bile bir fener yoktu ve üstelik bu ışık Pasifik'ten gelen gemilerin Le Maire Boğazı'nı geçerken güvenliğini sağlayarak pek çok felakete engel olabilirdi.

Böylece Arjantin Hükümeti bu yeni feneri Elgor Koyu'nun dibinde inşa ettirmeye karar verdi. İyi giden bir yıllık çalışmalar sonucunda açılış töreni 9 Aralık 1859 tarihinde gerçekleşmişti.

Koyu sonlandıran küçük bükün yüz elli metre uzağındaki arazi, dört veya beş yüz metrekarelik bir yüzölçümüne ve yaklaşık otuz kırk metrelik bir yüksekliğe sahip bir tepecik görünümündeydi. Taştan bir duvar bu araziyi, fener kulesinin temelini oluşturacak bu kayalık taraçayı çevreliyordu.

Kule, ek bölümlerle lojmanın ve depoların üzerinde, bu arazinin ortasında yükselmekteydi.

Ek bölümler şunlardan oluşmaktaydı: 1° Yatak, dolap, masa, sandalyelerle döşenmiş, dumanı boruyla çandan dışarıya atılan bir kömür sobasının ısıttığı bekçiler odası; 2° Yine bir ısıtıcı bulunan ve yemek odası olarak kullanılan, ortasında bir masanın, tavanda asılı lambaların ve içinde dürbün, barometre, termometre, kaza durumunda ışık bacasınınkilerle değiştirilecek lambaların bulunduğu gömme dolapların ve bir de yan duvara monte edilmiş ağırlıklı bir saatin göze çarptığı ortak bir oda; 3° Her üç ayda bir görev değişimi ve erzak takviyesi yapma zorunluluğu olduğu halde, bir yıl yetecek miktarda çeşitli konserveler, tuzlanmış et, salamura sığır eti, domuz yağı, kuru sebzeler, peksimet, çay, kahve, şeker, viski ve şarap rakısı fıçıları, her zaman gerekebilecek bazı ilaçlar gibi erzağın korunduğu depolar; 4° Fener lambalarında kullanılmak üzere gerekli yağ deposu; 5° Antarktika

kışları boyunca bekçilerin ihtiyacını karşılayabilecek miktarda yakacağın bulunduğu depo.

İşte, tümsek üzerine kurulmuş bu yuvarlak yapıyı oluşturan binaların tümü bu kadardı.

Kule, Estados Adası'ndan elde edilen malzeme ile inşa edilmiş son derece sağlam bir yapıydı. Demir atkılarla tutturulmuş, büyük bir özenle yontulmuş, kırlangıç kuyruğu biçiminde birbirinin içine geçirilmiş çok sert taşlar, Dünya'nın en geniş iki okyanusunun bu uzak ucunda sık sık patlayan şiddetli fırtınalara, korkunç urağanlara direnebilecek bir duvar oluşturmaktaydı. Vasquez'in de dediği gibi, rüzgâr bu kuleyi söküp götüremezdi. Arkadaşları ve kendisinin koruyacakları bir fener olacaktı bu; üstelik Macellan kasırgalarına rağmen onu çok iyi koruyacaklardı!

Kule otuz iki metre yüksekliğindeydi ve bulunduğu tümseğin yüksekliği de ona eklendiğinde, ışık, deniz seviyesinden iki yüz yirmi üç ayak yukarıda bulunuyordu. Yani, bu yükseklikteki bir ışığın görülebileceği mesafe olan on beş millik bir mesafeden fark edilmesi gerekirdi. Ama gerçekte, erim gücü on milden* fazla değildi.

O dönemde, karbonlu hidrojenle ya da elektrik ışığıyla çalışan fenerlerden söz etmek mümkün değildi henüz. Üstelik, en yakın devletlerle iletişimin bile zor olduğu bu uzak adada, en basit ve en az onarım gerektirecek olan sistem kullanılmalıydı. Bu yüzden, bilimin ve sanayinin o dönemlerde gösterdiği tüm gelişmelerden de faydalanılarak, gazyağı ile aydınlatma yöntemi benimsenmişti.

Sonuç olarak, on millik bir mesafeden görünürlük yeterli sayılırdı. Kuzeydoğudan, doğudan ve güneydoğudan gelen gemilere Le Maire Boğazı'na ulaşmak ya da adanın güneyine yönelmek için geniş bir hareket alanı kalmaktaydı. Deniz Kuvvetleri tarafından yayımlanan talimatlar dikkatlice ve zamanında incelenirse, tüm tehlikeler savuşturulabilirdi:

---

* Yaklaşık 19 kilometre. (y.n.)

ikinci durumda feneri kuzey-kuzeybatı yönüne, ilk durumda ise güney-güneybatı yönüne almak gibi. Rüzgârdan ve akıntıdan karaya doğru sürüklenmemek için zamanlamaya dikkat etmek kaydıyla, San Juan Burnu ve Several ya da Fallows Burnu, biri iskele tarafında, diğeri sancak tarafında bırakılarak geçilebilirdi.

Ayrıca, seyrek de olsa, bir gemi Elgor Koyu'na girmek zorunda kalırsa, fenere göre yönünü saptayarak rahatlıkla demirleyebilirdi. Yani, *Santa-Fe* de, dönüş sırasında, gece bile küçük büke kolayca ulaşabilirdi. Koyun, San Juan Burnu'nun en uç noktasına kadar olan uzunluğunun üç mil ve ışığın erim gücünün on mil olduğu düşünülürse, adanın ilk kayalıklarına varmadan önce avizonun önünde yedi millik bir mesafe daha olacaktı.

Vaktiyle, fenerler üretilen ışığın en az yarısını emmek gibi ciddi bir sakıncası olan parabolik aynalarla donatılmaktaydı. Ama her şeyde olduğu gibi, gelişme bu konuda da son sözünü söyledi. Ve giderek, lambaların parlaklığının sadece küçük bir kısmının kaybolmasına izin veren diyoptrik aynalar kullanılmaya başladı.

Kuşkusuz, Dünya'nın Ucundaki Fener'in sabit bir ışığı vardı. Bir gemi kaptanının onu başka bir ışıkla karıştırmasından korkmaya hiç gerek yoktu, çünkü bu civarda, hatta tekrar edelim ki, Horn Burnu'nda bile başka hiçbir ışık mevcut değildi. Dolayısıyla, bir yakıp bir söndürme ya da parlak ışık yakma gibi yöntemlerle onu ayırt etme gerekliliği söz konusu değildi; bu durum da, yalnızca üç bekçinin oturduğu bu adada, onarımının zahmetli olacağı nazik bir mekanizmanın devre dışı bırakılmasına olanak tanımaktaydı.

Işık bacasında, çifte hava akımlı ve konsantrik fitilli lambalar kullanılmaktaydı. Lambaların küçük bir hacimle büyük bir parlaklık veren alevleri, merceklerin neredeyse tam merkezine yerleştirilebiliyordu. Gazyağı, karsel lambalarındakine benzer bir sistemle, bol miktarda ulaşmaktaydı

lambalara. Işık bacasının içine yerleştirilmiş diyoptrik cihaza gelince, bir profil ve orta kalınlıktaki halkalar dizisinin çevrelediği alışılmış biçimde merkezi bir camı kapsayan, tümü de aynı ana odağa sahip, kademeli merceklerden oluşmaktaydı. Bunun sonucu olarak, mercekler sisteminin arkasında oluşan paralel ışınların silindir biçimindeki demeti, görünürlük açısından mükemmel olarak dışarıya aksetmekteydi. Oldukça açık bir havada adayı terk ederken, avizonun kumandanı yeni fenerin kuruluş ve işleyişinde hiçbir aksaklık olmadığını görmüştü.

Bu iyi işleyiş elbette ki bekçilerin dikkat ve özenine bağlıydı. Lambaların kusursuz durumda korunması, fitillerinin özenle değiştirilmesi, gazyağının istenen oranda girişinin denetlenmesi, camları çevreleyen bilezikleri uzatıp kısaltarak duman çıkışının ayarlanması, güneş batarken ve doğarken ışığın yakılıp söndürülmesi, titiz bir denetimin asla elden bırakılmaması koşuluyla, bu fener Atlantik Okyanusu'nun bu uzak yöresinde, denizciliğe en büyük hizmeti sağlayabilirdi.

Zaten, Vasquez ve iki arkadaşının iyi niyetlerinden ve üstün çabalarından şüphe duymak yersiz olurdu. Çok sayıdaki aday arasından titiz bir seçim sonucu belirlenen bu üç adam, önceki görevlerinde zekâ, cesaret ve dayanıklılık örneği sergilemişlerdi.

Erzak ve yardımın gelebileceği tek yer olan Buenos Aires'e bin beş yüz mil uzakta ve son derece ıssız olan Estados Adası'nda, üç bekçinin güvenliğinin mükemmel bir şekilde sağlanmış göründüğünü bir kez daha tekrarlamakta yarar var. Havaların iyi gittiği mevsimde, ara sıra buraya gelen Fueg'ler ve Pecherais'ler uzun süre kalmadıkları gibi, bu yoksul insanlar son derece zararsızdılar. Yeterli balığı tutar tutmaz, Le Maire Boğazı'ndan bir kez daha geçip Tierra del Fuego sahillerine ya da takımadalara dönmekte acele ederlerdi. Başka yabancılara gelince, şimdiye dek onların varlığına işaret eden tek bir belirti söz konusu değildi. Macellan yöresinin

başka birçok yerinde daha büyük olasılıkla ve daha kolay bulunabilecek barınaklar varken, bu ada sahilleri gemilerine liman arayan denizciler için son derece ürkütücü yerlerdi.

Yine de, Elgor Koyu'na şüpheli kişilerin gelme olasılığı göz önünde tutularak tüm önlemler alınmıştı. Ek bölümler içeriden sürgülenen sağlam kapılarla korunmaktaydı ve depolarla lojmanın demir pencere kafesleri, zorlayarak kırılacak gibi değildi. Üstelik, Vasquez, Moriz ve Felipe'nin karabinaları, tabancaları ve bol miktarda cephaneleri de vardı.

Nihayet, kulenin eteğinde son bulan geçidin bitimine, kırılması ya da göçertilmesi imkânsız demir bir kapı konmuştu. Başka bir yolla kulenin içine girilmesi konusuna gelince; merdivenin sağlam çapraz bağlamalarla korunan dar mazgal deliklerinden geçmeye nasıl imkân bulunur, paratoner demirinden tırmanmadıkça, ışık bacasını çevreleyen koridora nasıl ulaşılırdı?

İşte, Arjantin Cumhuriyeti Hükümeti'nin Estados Adası'nda başarılı bir şekilde sonuçlandırdığı son derece önemli çalışmalar bunlardı.

3

Üç Bekçi

Kasım'dan Mart'a kadar olan yılın bu dönemi, Macellan dolaylarında denizciliğin en yoğun olduğu zamanlardır. Deniz buralarda daima serttir. Ama, iki okyanustan gelen büyük dalgaları hiçbir şey durduramaz ve hafifletemezse bile, bu aylarda hava daha sakin ve yüksek bölgelere dek etkisini gösteren şiddetli fırtınalar geçicidir. Buharlı gemiler ve yelkenliler, bu elverişli havaların hüküm sürdüğü dönemde Horn Burnu'ndan geçerek kolayca Yeni Dünya'nın çevresini dolaşabilirler.

Bununla birlikte, ister Le Maire Boğazı'ndan ister Estados Adası'nın güneyinden olsun, gemilerin geçişi bu mevsimin uzun süren günlerinin tekdüzeliğini değiştiremez. Bu gemiler hiçbir zaman fazla sayıda olmadıkları gibi, buharlı gemiler konusundaki gelişmelerin ve deniz haritalarındaki yetkinleşmenin daha kısa ve geçişi daha kolay olan Macellan Boğazı'nı daha az tehlikeli hale getirmesinden beri, bu sayı daha da azalmıştır.

Yine de, fenerlerdeki yaşam tarzının ayrılmaz bir parçası olan bu tekdüzelik, bu görevi üstlenmiş bekçiler tarafından fazlaca hissedilmez. Bunlar, çoğunlukla eski denizciler ya da eski balıkçılardır. Günleri ve saatleri sayacak kişiler de-

ğildirler; sürekli uğraşacak bir şeyleri vardır ve kendilerini oyalamayı iyi bilirler. Hizmet, onlar için güneşin batışı ve doğuşu arasındaki süre boyunca aydınlatmayı sağlamakla sınırlı kalmaz. Vasquez ve arkadaşlarına Elgor Koyu civarını dikkatle gözlemeleri, her hafta birkaç kez San Juan Burnu'na gitmeleri, üç dört milden fazla uzaklaşmadan, Several Burnu'na dek doğu kıyısını incelemeleri tavsiye edilmişti. Bekçiler, "fener defterini" günü gününe tutmak, meydana gelecek tüm olayları, yelkenli ve buharlı gemilerin geçişi, uyrukları, görebilirlerse numaralarıyla birlikte adları, suların yükseliş durumu, rüzgârın şiddeti ve yönü, hava gözlemleri, yağmurların süresi, fırtınaların sıklık derecesi, barometre yükseliş ve düşüşleri, ısı değişimleri gibi, bu yörenin meteorolojik haritasını çıkarmak için gerekli bilgileri bu deftere not etmek zorundaydılar.

Felipe ve Moriz gibi Arjantin doğumlu olan Vasquez, Estados Adası'nda fener başbekçiliği görevini üstlenmişti. O sırada kırk yedi yaşındaydı. Güçlü kuvvetli, yüz sekseninci paralelin büyük bölümünde birçok defalar bulunmuş bir denizciye yaraşır biçimde son derece sağlıklı, çok dayanıklı, azimli, gözü pek, tehlikelere alışkın bu adam, her zaman zorluklardan sıyrılmasını bilmişti. Onun fener başbekçiliğine seçilmesi sadece yaşından ötürü değil, daha çok, tam bir güven uyandıran oturmuş karakterinden kaynaklanıyordu. Cumhuriyet'in savaş donanmasında başçavuşluk rütbesine kadar yükseldikten sonra herkesin saygısını kazanmış olarak görevinden ayrıldı. Estados Adası'ndaki bu işe talip olduğu zaman, Deniz Kuvvetleri bu görevi ona emanet etme konusunda en ufak bir kararsızlık yaşamamıştı.

Felipe ve Moriz de, biri kırk, diğeri otuz yedi yaşında, iki denizci idi. Vasquez onların ailelerini uzun bir süredir tanıyordu ve hükümetin yapacağı seçim için bu iki kişiyi kendisi önermişti. Felipe de onun gibi bekârdı.

Üçünün arasında yalnızca Moriz evliydi, çocuğu yoktu ve üç ay içinde tekrar kavuşacağı karısı, Buenos Aires Limanı'nda oda kiralayan bir kadına hizmet ediyordu.

Üç ay sonunda Vasquez, Felipe ve Moriz, diğer üç bekçiyi Estados Adası'na getirecek olan *Santa-Fe*'ye binecekler, üç ay sonra da görevi tekrar devralacaklardı.

İkinci görev dönemleri Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarına yani kış ortasına denk düşecekti. Demek ki, ada-da geçirecekleri ilk dönem boyunca kötü havalardan fazlaca etkilenmeyecek olsalar da, dönüşlerinde çetin yaşam koşulları onları bekliyor olacaktı. Ama, tahmin edilebileceği gibi, bu durum onlarda en ufak bir endişeye yol açmıyordu. Vasquez ve arkadaşları buraların iklimine şimdiden alışmış olacaklar ve soğuğa, fırtınalara, Antarktika mevsimlerinin zorluklarına karşı hiç zarar görmeden karşı koymayı bileceklerdi.

10 Aralık'a denk düşen o günden itibaren, hizmet düzenli bir şekilde yürütüldü. Her gece, lambalar nöbet odasında bekleyen bir bekçinin denetiminde faaliyete geçiyor; bu sırada da diğer iki bekçi lojmanlarında dinleniyordu. Gündüzleri ise tüm cihazlar gözden geçiriliyor, temizleniyor, gerekirse yeni fitiller takılıyor ve güneşin batışıyla birlikte güçlü ışınlarını yansıtacak duruma getiriliyordu.

Bu arada, hizmet talimatına uyarak, Vasquez ve arkadaşları, bazen kıyının biri ya da öteki boyunca yaya olarak bazen de bekçilerin kullanımı için ayrılmış bir kayıkla Elgor Koyu kıyısına iniyorlardı. Bu kayık küçük bir güvertesi, mizana yelkeni ve floku olan bir şalupaydı. Yüksek yalıyarların, kaygılanılacak tek şey olan doğu rüzgârlarından kendisini koruduğu küçük bir bükte sığınmaktaydı. Bu yüzden de başına bir tehlikenin gelmesinden korkmaya hiç gerek yoktu.

Hiç kuşku yok ki, Vasquez, Felipe ve Moriz koyda ya da fener duvarlarının civarında gezinirken, içlerinden biri

her zaman fenerin üst galerisinde nöbet tutuyordu. Çünkü, bir gemi Estados Adası açığından geçebilir ve numarasını göndermek isteyebilirdi. Dolayısıyla, her an bekçilerden birinin görev başında olması gerekmekteydi. Fenerin yer aldığı tümsekten, denizin doğudan kuzeydoğuya kadar olan bölümü görülebiliyor, öbür yönlere doğru, yalıyarlar duvarların birkaç yüz kulaçtan ötesini görmeyi engelliyordu. Bu nedenle, gemilerle iletişimin sağlanabilmesi için nöbet odasında sürekli olarak birinin bulunması zorunluydu.

Avizonun gidişini izleyen ilk günler boyunca hiçbir olay kaydedilmedi. Havalar iyi, ısı oldukça yüksekti. Termometrenin sıfırın üstünde on dereceyi gösterdiği bile oluyordu. Rüzgâr, güneşin doğuşu ile batışı arasında genellikle hafif bir esinti halinde açıktan esiyor; sonra akşamla birlikte, kara tarafından, yani kuzeybatıdan, Patagonya ve Tierra del Fuego'nun geniş ovalarından geliyordu. Bu arada birkaç saat yağmur yağmıştı; sıcaklık yükseldiği için de hava durumunda değişiklik yaratabilecek yakın fırtınalara hazırlıklı olmak gerekiyordu.

Canlandırıcı bir güce sahip güneş ışınlarının etkisiyle bitki örtüsü bir ölçüde kendini göstermeye başlamıştı. Kışın beyaz örtüsünden tümüyle kurtulan, duvarların yakınındaki çayır, solgun yeşil bir halı görünümü almıştı. Antarktika kayını korusunda, yeni çıkmış yaprakların altında uzanma zevkini tatmak bile mümkündü. Bolca beslenmiş derenin taşkın suları büke dökülmekteydi. Yosun ve dikenler ağaçların dibinde yeniden bitiyor ve iskorbüt hastalıklarına iyi gelen kaşıkotlarıyla birlikte, kayaların yamaçlarını örtüyorlardı. Sonuç olarak, ilkbahar değilse bile –bu hoş isim Macellan yöresinde geçerli değildir– Amerika kıtasının en uç kısmında birkaç hafta daha hüküm sürecek olan bu mevsim, yazdı.

O gün bitip de fenerin yakılına zamanı gelmeden önce, ışık bacasını çevreleyen daire biçimli balkonda oturan Vasquez, Felipe ve Moriz, her zamanki gibi sohbet ediyorlardı ve doğal olarak konuşmayı başbekçi yönlendirmekteydi.

"Pekâlâ çocuklar," dedi, piposunu dikkatlice doldurduktan sonra –diğer ikisi de onu taklit ettiler– "bu yeni yaşam konusunda ne düşünüyorsunuz? Alışmaya başladınız mı?"

"Tabii Vasquez," diye cevap verdi Felipe. "Bu kadar kısa bir sürede, insan ne büyük bir sıkıntı ne de büyük yorgunluk hisseder."

"Gerçekten de," diye ekledi Moriz, "üç ayımız düşündüğümden de çabuk geçecek."

"Evet oğlum, kontra babafingosunu, mizana babafingosunu, yardımcı yelkenlerini şişirmiş bir korvet gibi hızla geçecek!"

"Gemi konusuna gelince," diye belirtti Felipe, "ufukta olsun, bir tekini bile görmedik bugün."

"Gelecek Felipe, gelecek," dedi Vasquez, bir dürbünle bakar gibi, yuvarlak bir şekil verdiği elini gözlerine götürerek. "Işığıyla on millik bir mesafeyi aydınlatan Estados Adası'ndaki bu güzel feneri hiçbir gemi yararlanmasın diye inşa ettirmek pek de akıl kârı olmazdı."

"Zaten fenerimiz de çok yeni," diye dikkat çekti Moriz.

"Dediğin gibi oğlum!" diye onayladı Vasquez. "Hem bu kıyının artık aydınlatılmış olduğunu öğrenmeleri için kaptanlara zaman tanımak gerek. Öğrendiklerinde, yakınından geçmekte tereddüt etmeyecekler ve yolculuklarını kolaylaştırmak amacıyla boğaza gireceklerdir. Ama burada bir fenerin varlığını bilmek tek başına yeterli olamaz; bir de güneşin batışından doğuşuna dek yandığından emin olmak gerekir."

"Bu ancak," dedi Felipe, "*Santa-Fe*'nin Buenos Aires'e dönüşünden sonra öğrenilecektir."

"Doğru oğlum," diye düşüncesini dile gelirdi Vasquez, "Komutan Lafayate'nin raporu yayımlanır yayımlanmaz, yetkililer bunu tüm denizcilik dünyasına duyurmakta sabırsızlanacaklardır. Üstelik daha şimdiden denizcilerin çoğu bu son gelişmeden haberdardır, herhalde."

"*Santa-Fe* gideli beş gün oldu," dedi Moriz, "yolculuk süresi..."

"Ne olursa olsun," diye araya girdi Vasquez, "en fazla bir hafta daha süreceğini sanıyorum. Hava güzel, deniz sakin, rüzgâr ise uygun yönden esiyor... Avizonun yelkenleri gece gündüz arkadan gelen rüzgârla şişiyor ve makinenin gücünü de hesaba katarsak, hızını dokuz milden on mile çıkaramazsa şaşarım."

"Şu anda," dedi Felipe, "Macellan Boğazı'nı geride bırakmış ve Vierges Burnu'nu bir on beş mil kadar geçmiş olmalı."

"Kesinlikle oğlum," diye onayladı Vasquez, "şu sıralar Patagonya sahili boyunca ilerliyordur, yarış konusunda Patagon atlarına meydan okuyabilir... Allah bilir ya, bu topraklarda insanlar da hayvanlar da, aynı, yelkeni rüzgârla dolmuş birinci sınıf bir fırkateyn gibi hızlıdırlar!"

Tüm bu konuşmalardan anlaşılacağı üzere *Santa-Fe,* bu yürekli adamların düşüncelerinde hâlâ önemli bir yer kaplıyordu. Vatan toprağına geri dönmek üzere onları terk etmiş bu gemi, o toprağın bir parçası sayılmaz mıydı? Düşünceleriyle, yolculuğunun sonuna dek onun yanında olacaklardı.

"Bugün iyi balık tutabildin mi?.." diye söze devam etti Vasquez, Felipe'ye hitap ederek.

"Oldukça iyi Vasquez; oltayla bir düzine kadar kayabalığı ve elle de kayalar arasında gezmen, en az üç libre* ağırlığında bir yengeç tuttum."

---

* Libre: Yarım kilogram. (ç.n.)

"Çok iyi," diye karşılık verdi Vasquez, "sakın koyu kurutacağından korkma!.. Ne kadar tutarsan o kadar çoğalır balıklar derler, hem böylece kurutulmuş et ve tuzlanmış domuz yağımızdan tasarruf edebiliriz!.. Sebze konusuna gelince..."

"Ben," dedi Moriz, "kayın korusuna kadar indim. Birkaç kök söktüm ve aynı, avizoda bu işten iyi anlayan aşçıbaşıdan öğrendiğim gibi nişastalı bir sebze hazırlayacağım size."

"Çok isabetli olur," diye karşılık verdi Vasquez, "en iyileri bile olsa, konserveleri fazlaca tüketmemek gerek! Taze etin, yeni tutulmuş balığın ya da taze sebzenin yerini hiçbir şey tutamaz!"

"Bir de," dedi Felipe, "adanın içlerinde birkaç geviş getiren hayvan yakalayabilseydik... bir çift guanako ya da başkası."

"Bir guanako filetosu ya da budunu küçümsediğimi düşünmeyin," diye karşılık verdi Vasquez. "Karaca, geyik gibi bir hayvanın eti olsaydı, midemiz bayram ederdi!.. Demek ki, av hayvanını görür görmez vurmaya bakalım. Ama çocuklar, avlanacak hayvan ister küçük ister büyük olsun, duvar çevresinden fazla uzaklaşmamaya dikkat edin!

Önemli olan, talimatlara uymak ve Elgor Koyu'nda ya da Sanjuan Burnu ve Diego Burnu arasındaki denizin açıklarında neler olup bittiğini incelemek amacının dışında fenerden uzaklaşmamaktır."

"Bununla beraber," dedi avlanmayı seven Moriz, "eğer karşımıza bir tüfek menzili mesafede iyi bir parça çıkarsa..."

"Bir tüfek menzili ve hatta iki, hatta üç, kastettiğim bu değil," diye cevap verdi Vasquez. "Ama biliyorsunuz, guanako, doğası gereği, medeniyete yaklaşmayacak ölçüde vahşidir... Kayaların üzerinde, kayın korusunun oralarda ya da duvarın yakınında tek bir çift boynuz görecek olsaydık çok şaşırırdım!" Gerçekten de, çalışmaların başlamasından bu yana, Elgor Koyu yakınlarında tek bir hayvanın bile izine

rastlanmamıştı. *Santa-Fe*'nin Nemrut diye anılan ikinci kaptanı birçok kereler guanako avlamayı denemişti. Adanın beş altı mil kadar içerilerine girmesine rağmen bu deneylerden eli boş dönmüştü. Büyük av hayvanları adada eksik olmasa da, ateş etmek için fazla uzak bir mesafeden görülebiliyorlardı ancak. Belki de, tepeleri aşıp Parry Limanı'nı geçse ve adanın öteki ucuna kadar gitse daha şanslı olabilirdi ikinci kaptan. Ama batı kısmında yüksek dorukların yer aldığı bu civarda ilerlemek muhakkak ki çok zor olmalıydı ve ne o ne de *Santa-Fe* mürettebatından başka biri San Bartolome Burnu taraflarını keşfedebildi.

16 Aralık'ı 17 Aralık'a bağlayan gece, saat altıdan ona kadar nöbet odasındaki görevinin başında olan Moriz, doğu yönünde, beş altı mil kadar açıkta bir ışık fark etti. Bu ışık, kuşkusuz bir gemiye, fener yapıldığından bu yana ada sularında görünen ilk gemiye aitti.

Moriz, haklı olarak, bu durumun henüz uyumamış olan arkadaşlarını da ilgilendireceğini düşünüp onlara haber vermeye gitti.

Bunun üzerine Vasquez ve Felipe onunla birlikte hemen yukarı çıktılar ve dürbünü gözlerine dayayarak, doğuya açılan pencerenin önünde dikildiler.

"Bu beyaz bir ışık," diye belirtti Vasquez.

"Sonuçta," dedi Felipe, "borda ışıkları olamaz çünkü ne yeşil ne de kırmızı."

Tespit doğruydu. Bu ışık, renklerine bağlı olarak, biri geminin iskelesinde, diğeri sancağında yer alan borda ışıklarından biri değildi.

"Ve," diye ekledi Vasquez, "beyaz olduğuna göre mizana ıstralyasına* asılmıştır; bu da ada yönünde ilerleyen bir buharlı gemi olduğunun kanıtı."

---

* Istralya: Sabit donanımın, direği baş-kıç doğrultusunda destekleyen parçası. (ç.n.)

Bu konuda tek bir şüpheye yer yoktu. San Juan Burnu'na doğru yönelmiş bir buharlı söz konusuydu. Le Maire Boğazı'ndan mı, yoksa güneyden mi geçecekti; bekçilerin kendi kendilerine sordukları soru buydu.

Gemi yaklaşırken seyrini dikkatle izlediler, yarım saat sonra, rotası konusunda karara varmışlardı.

Buharlı, feneri güney-güneybatı yönünde iskele tarafına alarak açık bir şekilde boğaza doğru yöneldi. San Juan Limanı'nın açığından geçtiği sırada kırmızı ışığı görülür hale geldi; sonra da çok geçmeden karanlığın içinde kaybolup gitti.

"İşte, Dünya'nın Ucundaki Fener'i gören ilk gemi!" diye haykırdı Felipe.

"Sonuncusu olmayacaktır!" diye güven verdi Vasquez.

Ertesi sabah, Felipe ufukta büyük bir yelkenlinin belirdiği haberini verdi. Hava açıktı ve sisten arınmıştı, güneydoğudan hafif bir rüzgâr esmekteydi. Dolayısıyla, gemi en az on millik bir mesafeden görülebiliyordu. Haberi alan Vasquez ve Moriz fenerin galerisine çıktılar. Söz konusu gemi, kıyının ucundaki yalıyarların açığında, Elgor Koyu'nun biraz sağında, Diego Burnu'yla Several Burnu arasındaydı.

Bu gemi tahminen en az on iki on üç millik büyük bir hızla adaya doğru gelmekteydi. Rüzgârı iskele tarafından alıyordu. Ancak, Estados Adası'na doğru düz bir çizgide ilerlediği için henüz adanın kuzeyinden mi yoksa güneyinden mi geçeceğini kestirmek mümkün değildi.

Bu gibi sorunlar deniz adamlarının kafasını fazlaca meşgul ettiği için Vasquez, Felipe ve Moriz bu konuda tartışıyorlardı. Sonunda, yelkenlinin boğaz girişini aşamadığını savunan Moriz haklı çıktı. Gerçekten de, gemi sahile bir buçuk millik bir mesafedeyken, rüzgârı daha kuvvetli biçimde tutturarak Several Burnu'nu dönmek için dümen kırdı.

Bin sekiz yüz ton hacminde, üç direkli, Amerika'da inşa edilen şu yelkenliler türünden ve sürati gerçekten müthiş olan bir gemiydi bu.

"Eğer bu gemi New England'daki bir şantiyeden çıkmadıysa," diye haykırdı Vasquez, "dürbünüm şemsiyeye dönüşsün!"

"Acaba bize numarasını yollayacak mı?" dedi Moriz.

"Görevini yerine getirmiş olur," diye cevap verdi kısaca başbekçi.

Yelkenli Several Burnu'nu döndüğü sırada, ramda gizine bir dizi bayrak çekildi. Vasquez nöbet odasındaki kitabı inceledikten sonra bu işaretlerin anlamlarını hemen açıkladı.

Bu, Amerika Birleşik Devletleri'nin New England Boston Limanı'na bağlı *Montank* adlı gemiydi. Bekçiler paratoner çubuğuna Arjantin bayrağını çekerek ona karşılık verdiler; direğinin ucu, adanın güney kıyısı üzerinde yer alan Webster Burnu yükseltilerinin ardında kaybolana kadar gemiyi izlemeye devam ettiler.

"Artık," dedi Vasquez, "*Montank*'ın yolu açık olsun. Horn Burnu açıklarında kötü havaya yakalanmaz umarım!"

Bunu izleyen günlerde, sadece doğu yönünde, ufukta zar zor görülebilen bir iki yelkenli dışında deniz neredeyse tümüyle ıssızdı. Estados Adası'nın on mil kadar açığından geçen gemiler Amerika topraklarına ulaşmaya çalışmıyorlardı kuşkusuz. Vasquez'e göre bunlar, Antarktika yöresindeki avlanma yerlerine giden balina gemileri idi. Bir de, daha yukarı enlem bölgelerinden gelen birkaç yunus görülmüştü. Several Burnu'na oldukça uzak bir mesafeden geçerek Pasifik Okyanusu'na doğru gitmekteydiler.

20 Aralık tarihine kadar, meteorolojik gözlemler dışında kayda değer hiçbir şey gerçekleşmedi. Rüzgârın kuzeydoğudan güneydoğuya doğru ani yön değiştirmeleriyle, hava oldukça değişken bir hal almıştı. Ara sıra doluya dönüşen ol-

dukça kuvvetli yağmurlar görülmekteydi sık sık. Bu durum atmosferdeki belirli bir elektriksel gerilimi işaret etmekteydi. Dolayısıyla, özellikle yılın bu döneminde kopan oldukça şiddetli fırtınalardan kaygı duymak doğaldı.

21 Aralık sabahı, fenerin bulunduğu tümsek üzerinde piposunu tüttürerek dolaşan Felipe, kayın korusu tarafında bir hayvan görür gibi oldu.

Birkaç saniye onu inceledikten sonra ortak kullandıkları odadan bir dürbün almaya gitti.

Felipe, oldukça iri bir guanakoyu tanımakta güçlük çekmedi. Karşısına belki de iyi bir atış yapma fırsatı çıkmıştı. Biraz sonra, çağırmış olduğu Vasquez ve Moriz binadan çıkarak yanına geldiler.

Hepsi de bu avın yakalanması konusunda hemfikirdiler. Eğer guanakoyu vurabilirlerse, her günkü yemeklerinde hoş bir değişiklik yaratacak taze ete kavuşmuş olacaklardı.

Şöyle bir plan yaptılar: Karabinalardan birini alacak olan Moriz, feneri çevreleyen duvarların dışına çıkacak, görünmeden, hareketsiz duran hayvanın arkasından dolaşacak ve onu, Felipe'nin bekleyeceği koya doğru sürecekti.

"Ne olursa olsun, dikkatli olun çocuklar," diye öğütledi Vasquez. "Bu hayvanların keskin bir kulağı ve keskin bir burnu vardır! Monz'i görür görmez ya da hisseder hissetmez öyle hızlı tüyer ki, ne ateş edebilir ne de yolundan çevirebilirsiniz. Böyle bir durumda, bırakın gitsin, çünkü fazla uzaklaşmamanız gerekiyor... Anlaşıldı mı?"

"Anlaşıldı," diye cevap verdi Monz.

Vasquez ve Felipe, tümsekte kaldılar ve dürbünle bakarak, guanakonun ilk göründüğü zamanki yerinden kımıldamamış olduğunu fark ettiler. Bunun üzerine dikkatleri Moriz'de yoğunlaştı.

Moriz, kayın korusuna doğru gidiyordu. Orada güvencede olurdu ve belki de, hayvanı geri çevirmek ve koy tara-

fına doğru kaçmaya zorlamak amacıyla, onu ürkütmeden kayalıklara varabilirdi.

Arkadaşları, Moriz'i koruya vardığı ve orada gözden kaybolduğu ana kadar izlediler.

Aşağı yukarı yarım saat geçti. Guanako hâlâ hareketsizdi ve Moriz atış menziline varmış olmalıydı.

Vasquez ve Felipe, her an bir patlamanın olmasını ve hayvanın ağır ya da hafif yaralı bir şekilde düşmesini ya da vargücüyle kaçmasını bekliyorlardı.

Buna rağmen hiçbir silah sesi duyulmadı; Vasquez'le Felipe'nin şaşkın bakışları altında, guanako tüymek yerine, sanki kendisini artık taşıyamayacakmış gibi bacakları sarkmış, vücudu tüm gücünü yitirmiş bir halde kayalara serildi.

Hemen hemen aynı anda, kayaların ardına sokulmayı başarmış olan Moriz göründü ve hareketsiz yatan guanakoya doğru atıldı; üzerine eğildi, eliyle yokladı ve aniden doğruldu.

Sonra yüzünü duvarlardan yana çevirerek, yanılgıya yer bırakmayan bir el işareti yaptı. Belli ki, arkadaşlarının olabildiğince çabuk yanma gelmesini istiyordu.

"Olağandışı bir durum söz konusu," dedi Vasquez. "Gel Felipe."

Her ikisi de tümsekten yuvarlanırcasına inerek kayın korusuna doğru koştular.

Aradaki mesafeyi aşmak için on dakikadan fazla süre gerekmemişti.

"Pekâlâ... guanako?.." diye sordu Vasquez.

"İşte burada," diye cevapladı Moriz, ayaklarının dibinde yatan hayvanı göstererek.

"Öldü mü?" diye sordu Felipe.

"Öldü," dedi Moriz.

"Yaşlılıktan mı peki?" diye haykırdı Vasquez.

"Hayır... aldığı bir yara yüzünden."

"Yaralı mı! Nasıl yaralı olabilir ki?"

"Böğründen bir kurşun yemiş!"

"Bir kurşun mu!. ." diye yineledi Vasquez.

Kesin olan şuydu ki, bir kurşun yedikten ve buraya kadar güçlükle gelebildikten sonra, guanako düşüp ölmüştü.

"Şu halde adada avcılar olmalı!" diye mırıldandı Vasquez.

Kımıltısız ve düşünceli bir halde, endişeli bir bakışla çevresini süzdü.

4

Kongre Çetesi

Eğer Vasquez, Felipe ve Moriz Estados Adası'nın batı ucuna gitmiş olsalardı, bu kıyıların San Juan Burnu ile Several Burnu arasındaki sahilden ne kadar farklı olduğunu görürlerdi. Burası, çoğu dikine bıçak gibi kesilen ve derin sular altında da devam eden, durgun havalarda bile şiddetli dalgaların aralıksız dövdüğü, iki yüz ayak yüksekliğe kadar ulaşan yalıyarlardan ibaretti.

Çatlaklarında, oyuklarında, yarıklarında binlerce deniz kuşunun barındığı bu çıplak yalıyarların önünde, sular alçaldığı zamanlar bazıları iki mil açığa kadar uzayan birçok sığ kayalık göze çarpmaktaydı. Bu kayalıkların arasında, ancak hafif kayıkların geçebileceği dar kanallar, aşılmaz boğazlar kıvrılmaktaydı. Orada burada göze çarpan kumsallarda, suların yükselmesi sırasında çarpan dalgaların kuvvetiyle parçalanmış deniz kabuklarının aralarına saçıldığı birkaç cılız deniz bitkisi bitmişti. Bu yalıyarların iç kısımlarında mağaralar, kuru, karanlık, ağızları dar derin kovuklar yer almaktaydı. Ekinoksun en tehlikeli dönemlerinde bile içlerini ne fırtınalar süpürebilir ne de sular istila edebilirdi. Buralara, taşlık ve dik keçiyollarını, zaman zaman büyük dalgaların aşındırdığı kaya parçalarını aşarak ulaşılıyordu.

Tırmanması oldukça zor, dar kayalar doruğa kadar ulaşma olanağı tanısa da, adanın ortasındaki yaylaya erişmek için yükseklikleri dokuz yüz metreyi geçen dorukları aşmak gerekirdi ve bu mesafe de en az on beş mil kadardı. Sonuçta, Elgor Koyu'nun açıldığı karşı kıyıdan çok bu tarafta, vahşi, ıssız bir görünüm hâkimdi.

Estados Adası'nın batı bölümü, Tierra del Fuego ve Macellan Takımadaları yükseltileri sayesinde kuzeybatı rüzgârlarından korunmaktaysa bile deniz suları San Juan Burnu, Diego Burnu ve Several Burnu dolaylarındaki kadar azgındı. Atlantik tarafında bir fener inşa edilmiş olsa da Horn Burnu'nu geçtikten sonra Le Maire Boğazı'nı arayan gemiler için Pasifik tarafında da başka bir fenerin varlığı en az ilki kadar gerekliydi. Belki de Şili Hükümeti o dönemde, bir gün Arjantin Cumhuriyeti'nin izinden gitmeyi tasarlamaktaydı.

Ne olursa olsun, eğer bu çalışmalar Estados Adası'nın her iki ucunda aynı zamanda başlamış olsaydı, San Bartolome Burnu yakınlarına sığınan bir yağmacı çetesinin durumu belirgin biçimde tehlikeye girerdi.

Yıllar önce bu haydutlar Elgor Koyu girişinde yerleşmişler; burada yalıyarların birinde derin bir mağara keşfetmişlerdi. Bu mağara onlara emin bir sığınak oluşturmaktaydı ve hiçbir gemi Estados Adası'na uğramadığı için de burada kendilerini tam bir güvenlik içinde hissetmekteydiler.

Sayıları on ikiyi bulan bu adamların Kongre adında bir şefleri ve onun da Carcante diye bir yardımcısı vardı.

Güney Amerika kökenlilerden oluşmuş bir takımdı bu. Aralarından beşi Arjantinli ya da Şililiydi. Diğerlerine gelince, büyük bir olasılıkla Kongre tarafından toparlanmış Fuego yerlileriydiler ve çeteyi tamamlamak için Le Maire Boğazı'nı geçmeleri yeterli olmuştu; yaz mevsiminde buraya balık avlamaya geldiklerinden adayı zaten çok iyi tanımaktaydılar.

Carcante konusunda tüm bilinenler onun Şilili olduğuyla sınırlıydı; ama cumhuriyetin hangi kent ya da köyünde doğduğunu, hangi aileden geldiğini söylemek zordu. Otuz beş, kırk yaşlarında, orta boylu, zayıfça ama tümüyle sinir ve kastan oluşmuş, dolayısıyla son derece güçlü, sinsi yaradılışlı, kötü yürekli, yapılacak bir hırsızlık ya da işlenecek bir cinayet karşısında geri adım attığı görülmemiş bir adamdı.

Çetenin reisine gelince, yaşamıyla ilgili hiçbir şey bilinmiyordu. Uyruğu konusunda tek kelime etmemişti. Adı gerçekten Kongre miydi? Kimse bilmiyordu. Kesin olan tek şey, bu adın Macellan ve Tierra del Fuego yerlileri arasında oldukça yaygın olduğuydu. *Astrolabe* ve *Zelée* ile yaptığı yolculuklar sırasında Kaptan Dumont d'Urville, Macellan Boğazı'ndaki Peckett Limanı'nda demirlemişken gemisine bu ada sahip bir Patagon almıştır. Ama Kongre'nin Patagonya kökenli olduğu şüphe götürür. Çünkü bu bölgede yaşayan insanların tipik özellikleri olan üst kısmı dar, alt kısmı geniş bir yüz, dar ve belirsiz bir alın, çekik gözler, basık bir burun ve uzun boy Kongre'de yoktur. Üstelik fizyonomisi, bu halklara mensup insanların çoğunun yüzlerinde rastlanan yumuşaklık ifadesini yansıtmaktan uzaktır.

Kongre, enerjik olduğu kadar haşin bir mizaca sahipti. Henüz kırk yaşında olduğu halde kırlaşmaya başlayan sık sakallarının gizlemeyi başaramadığı vahşi yüz çizgilerinden kolayca anlaşılıyordu bu. Her türlü suça karışmış ve yalnızca sahil kesimi bilinen bu ıssız adadan başka sığınak bulamamış olan bu adam gerçek bir soyguncu ve korkunç bir hayduttu.

Peki ama, buraya barınacak yer aramaya geldiklerinden beri Kongre ve arkadaşları yaşamlarını sürdürmeyi nasıl başarmışlardı? Bunu da kısaca anlatalım.

Asılarak ya da boğularak öldürülmelerine mal olabilecek cinayetleri işledikten sonra, Kongre ve suç ortağı Carcante, Macellan Boğazı'nın en önemli limanı Punta-Arenas'tan ka-

çarak izlenmelerinin zor olduğu Tierra del Fuego'ya ulaştılar. Burada Pecherais'lerin arasında yaşarken, henüz Dünya'nın Ucundaki Fener'in aydınlatmadığı Estados Adası'nda deniz kazalarının ne kadar sık meydana geldiğini öğrendiler. Bu sahillerin, bazıları çok değerli olması gereken her tür kalıntıyla dolu olduğuna hiç şüphe yoktu. Bunun üzerine, Kongre ve Carcante'nin aklına Fuego'da rastladıkları kendileri gibi iki ya da aç haydutla birlikte bir enkaz yağma çetesi kurma fikri geldi; en az onlar kadar işe yaramaz on Pecherais'yi de aralarına alarak çeteyi tamamladılar. Bir yerli kayığı onları Le Maire Boğazı'nın karşı yakasına taşıdı. Ama, Kongre ve Carcante denizci olmalarına ve Pasifik'in güvenli olmayan yörelerinde uzun süre dolaşmış bulunmalarına rağmen bir felaketin önünü almayı beceremediler. Sert bir rüzgâr onları doğuya sürüklemiş, Parry Limanı'nın sakin sularında demirlemek isterlerken, azgın dalgalar kayıklarının Colnett Burnu kayalıklarına çarparak parçalanmasına yol açmıştı.

Böylece, yürüyerek Elgor Koyu'na varmışlardı. Ümitlerini ise asla kaybetmemişlerdi. San Juan Burnu'yla Several Burnu arasındaki kumsallar, eski ya da yeni batık kalıntılarıyla doluydu: Henüz bozulmamış balyalar, uzun aylar boyunca çetenin yiyecek gereksinimini karşılayacak erzak sandıkları, kolayca çalışır duruma getirilebilecek silahlar, tabancalar, tüfekler, metal kutularında iyi korunmuş cephaneler, zengin Avustralya yük gemilerine ait çok değerli altın ve gümüş külçeleri, mobilyalar, keresteler, her tür ahşap, orda burda birkaç iskelet kalıntısı. Ama bu deniz felaketlerinden kurtulabilen tek bir canlı yoktu.

Zaten, bu tehlikeli Estados Adası denizciler tarafından oldukça iyi tanınırdı. Fırtınanın bu sahillere attığı gemiler kaçınılmaz olarak hem can hem de mal varlıklarını yitirirlerdi.

Kongre, arkadaşlarıyla birlikte koyun dip kısmına değil, girişine yerleşmişti. Burası, San Juan Burnu'nu gözetim

altında bulundurabileceği ve dolayısıyla projeleri için daha uygun düşecek bir yerdi. Talih, ağzı laminarya ve denizyosunları gibi sık deniz bitkileriyle gizlenmiş, tüm çeteyi barındırabilecek genişlikte bir mağara çıkarmıştı Kongre'nin karşısına. Mağara koyun kuzey yakası üzerindeki bir yalıyarın dirseğinde yer aldığından, enginden gelecek rüzgârlardan korkmaya hiç gerek yoktu. Enkazlardan elde ettikleri mobilyalar, yatak yorganlar, giyecekler ve büyük miktarda et konserveleri, peksimet kutuları, rakı ve şarap fıçılarının tümü buraya taşınmıştı. Birinci mağaraya komşu bir ikincisi ise altın, gümüş, kumsallarda bulunmuş değerli mücevherler gibi özel bir değeri olan eşyalara ayrılmıştı. Kongre, koyun içine sinsice çekeceği bir gemiyi ele geçirmeyi başarabilirse tüm yağmaladığı enkaz artıklarını ona yükleyecek ve ilk soygunlarına sahne olan Pasifik adalarına geri dönecekti.

O zamana dek karşılarına bir fırsat çıkmadığı için bu haydutlar Estados Adası'nı terk edememişlerdi; iki yıl boyunca servetleri giderek artmış, büyük yararlar sağladıkları yeni deniz kazaları meydana gelmişti. Hatta, Eski ve Yeni Dünya'nın tehlikeli bazı kıyılarındaki enkaz yağmacıları gibi bu kazaların çoğuna onlar sebep olmuşlardı. Doğu fırtınalarının ortalığı kasıp kavurduğu gecelerde adanın açıklarında bir gemi görürlerse, yaktıkları ateşlerle onu kayalıklara yönlendiriyorlar; eğer seyrek de olsa kazazedelerden biri dalgalardan kurtulmayı başarabilirse, onu anında öldürüyorlardı. Varlıklarından bile haberdar olunmayan bu haydutların sergiledikleri suç tablosu böyleydi işte.

Bununla birlikte, çetenin adadaki tutsaklığı hâlâ devam etmekteydi. Kongre birkaç geminin kaybına neden olabilmiş, ama onları, ele geçirme girişiminde bulunacağı Elgor Koyu'na çekememişti. Öte yandan, kaptanlarca az tanınan koyun içine hiçbir gemi kendiliğinden gelip demirlemiyordu; üstelik demirleyecek geminin mürettebatı, bu on beş kadar hayduta karşı kendini savunabilecek güçte olmamalıydı.

Zaman akıp gitmekte, mağara çok değerli enkaz kalıntılarıyla dolup taşmaktaydı. Kongre ve arkadaşlarının sabırsızlık ve öfkeleri gitgide artmaktaydı. Carcante ve şefi arasındaki konuşmanın konusu yine aynıydı.

"Kıyıya vurmuş bir gemi gibi bu adada çakılıp kalmak!" diye tekrarlıyordu, "üstelik yüz bin piyastrın* da üzerinde bir değere sahip, yüklenmesi gereken bir malımız varken!.." "Evet," diye cevap veriyordu Kongre, "ne pahasına olursa olsun, gitmek gerekiyor!"

"Ne zaman ve nasıl?" diyordu Carcante. Ve bu soru hep cevapsız kalıyordu.

"Erzağımız sonunda bitecek," diye tekrarlıyordu Carcante. "Balık tutabilsek de, av hayvanı için aynı şeyi söylemeyiz!.. Hem sonra, bu adanın kışları da kış hani! Allah korusun! Daha katlanmak zorunda kalacağımız şeyler düşünüyorum da!"

Tüm bunlara karşılık Kongre ne diyebilirdi ki? Çok az konuşuyor, düşüncelerini pek açığa vurmuyordu. Ama güçsüzlüğünü hissettikçe öyle büyük bir öfkeyle kavruluyordu.

Hayır, elinden hiçbir şey gelmiyordu. . Hiçbir şey!.. Eğer çete demirlemiş bir gemiyi ele geçiremezse, o zaman, adanın doğusuna doğru bir Fueg sandalı geldiğinde, ona el koymakta pek zorluk çekmeyecekti Kongre. Böylece, kendisi değilse bile Carcante ve Şilililerden birisi sandalla Macellan Boğazı'na varabilir ve orada, ya Buenos Aires'e ya da Valparaiso'ya ulaşma fırsatı yakalayabilirdi. Ellerindeki para sayesinde, yüz elli iki yüz tonilatoluk bir gemi satın alırlar ve Carcante birkaç tayfayla birlikte bu gemiyi Elgor Koyu'na getirirdi. Gemi büke girer girmez mürettebatı yok edilir ve nihayet tüm çete, servetiyle birlikte, Solomon ya da Yeni Hebrid adalarına gitmek üzere gemiyle yola koyulurdu!..

---

* Piyastr: Her ülkeye göre değeri değişen gümüş para. (ç.n.)

Bu hikâyenin başlamasından on beş ay öncesine kadar olaylar bu aşamadayken durum aniden değişti.

1858 Ekimi'nin başlarında, Arjantin bandıralı buharlı bir gemi ada açıklarında göründü ve Elgor Koyu'na girmek için dümen kırdı.

Kongre ve arkadaşları, bu geminin bir savaş gemisi olduğunu görmüşler ve ona karşı hiçbir girişimde bulunamayacaklarını anlamışlardı. Varlıklarının göstergesi olabilecek tüm izleri ortadan kaldırdıktan ve her iki mağaranın ağzını gizledikten sonra geminin gidişini beklemek üzere adanın içlerine çekildiler.

Bu gemi Buenos Aires'ten gelen *Santa-Fe*'ydi, Estados Adası'nda bir fenerin inşaatının sorumluluğunu üstlenmiş ve bu fenerin yerini belirleyecek olan bir mühendisi taşımaktaydı.

Avizo, Elgor Koyu'nda birkaç günden fazla kalmadı ve Kongre ile arkadaşlarının sığınağını keşfedemeden geri döndü.

Bu arada, gece olunca büke kadar sokulan Carcante, *Santa-Fe*'nin ne amaçla Estados Adası'na demirlediğini öğrenebilmişti. Elgor Koyu'nun dibinde bir fener inşa edilecekti!.. Çetenin, yerini terk etmekten başka çaresi yok gibi görünmekteydi ve kuşkusuz, mümkünse, yapılacak en iyi iş bu olurdu.

Böylece Kongre, önlerindeki tek çözüm yolu doğrultusunda karar aldı. Adanın San Bartolome Burnu civarına denk düşen batı bölümünü tanıyor ve oradaki başka mağaraların kendilerine barınak sağlayabileceğini düşünüyordu. Avizonun çalışmalara başlayacak işçi ekibiyle birlikte çok geçmeden geri geleceğini düşünerek, bir gün bile geçirmeden, bir yıl süreyle yaşamalarına yetecek her türlü gerekli malzemeyi nakletmeye koyuldu. San Juan Burnu'na bu mesafede, hiçbir keşfedilme riski olmadığına inanmakta haklıydı. Bununla birlikte, iki mağarayı boşaltacak kadar vakti yoktu. Erzak, konserve, içecek, yatak-yorgan ve giyeceklerin

büyük bir kısmıyla değerli eşyaların birkaçını çıkarmakla yetindi; sonra, mağara girişlerini dikkatlice taş ve kum otlarla kapatarak kalanı şeytana emanet etti.

Mağaraları terk edişlerinden beş gün sonraki sabah, *Santa-Fe* Elgor Koyu'nun açığında yeniden göründü ve bük içinde demirledi. Getirdiği işçilerle taşıdığı malzemeler gemiden indirildi. Fenerin yeri tümsek olarak seçilmiş olduğundan inşaat faaliyetleri hemen başladı ve bilindiği gibi de çabucak tamamlandı.

İşte böylece, Kongre çetesi San Bartolome Burnu'nda sığınmak zorunda kalmıştı. Karların erimesiyle beslenen bir dere çeteye gerekli suyu sağlamaktaydı. Balık ve az da olsa av hayvanları sayesinde Elgor Koyu'nu terk ederken yanında getirdiği erzaktan tasarruf edebiliyordu.

Ama, Kongre, Carcante ve arkadaşları, fener inşaatının tamamlanmasını ve görev değişimi için ancak üç ay sonra geri gelecek olan *Santa-Fe*'nin gidişini büyük bir sabırsızlıkla beklemekteydiler.

Tabii, bu arada, Kongre ve Carcante koyun dibinde olan biten her şeyden haberdardılar. Gerek güney ya da kuzey yönünde kıyı boyunca yürüyerek gerek iç kısımlardan yaklaşarak gerekse de güneyde New Year Limanı'nı sınırlayan yükseltilerden aşağısını izleyerek, çalışmaların durumu hakkında bilgi sahibi olabiliyor ve ne zaman biteceğini kestirebiliyorlardı. İşte o zaman Kongre, uzun süredir üzerinde düşünülen bir projeyi uygulamaya koyacaktı. Elgor Koyu aydınlatılırsa, bir gemi, mürettebatını ele geçirip katlettikten sonra el koymayı başarabileceği bir gemi buraya demirleyemez miydi?

Avizonun subaylarının, adanın batı ucunda yapmak isteyebilecekleri bir keşif gezisi konusunda Kongre fazlaca endişelenmiyordu. Çünkü, en azından bu yıl, bu çıplak yaylalardan, neredeyse geçilmez bu dar vadilerden, büyük zahmetlerle aşılabilecek bu dağlık bölgeden geçerek Gomez

Burnu yakınlarına kadar gelme macerasına hiç kimse kalkışamazdı. Avizonun komutanı bir ada turu yapmayı düşünebilirdi belki de. Ama su yüzeyine yakın sivri kayalarla dolu sahile inmek istemesi olası değildi, hem ne olursa olsun, çete keşfedilmemek için önlemini alırdı.

Zaten bu olasılık gerçekleşmedi ve fener inşaatının tamamlanacağı Aralık ayı gelip çattı. Bekçileri yalnız başlarına kalacaklar ve Kongre, fenerin gece çevresine yayacağı ilk ışıklarıyla bu durumdan haberdar olacaktı.

Bu yüzden, son haftalar boyunca çete elemanlarından biri ya da diğeri, yedi sekiz mil mesafeden feneri gözetleyebileceği bir tepede nöbet tutmaktaydı. Fenerin ilk ışığını görür görmez, mümkün olabilecek en kısa zamanda geri dönme emri almışlardı.

9 Aralık'ı 10 Aralık'a bağlayan gece San Bartolome Burnu'na bu haberi getiren Carcante oldu.

"Evet," diye haykırdı, mağaradaki Kongre'nin yanına varınca, "sonunda şeytan feneri yaktı, umarım yine o söndürsün!"

"Ona ihtiyacımız olmayacak!" diye cevap verdi Kongre, elini tehditkâr bir tarzda doğuya doğru uzatarak.

Aradan birkaç gün geçti; ertesi haftanın başında Parry Limanı civarında avlanmaya çıkan Carcante bir guanako vurdu. Bilindiği gibi, hayvan kaçtı ve Moriz'in onu gördüğü, kayın korusunun dibindeki kayalık alana kadar gelerek orada yere yığıldı. Ve o günden itibaren, adanın tek sakinleri olmadıklarına kanaat getiren Vasquez ve arkadaşları, Elgor Koyu civarını daha dikkatli gözlemeye başladılar.

Nihayet, Kongre'nin San Bartolome Burnu'nu terk ederek yeniden San Juan Burnu'na döneceği gün gelip çatmıştı. Haydutlar malzemelerini mağarada bırakmaya karar vermişlerdi. Fenerdeki erzağı da hesaba katarak, yanlarına yalnızca üç ya da dört gün sürecek yürüyüşleri boyunca gerekli olacak kadar azık alacaklardı. Günlerden 22 Aralık'tı.

Şafakla beraber yola çıkıp adanın dağlık iç kısmından geçen ve iyi bildikleri bir yolu takip ederek ilk günün bitiminde yolun üçte birini tamamlamış olacaklardı. On mil kadar dağlık alanda ilerlemelerini gerektiren bu etabın sonunda ya ağaçların arasında ya da herhangi bir oyukta mola vereceklerdi.

Bu molanın ardından, ertesi gün güneşin doğuşundan önce hemen hemen bir öncekine eşit ikinci bir etaba başlayacak olan Kongre, nihayet üçüncü günkü son etabın bitiminde, akşam vakti Elgor Koyu'na ulaşacaktı.

Kongre, fener hizmeti için yalnızca iki bekçi atandığını sanıyordu, oysaki gerçekte üç bekçi vardı. Ama sonuçta bunun pek önemi yoktu! Vasquez, Moriz ve Felipe, fener duvarlarının yakınlarında olduğunu tahmin edemeyecekleri çeteye karşı kendilerini savunamazlardı. Önce ikisi lojmanda öldürülecek, böylece nöbet odasında görevli olan üçüncünün hakkından gelmek kolaylaşacaktı.

Dolayısıyla, Kongre fenerin hâkimi olacak ve San Bartolome Burnu'nda bıraktığı malzemeleri rahatça Elgor Koyu girişindeki mağaraya taşıyabilecekti yeniden.

Bu tehlikeli haydutun kafasında geliştirdiği plan böyleydi işte. Başarmasına başarırdı kesinlikle. Ama daha sonra şansı yaver gider miydi, bilinmez.

Gerçekten de, olaylar onun denetiminde değildi bundan böyle. Bir geminin Elgor Koyu'na demirlemeye gelmesi gerekecekti. Şu da bir gerçek ki, *Santa-Fe*'nin yolculuğundan hemen sonra bu demirleme yeri denizciler tarafından öğrenilecekti. Dolayısıyla, bir geminin, özellikle de orta tonajdaysa, gerek boğazdan gerekse de adanın güneyinden geçerek azgın bir denizle boğuşmak yerine bir fenerle aydınlatılmış koyda barınmak istemesi hiç de imkânsız değildi... Kongre, bu gemiyi ele geçirmeye ve işlediği suçların cezasından kurtulmak amacıyla onca beklediği Pasifik yolculuğu fırsatını yakalamaya kararlıydı.

Ama, nöbet değişimi için avizonun dönüşüne kadar her şeyin aynı tasarlamış olduğu biçimde gelişmesi gerekmekteydi. O zamana kadar adayı terk edemezlerse, Kongre ve arkadaşları San Bartolome Burnu'na geri dönmek zorunda kalacaklardı.

Ve bu durumda da koşullar asla aynı olmayacaktı. Komutan Lafayate fenerin üç bekçisinin ortadan kaybolduğunu öğrenirse onların kaçırıldığı ya da bir cinayete kurban gittiği konusunda en ufak bir şüphe duymazdı. O zaman da tüm adada sistemli bir arama çalışması başlar; avizo, adayı bir ucundan diğer ucuna kadar araştırmadan buradan ayrılmazdı. Ve bu durum uzarsa, çete nasıl olur da takipten kaçabilir, yaşamını nasıl sürdürürdü?.. Eğer gerekirse Arjantin Hükümeti başka gemiler de yollardı. Kongre bir Pécherais kayığı ele geçirse bile, oldukça uzak bir olasılık, boğaz öyle sıkı denetim altına alınmış olurdu ki, oradan geçmesi ve Tierra del Fuego'ya sığınması imkansızlaşırdı. Henüz zamanları varken adayı terk edebilmeleri için, talih bu haydutların yüzüne gülecek miydi?

22 Aralık akşamı. Kongre ve Carcante, San Bartolome Burnu'nun ucunda sohbet ederek dolaşmaktaydılar; denizcilerin âdeti olduğu üzere denizi ve gökyüzünü inceliyorlardı.

Hava ne iyi ne kötüydü. Ufuk tarafında bulutlar görülüyor; rüzgâr, kuzeydoğudan şiddetlice esiyordu.

Saat akşamın altı buçuğuydu. Kongre ve arkadaşları her zamanki sığınaklarına gitmeye hazırlanırken, Carcante şöyle dedi:

"Bütün malzememizi San Bartolome Burnu'nda bırakıyoruz, tamam mı?"

"Evet," diye cevap verdi Kongre. "Daha sonra kolayca taşırız... oraya hâkim olduktan sonra... ve..." Sözünü tamamlayamadı. Bakışları denizin açıklarına yönelmiş olarak durdu ve şöyle devam etti:

"Carcante... Baksana... şuraya... şuraya... burnun karşısına..."

Carcante, belirtilen yöne doğru denizi inceledi.

"Aman Allahım," dedi, "yanılıyor muyum yoksa... bir gemi!.."

"Ada tarafına geliyor gibi," dedi Kongre, "ve düşük bir hızla, çünkü rüzgârı karşıdan alıyor."

Gerçekten de yelkenlerini açmış bir gemi San Bartolome Burnu'na aşağı yukarı iki mil mesafede ilerlemekteydi.

Rüzgârı karşıdan alan bu gemi yavaş yavaş yol almaktaydı ve eğer boğazı arıyorduysa, gece bastırmadan hedefine ulaşabilirdi.

"Bir gulet* bu," dedi Carcante.

"Evet, yüz elli iki yüz tonilatoluk bir gulet," diye cevap verdi Kongre.

Bu guletin San Bartolome Burnu'nu geçmek yerine boğaza girmek istediği konusunda şüpheye yer yoktu. Bütün sorun, karanlık iyice bastırmadan amacına ulaşıp ulaşamayacağım kestirmekte yatıyordu. Rüzgâr gitgide hafiflediğinden, akıntının kendisini kayalıklara atma tehlikesiyle karşı karşıya değil miydi?

Çetenin tümü burnun ucunda toplanmıştı.

Çetenin burada konakladığı süre boyunca bir geminin Estados Adası'na bu kadar yakın mesafede bulunması ilk kez görülen bir şey değildi. Böyle durumlarda, bu yağmacıların oynak ışıklar yardımıyla gemiyi kayalıklara çektiği zaten biliniyor.

Bu kez de aynı yola başvurma önerisi yapıldı.

"Hayır," diye karşılık verdi Kongre, "bu guleti batırmamamız lazım... Ele geçirmenin çarelerini arayalım... Rüzgâr ve akıntı zıt yönlerde... gece karanlık olacak. Boğaza girmesi imkânsız. Yarın onu halâ burnun karşısında bulacağız, nasıl bir yöntem izleyeceğimize o zaman karar veririz."

---

* Gulet: İki direkli, randa yelkenli, 50 ila 200 tonluk gemi. (ç.n.)

Bir saat sonra, açıkta bulunduğunu gösteren hiçbir ışık olmaksızın, gemi derin bir karanlığın ortasında gözden kayboldu.

Gece rüzgâr yön değiştirerek güneybatıdan esmeye başladı.

Etesi gün, ortalık ağarırken kumsala inen Kongre ve arkadaşları, guletin San Bartolome Burnu'ndaki sığ kayalıklara oturduğunu gördüler.

5

Maule *Adlı Gulet*

Kongre'nin denizcilik mesleği konusunda öğreneceği hiçbir şey kalmamıştı. Bir gemiye kumanda etmişse de hangi gemiydi bu ve hangi denizlerde dolaşmıştı acaba? Bunu yalnızca, şimdi Estados Adası'nda olduğu gibi, eski serserilik yaşamında da onun yardımcılığını yapan ve onun gibi denizci olan Carcante bilebilirdi. Ama o da bu konuda hiçbir şey söylemiyordu.

Kuşkusuz, bu iki sefile korsan demekle iftirada bulunmuş olunmazdı. Suçlarla örülü yaşamlarını, gemilerin o dönemde sıkça saldırıya uğradığı Solomon ve Yeni Hebrid adaları havalisinde sürdürmüş olmalıydılar. Ve şüphesiz, Birleşik Krallık, Fransa ve Amerika'nın Pasifik Okyanusu'nun bu bölümünde gerçekleştirdiği deniz taramalarından kaçtıktan sonra önce Macellan Takımadaları'na sığınmışlar, ardından da işi korsanlıktan enkaz yağmacılığına döktükleri Estados Adası'na gelmişlerdi.

Kongre ve Carcante'nın arkadaşlarından beş altısı da balıkçılık veya ticaret gemilerinde tayfalık yaptıklarından, denizcilik konusunda oldukça deneyimliydiler. Fueg'ler ise çete guleti ele geçirmeyi başarabilirse mürettebat kadrosunu tamamlayacaklardı.

Gövdesine ve direklerine bakarak bu guletin en fazla yüz elli yüz altmış tonilatoluk bir gemi olduğu söylenebilirdi. Geceleyin, batıdan esen sert bir rüzgâr onu bir kum bankına doğru sürüklemişti. Bu kum bankı kayalarla dolu olduğundan geminin onlara çarparak parçalanması işten bile değildi. Ama gövdesi hasara uğramamış görünmekteydi. İskele tarafına yatmış, pruva bodoslaması yanlamasına yere bakar ve sancak tarafı açığa dönük bir durumdaydı. Bu pozisyonda, ön kasaradan kıç güverteye kadar tüm güvertesi görülebiliyordu. Donanımlarıyla birlikte mizana direği, grandi direği, civadradan oluşan direk takımı bozulmamış; toplanmış olan mizana, küçük babafingo ve kontrababafingo dışında tüm yelkenleri yan açıktı.

Bir gün önce akşam saatlerinde San Bartolome Burnu açıklarında görüldüğü zaman, gulet oldukça şiddetli bir kuzeydoğu rüzgârıyla boğuşmakta ve rüzgârı dar bir açıyla sancak tarafından alarak Le Maire Boğazı'nın girişine ulaşmaya çalışmaktaydı. Kongre ve arkadaşları karanlığın ortasında onu gözden yitirdiklerinde rüzgâr hafiflemeye yüz tutmuş ve gitgide, bir gemi için gerekli hızı sağlayamayacak kadar azalmıştı. Üstelik, bu yörede alışık olunduğu üzere gece rüzgâr aniden yön değiştirerek karşı burundan esmeye başlayınca, akıntının kayalıklara sürüklediği gemi tekrar açığa dönemeyecek kadar karaya yaklaşmıştı. Serenlerin brasya edilmiş* olmalarından, mürettebatın rüzgâra karşı tüm gücüyle mücadele ettiği anlaşılıyordu. Ama şüphesiz ki artık çok geçti ve sonunda, gulet kum tabakasına oturmuştu işte.

Kaptanla mürettebat konusunda sadece tahmin yürütülebilirdi. Ama, büyük bir olasılıkla rüzgâr ve akıntının kendilerini kayalarla dolu tehlikeli bir kıyıya sürüklediğini görünce, gemilerinin kayalıklara çarparak parçalanacağından ve hiçbirinin hayatta kalamayacağından emin oldukları için

---

* Brasya etmek: Yelkenin yönünü değiştirmek için, seren halatlarını kullanmak. (ç.n.)

filikalarını denize indirmişlerdi. Acıklı bir düşünce. Çünkü gemide kalmış olsalardı, kaptan ve adamları sağ salim kurtulabileceklerdi. Oysa, şimdiki durumda yaşamlarını kaybetmiş olduklarına şüphe yoktu; çünkü filikaları kuzeydoğu yönünde iki mil kadar açıkta, rüzgârın sürüklediği Franklin Koyu'nun dibinde, omurgası havaya bakar bir durumda görünmekteydi.

Suların henüz alçak olması nedeniyle, guletin bordasına çıkmak hiç zor olmayacaktı. San Bartolome Burnu'ndan geminin karaya oturduğu yere kadar olan en fazla yarım millik mesafeyi kayadan kayaya geçerek kat edebilirlerdi. Yanlarına iki adamlarını alan Kongre ve Carcante de aynen böyle yaptılar. Ötekilerse yalıyarın dibinde kalarak, batıktan sağ kalan kimse olup olmadığını anlamaya çalışıyorlardı.

Kongre'yle arkadaşları kum bankına geldiklerinde guletin tümüyle kuru bir alanda bulunduğunu gördüler. Ama, gelecek deniz kabarmasında sular yedi sekiz ayak kadar yükseleceğinden, altında bir hasar oluşmadığı takdirde geminin yeniden yüzer duruma geleceğine hiç şüphe yoktu.

Kongre bu gulete yüz altmış tonilatoluk bir değer biçerken yanılmamıştı. Geminin etrafını dolaşarak kıç taraftaki aynalığın önünde durup okudu: *Maule*, Valparaiso.

Demek ki, 22 Aralık'ı 23 Aralık'a bağlayan gece Estados Adası'nda karaya oturmuş olan bu gulet, bir Şili gemisiydi.

"İşte bize gerekli olan şey," dedi Carcante.

"Eğer gövdesinde su alacağı bir delik oluşmamışsa," diye düşüncesini belirtti adamlardan biri.

"Su alan bir delik ya da herhangi başka bir hasar; bunlar onanmayacak şeyler değil," diye cevaplamakla yetindi Kongre.

Bunun üzerine, açığa bakan taraftaki karinayı* incelemeye başladı. Borda kaplamaları zarar görmüşe benzemiyordu. Biraz kuma gömülmüş olan pruva bodoslaması sağlam gö-

* Karina: Teknelerin su kesimlerinin alımda bulunan dış kısımları, (ç.n.)

rünmekleydi, kıç bodoslaması için de aynı şey söylenebilirdi; dümense, demir akşamına iyice bağlıydı hâlâ. Kumun üzerine oturmuş gövdeye gelince, dışarıdan incelemek mümkün olmadığı için bu konuda bir şey söylenemezdi. Sular yükseldikten iki saat sonra, neyle yetinmek zorunda olduklarını öğrenebilecekti Kongre.

"Hadi gemiye!" dedi.

Geminin eğimi iskele tarafından girmeyi kolaylaştırıyorsa da, güverte üzerinde yürümeyi engelliyordu. Küpeşte boyunca sürünerek gitmek gerekmekteydi. Kongre ve diğerleri, grandi direğinin halat taşıyıcısından destek alarak güverteyi aştılar.

Karaya oturuş çok sert olmasa gerekti ve bağlanmamış birkaç ahşap kiriş dışında her şey yerli yerindeydi. Kaburga çatalları biraz yukarı kalkmış olan guletin dibe iyice oturmamış olduğu anlaşılıyordu ve sualtı bölümü hasar görmüş olup gemi suyla dolmazsa, suların yükselmesiyle birlikte kendi kendine yüzmeye başlayacaktı kuşkusuz.

Kongre'nin ilk işi güverte köşküne kadar gidip biraz zorlukla da olsa kapısını açmak oldu. Yemek salonunun üzerindeki kaptanın kamarasını buldu. İç bölmelere tutunarak içeri girdi, bir dolap çekmecesinden geminin evraklarını alarak Carcante'nin kendisini beklediği güverteye geri döndü.

İkisi birlikte mürettebat defterini inceledikten sonra şu bilgileri edindiler:

Şili'nin Valparaiso Limanı'na bağlı *Maule* adlı, yüz elli yedi ton hacmindeki gulet, Kaptan Pailha yönetimindeki altı kişilik mürettebatıyla, 23 Kasım günü yüksüz olarak Falkland Adaları'na doğru yola çıkmıştı.

Demek ki, Horn Burnu'nu sağ salim döndükten sonra *Maule*, Le Maire Boğazı'na girmek isterken Estados Adası kayalıklarında karaya oturmuştu. Ne Kaptan Pailha ne de adamlarından biri kazadan kurtulabilmişti, çünkü aralarından birinin yaşıyor olması durumunda, San Bartolome

Burnu'nda kendine bir sığınak bulacağı kesindi. Oysaki, gün ağaralı iki saat olmasına rağmen tek bir kişi bile görünmemişti.

Bilindiği gibi, bu gulet yük taşımamakta ve sadece safrasıyla Falkland Adaları'na doğru gitmekteydi. Zaten Kongre için önemli olan da yağma stokunu yükleyebileceği ve kendisini bu adadan kurtaracak olan bir gemiye sahip olmaktı; eğer *Maule*'yi tekrar yüzdürebilirse bu amacına ulaşması işten bile değildi.

Ambarın içini kontrol edebilmek için safranın yerini değiştirmek gerekmişti.

Bu safra, düzensizce atılmış hurda demirlerden oluşmaktaydı. Bu demirleri boşaltmak oldukça zaman alacağı ve eğer rüzgâr açıktan eserse guletin durumu tehlikeye düşeceği için, öncelikle yüzer hale gelir gelmez onu kumdan kurtarmak gerekiyordu. Zaten, kabarına kendini kısa sürede hissettirecek ve birkaç saat içinde sular iyice yükselmiş olacaktı. Kongre Carcante'ye şöyle dedi;

"Omurga altındaki su seviyesi yeterli düzeye gelir gelmez guleti çekmek için her şeyi hazır etmeliyiz... Ciddi bir zarar görmemiş olma ve su alınama ihtimali oldukça fazla."

"Bunu biraz sonra öğreneceğiz," diye cevap verdi Carcante, "çünkü sular yükselmeye başladı bile, şimdi ne yapacağız Kongre?"

"*Maule*'yi kayalıkların dışına çekeceğiz ve onu burun boyunca yüzdürerek Penguenler Bükü'nün dibine, mağaraların önüne götüreceğiz. Orada, deniz en alçak seviyesinde bile olsa dibe değmeyecektir, çünkü su altındaki kısmı ancak altı ayak uzunluğunda."

"Ya sonra?" diye sordu Carcartte.

"Sonra Elgor Koyu'ndan getirdiğimiz her şeyi gemiye yükleyeceğiz..."

"Peki daha sonra?.." dedi Carcante. "Sonrasına bakarız," diye cevapladı kısaca Kongre.

Bir sonraki deniz kabarmasını kaçırmamak için hemen işe koyuldular, aksi takdirde guletin yüzdürülmesi on iki saat sonraya kalabilirdi. Ne pahasına olursa olsun öğleden önce büke demirlemiş olması gerekiyordu. Orada her zaman için yeterli su miktarı bulunacak ve hava bozmadığı sürece gemi nispeten güvende olacaktı.

Önce adamlarına sancak metaforası demirini kaldırtan Kongre, onu kayalara sabitlettirdi; böylece omurga kumlardan kurtulur kurtulmaz, kendini tekrar derin sularda bulacağı bir yere çekmek mümkün olacaktı guleti. Sular alçalmaya başlamadan önce, büke ulaşmak ve öğleden sonra da ambarı iyice gözden geçirmek için yeterli vakitleri olacaktı böylece.

Hızla alınan bu önlemler suların ilk yükselişiyle tamamlandı. Kum bankı kısa sürede suyla kaplanacaktı.

Kongre, Carcante ve arkadaşlarından yarım düzine kadarı gemiye çıkarken diğerleri yalıyarın dibine gittiler.

Artık beklemekten başka yapılacak bir şey yoktu. Yükselen suyla birlikte genellikle açıktan bir rüzgâr eserdi; bu aşamada özellikle bundan kaygı duyulması doğaldı, çünkü *Maule*'nin daha da karaya doğru sürükleyerek hilal şeklinde içeriye giren kum bankına iyice oturmasına neden olabilirdi. Neredeyse ölüsularda* bulunan gulet, yarım gomina** bile kıyı tarafına sürüklenecek olsa kurtulması için suyun yüksekliği yeterli gelmeyebilirdi.

Ama, koşullar Kongre'nin planlarını destekler gibi görünmekteydi. Güneyden esen rüzgâr artarak *Maule*'nin kurtulmasına yardımcı oluyordu.

Kongre ve diğerleri, kıç taraftan daha önce yüzer duruma gelmesi gereken baş tarafta bulunmaktaydılar. Haklı nedenlerle umut edildiği üzere, eğer gulet tam ters yöne dönebilirse, pruva bodoslamasını açığa çevirmek için bocurgatı vira

---

* Ölüsu: Gelgitin az olduğu yer. (ç.n.)

** Gomina: Deniz milinin onda biri. Yaklaşık 185.2 metre. (ç.n.)

etmekten başka yapılacak bir şey kalmayacaktı ve böylece yüz kulaçlık uzun zincirinin elverdiği ölçüde, gulet doğal ortamına yeniden kavuşabilirdi.

Bu arada, deniz yavaş yavaş yükselmekteydi. Bazı titremelerden, gövdenin, suyun yükselişinden etkilendiği anlaşılıyordu. Denizdeki kabarına sürerken, açıkta kırılan dalga görülmüyordu. Koşullar bundan iyi olamazdı.

Ama Kongre, guletin kurtulacağından ve Franklin Koyu'nun bir bükünde güven altına alınacağından emin görünse de, bir olasılık onu endişelendirmekteydi hâlâ. *Maule*'nin gövdesi, kum bankına dayanan ve bir türlü gözden geçirme imkânı bulunamayan iskele tarafının üzerine binmemiş miydi? Eğer orada su alan bir delik oluşmuşsa bu deliği safranın altında arayıp bulmak ve onu tıkamak için zaman kalmayacaktı. Dolayısıyla, gulet oturduğu yerden kalkamayacak, içi suyla dolacak ve ilk fırtınada parçalanacağı bu yerde onu kaderiyle baş başa bırakmak gerekecekti...

İşte bu nokta çok kaygı vericiydi. Üstelik, Kongre ve arkadaşları denizin yükselişini ne de sabırsızlıkla izlemişlerdi! Eğer borda kaplamalarında hasar oluşmuş ya da kalafat yerleri açılmışsa su ambara hücum etmekte gecikmeyecek ve *Maule* yerinden doğrulamayacaktı bile.

Ama giderek zihinler huzura kavuşuyordu. Deniz kabarmakta, gövde her geçen dakika biraz daha sularla kaplanmakta ve böylece su, içeriye sızmadan geminin iki yanı boyunca yükselmekteydi. Birkaç sarsıntıdan, gövdenin zarar görmediği anlaşılıyor ve güverte doğal yataylığına yeniden kavuşuyordu.

"Su kaçağı yok!.. Su kaçağı yok!.." diye bağırdı Carcante.

"Bocurgata dikkat edin!" diye emir verdi Kongre.

Manivelalar hazırdı. Adamlar onları çalıştırmak için sadece bir emir bekliyorlardı.

Metaforaya dayanmış olan Kongre iki buçuk saattir yükselmekte olan denizi incelemekteydi. Pruva bodosla-

ması sallanmaya başlamış ve omurganın baş tarafı artık yüzer duruma geçmişti. Ama kıç bodoslaması hâlâ kumlara gömülüydü ve dümen serbestçe hareket edemiyordu. Bu durumda, kıçın kurtulması için yarım saat kadar daha beklemek gerekecekti kuşkusuz.

Bunun üzerine, yüzdürme işlemini hızlandırmak isteyen Kongre baş tarafta durarak bağırdı:

"Vira!"

Büyük bir güçle çevrilen manivelalar, zincirin gerilmesini sağlamaktan başka işe yaramadı ve pruva bodoslaması açık deniz yönüne dönmedi.

"Sıkı yapış!" diye bağırdı Kongre.

Demirin kurtulmasından korkulabilirdi çünkü yeniden demirlemenin zor olacağı açıktı.

Artık gulet tümüyle doğrulmuştu; ambarı dolaşan Carcante geminin su almadığına emin oldu. Ufak tefek hasar olsa da borda kaplamaları arasında büyük bir açıklık yoktu. Artık karaya oturma sırasında da kum bankı üzerinde geçen on iki saat boyunca da *Maule*'nin yara almamış olduğu düşünülebilirdi. Bu koşullar altında, Penguenler Bükü'ne ulaşması fazla sürmeyecekti.

Öğleden sonra yükleme yapılacak; ertesi günden itibaren gemi denize açılabilir duruma gelecekti. Zaman geçirmeye gelmezdi bundan böyle. Atlantik'e ulaşmak için ister Le Maire Boğazı'ndan geçecek olsun, ister Estados Adası'nın güney kıyısı boyunca ilerleyecek olsun, rüzgâr *Maule*'nin yolculuğunu destekleyecekti.

Aşağı yukarı saat dokuzda denizin durulması gerekmekteydi ve, tekrar etmekte yarar var ki, dördün gelgitleri asla kuvvetli olmazlardı. Ama sonuçta, guletin sualtı bölümü nispeten kısa olduğundan, çok geçmeden yüzmeye başlayacağını düşünmek yerinde olurdu.

Gerçekten de, saat sekiz buçuğu biraz geçe, kıç taraf yükselmeye başladı. Bu durgun denizde ve bu kum bankı

üzerinde hasar tehlikesi taşımaksızın, *Maule*'nin omurgası dibe dokundu.

Kongre, durumu inceledikten sonra, daha iyi koşullar altında çekme işleminin yeniden denenebileceği sonucuna vardı. Verdiği emir üzerine adamları işe koyuldu ve zincirin on iki kulaçlık kısmını içeri aldıktan sonra nihayet *Maule*'nin baş tarafı, açık denize doğru döndü. Demir çapa iyi tutmuştu. Tırnakları öyle sıkıca kayaların arasına geçmişti ki, bocurgatın çekilmesiyle yerlerinden kurtulmalarından çok kırılmaları mümkündü.

"Ha gayret çocuklar!" diye bağırdı Kongre.

Carcante de dahil herkes harekete geçti; bu sırada küpeşteden sarkmış olan Kongre, guletin kıç tarafını inceliyordu.

Kısa bir kararsızlık anı yaşandı, omurganın ikinci yarısı hâlâ kuma sürtünmekteydi.

Bu yüzden, Kongre ve diğerleri derin bir endişeye düşmekten kendilerini alamadılar. Deniz en fazla yirmi dakika daha yükselmeye devam edecekti ve Maule'nin o zamana kadar yüzdürülmesi gerekiyordu, aksi takdirde suların bir dahaki yükselişine kadar burada mıhlanıp kalırdı. Oysaki, iki gün boyunca sular alçalacak ve tekrar yeterli düzeyi bulması ancak kırk sekiz saat içinde mümkün olacaktı.

Son bir gayret gösterme zamanı gelmişti. Bu adamların kendilerini güçsüz hissettikçe ne denli bir öfkeye, öfkeden de öte, ne denli bir kudurganlığa kapıldıkları tahmin edilebilir! Uzun süredir ellerine geçirmek için can attıkları, onlara özgürlük, belki de cezadan kurtulma imkânı sağlayacak geminin, ayaklarının dibinde olması ve onu kum bankından bir türlü çekip çıkaramamak!..

Demirin kırılması ya da takıldığı yerden kurtulması kaygısıyla bocurgata asılırlarken durmadan sövüp sayıyor, beddualar ediyorlardı. Eğer öyle olursa, bu demiri ya da bir ikincisini atmak için suların akşamki yükselişini beklemek gerekecekti. Oysa, yirmi dört saat içinde nelerle karşılaşıla-

cağını ve hava koşullarının şimdiki gibi elverişli olup olmayacağını kim bilebilirdi ki?..

Epey kalın birkaç bulut, tam da o sırada kuzeydoğu yönünde kendini gösterdi. Eğer bu yönde kalırlarsa geminin durumunun daha kötüye gitmeyeceği gerçekti çünkü kum bankı kıyının yüksek yalıyarları tarafından korunmaktaydı. Peki ama, deniz sertleşmez ve geminin karaya çakıldığı bir önceki gecede olduğu gibi büyük dalgalar oluşmaz mıydı?

Hem, bu kuzeydoğu rüzgârları hafif esinti şeklinde de olsalar, boğazda seyri kolaylaştıracak türden değildiler. Yelkenlerine yan arkadan dolan yelle yol almak yerine *Maule*, belki de günler boyu borinaları* gererek gitmek zorunda kalacaktı ve söz konusu olan deniz yolculuğuysa, bir gecikmenin sonuçları genellikle tehlikeli olabilirdi.

Deniz o sırada neredeyse dümdüzdü ve birkaç dakika içinde suların çekilmesi hissedilmeye başlanacaktı. Kum bankı henüz tamamen suyla örtülüydü. Sadece su yüzeyinde birkaç kaya başı görülmekteydi. San Bartolome Burnu'ndan dil artık görünmez olmuş; kumsalda suların son çekildiği alan, dalganın son bir kez yalamasının ardından kupkuru ortaya çıkmıştı.

Denizin yavaş yavaş alçalmaya başladığı ve kayaların birazdan bankın etrafını çevreleyecekleri gün gibi ortadaydı.

Böylece yeniden küfürler savrulmaya başlandı. Yorgunluktan bitmiş, soluk soluğa kalmış adamlar olumlu bir sonuca varmayacağını düşünerek işin peşini bırakmak üzereydiler.

Öfkesi gözlerinden taşan ve sinirden köpüren Kongre, onlara doğru koştu. Bir baltayı kaparak, görevini bırakan ilk kişinin hakkından geleceği tehdidini savurdu; herkes biliyordu ki, bunu yapmakta duraksamazdı.

---

* Borina: Borina halatı gerildiğinde yelken, teknenin rüzgâra karşı en ufak açı ile gidebilmesine uygun hale gelir. (ç.n.)

Herkes yeniden manivelalara yapıştı; bu gücün etkisiyle zincir, locaların bakır kaplamasını ezerek kopacak kadar gerildi.

Nihayet bir gürültü duyuldu. Bocurgatın kastanyolası* yerine oturmuştu. Gulet açığa doğru hafif bir hamle yaptı. Tekrar dönmeye başlayan dümen yekesi yavaş yavaş kumdan kurtulunduğuna işaret etmekteydi.

"Yaşasın!.. Yaşasın!.." diye bağırdı, *Maule*'nin serbest kaldığını hisseden adamlar. Geminin omurgası, kumda açmış olduğu çukur üzerinde kaymıştı. Bocurgatın dönüşü hızlandı ve birkaç dakika içinde, demirinin çektiği gulet bankın dışında yüzmekteydi.

Kongre hemen çarka doğru koştu. Zincir gevşedi, demir alındı ve metaforasına asıldı. Artık Franklin Koyu'ndaki büke ulaşmak için kayaların arasında yol bulmak dışında yapılacak bir şey kalmamıştı.

Bunun üzerine Kongre, yeterli olacağını düşündüğü büyük floku açtırdı. Sular her tarafı kaplamıştı artık. Yarım saat sonra, kumsal boyunca uzanan son kayaları da geçen gulet San Bartolome Burnu'nun ucuna iki mil mesafedeki Penguenler Bükü'ne demirlemişti.

---

* Kastanyola: Bocurgatın geri dönmesini engelleyen demir diş. (ç.n.)

6

Elgor Koyu'nda

Yüzdürme işleminde tam bir başarı sağlanmıştı. Ama henüz her şey bitmiş değildi. Guletin San Bartolome Burnu kıyısına oyulmuş bu küçük koyda tam bir güvenlik içinde olması gerekmekteydi. Ama burada, enginden gelen dalgalara ve kuzeybatı fırtınalarına çok açık bir konumdaydı. Hele ekinoksun şiddetli gelgitleri sırasında, bu uğrak yerinde yirmi dört saat bile kalamazdı.

Kongre bu durumu bilmiyor değildi. Üstelik, Le Maire Boğazı'ndan geçerken yararlanmayı umduğu ertesi günkü deniz çekilmesi sırasında koyu terk etme niyetindeydi.

Yine de, daha önce geminin gözden geçirilme işleminin tamamlanması, gövdesinin iç kısmının incelenmesi gerekliydi. Su almadığından emin olunsa da, borda kaplamalarında değilse bile kuma oturma sırasında ıskarmozlarda hasar meydana gelmiş olabilir ve oldukça uzun bir yolculuk yapılacağı düşünülürse, onarım gerekebilirdi.

Kongre, ilk önce, iskele ve sancak kaburga çatalları seviyesine dek ambarı dolduran safranın yerini değiştirmek için adamlarını işe koştu. Safrayı indirmek zorunda kalmayacaklardı ki, bu hem zamandan hem de gereksiz yorgunluktan tasarruf anlamına geliyordu. *Maule*'nin içinde bulunduğu az

güvenli konum açısından, özellikle zaman konusunda cimri davranmak önem taşımaktaydı.

Safrayı oluşturan hurda demir, iç döşemenin ön kısmını incelemek amacıyla önce ambarın baş tarafından kıç tarafına taşındı.

Bu inceleme işlemi, Kongre, Carcante ve onlara yardım eden Vargas adlı bir Şilili tarafından özenli bir şekilde gerçekleştirildi. Vargas, eskiden Valparaiso imalat şantiyelerinde dülger olarak çalışmıştı ve bu mesleği iyi biliyordu.

Pruva bodoslamasıyla mizana direği ıskaçası* arasındaki bölümde, hiçbir hasar tespit edilmedi. Kaburga çatalları, ıskarmoz, borda tahtaları, hepsi iyi durumdaydı; bakır takozlarla bağlanmış olduklarından, kum bankı üzerine otururkenki sarsıntıdan etkilenmemişlerdi.

Safra bu kez baş tarafa itildi ve yapılan incelemede, gövdenin mizana direğinden grandi direğine kadar olan bölümünün de zarar görmediği saptandı. Ambar destekleri ne eğilmiş ne de işe yaramaz hale gelmişti; ambar kapağına açılan merdiven yerinden oynamamıştı.

Son olarak, kıç bodoslamasına kadar olan tonozun alt tarafını kapsayan, ambarın son üçte birlik bölümüne gelmişti sıra.

İşte burada, önemli sayılabilecek bir hasar söz konusuydu. Suların içeri girmesine izin verecek bir delik olmasa da, iskele ıskarmozunda bir buçuk metre uzunluğunda bir göçük vardı. Bu göçük, kum bankına sürüklenmeden önce guletin, bir kayanın başına çarpmasıyla oluşmuş olabilirdi. Borda kaplamaları tümüyle bozulmamış ve suyun ambara girmesini engellemiş olan üstüpü yerinde kalmışsa da bu hasarın onlardan aşağı kalır önemde olmadığı açıktı ve bir denizci bundan haklı olarak kaygı duyabilirdi.

Sakin bir havada, çok kısa bir yolculuk söz konusu olmadıkça, denize açılmadan önce bir onarım zorunluluğu

---

* Iskaça: Omurga üzerinde, direğin oturması için yapılmış, kare biçimindeki oyuk. (ç.n.)

kendini dayatmaktaydı. Öte yandan, gerekli alet ve edevatın mevcut olduğu farz edilse bile bu onarım için bir haftalık bir zaman gerekecekti.

Kongre ve arkadaşları ne yapacaklarını düşünürlerken, içinde bulunulan koşulların haklı kıldığı sövgüler *Maule*'nin yüzmesini selamlayan hurraların yerini aldı. Acaba gulet işe yaramayacak mıydı?.. Nihayet Estados Adası'nı terk etmeleri mümkün olmayacak mıydı?..

Kongre şu sözlerle araya girdi;

"Hasar gerçekten ciddi... Şu durumuna bakarak olası bir fırtınada borda kaplamalarında açılma tehlikesi taşıyan *Maule'ye* fazla güvenmemeliyiz... Hem Pasifik adalarına ulaşmak için önümüzde yüzlerce millik bir yol var!.. Yarı yolda denizin dibini boylayabiliriz. Ama bu hasar onarılabilir ve biz de onu onaracağız."

"Nerede?" diye sordu, endişesini saklayamayan Şilililerden biri.

"Herhalde burada değil," dedi arkadaşlarından biri.

"Hayır," diye cevap verdi, kararlı bir tonda Kongre: "Elgor Koyu'nda."

Gulet, koyla arasındaki mesafeyi kırk sekiz saatte aşabilirdi, ister güneyden ister kuzeyden olsun, ada sahili boyunca ilerlemek dışında yapacağı bir şey yoktu. Enkaz yağmacılığından edindikleri her şeyi bıraktıkları mağarada, dülger onarım için kendisine gerekli olan kereste ve aletleri bulabilecekti. On beş gün, üç hafta, ne kadar kalmak gerekirse o kadar kalacaktı uğrak yerinde *Maule*. Yaz mevsimi daha iki ay sürerdi ve en azından, Kongre ve arkadaşları Estados Adası'nı terk edeceklerse, bunu tüm hasarları onarılmış, kendilerine tam bir güvenlik sağlayacak bir gemiyle gerçekleştirmiş olacaklardı.

Zaten, Kongre San Bartolome Burnu'nu terk ederek bir süre Elgor Koyu'nda zaman geçirmeyi hep düşünmüştü. Fener çalışmaları çeteyi adanın öbür ucunda barınmaya

mecbur ettiğinde, mağarada bırakılan eşyalardan vazgeçmeyi ne pahasına olursa olsun istememişti. Böylece, planlarında arzu ettiği kalış süresinin biraz aşılmasını gerektirecek kadar bir değişiklik olacaktı.

Güven duygusu tekrar kazanıldı ve ertesi gün suların yükseldiği zaman yola çıkılabilecek şekilde hazırlıklar tamamlandı.

Fener bekçilerinin varlığı konusu bu korsan çetesini hiç mi hiç kaygılandırmıyordu. Kongre bu konudaki planlarını birkaç kelimeyle açıkladı.

"Bu gulet gelmeden önce," dedi Carcante'ye, ikisi yalnız kalır kalmaz, "Elgor Koyu'nu ele geçirmeye kararlıydım. Niyetimde bir değişiklik yok. Sadece, görünmekten sakınarak adanın içinden gitmek yerine, gizlenmeden deniz yoluyla gideceğiz. Gulet büke demirleyecek... hiçbir şeyden şüphelenmeden bizi karşılayacaklar... ve..."

Carcante'nin yanılmasına imkân vermeyen bir işaret Kongre'nin düşüncesini tamamladı. Gerçekten de, tüm başarı olasılıkları bu alçağın planlarından yanaydı. Bir mucize gerçekleşmesi dışında Vasquez, Moriz ve Felipe, kendilerini tehdit eden yazgıdan nasıl kaçabilirlerdi?..

Öğleden sonrası hareket hazırlıklarıyla geçti. Kongre, safrayı yerine koydurttu ve San Bartolome Burnu'na taşınmış olan erzakın, silah ve diğer eşyaların yüklenmesiyle uğraştı.

Yükleme hızla gerçekleştirildi. Elgor Koyu'nu terk ettikten bu yana –bir yıldan fazla olmuştu– Kongre ve arkadaşları beslenme gereksinimlerini esas olarak rezervlerinden karşılamışlardı; ellerinde kalan az bir miktarı da geminin kilerine yerleştirdiler. Yataklar, giyecekler, kap kacak, altın ve gümüş eşyalar ise *Maule*'nin mutfağı, mürettebat kamarası, arka güverte köşkü ve ambarına dağıtıldı. Üstelik, koyun girişindeki mağarada depolanmış olan malzemeler de alınacaktı daha.

Kısacası, o kadar acele hareket edildi ki, akşamın dördünde yükleme işlemi tamamlanmıştı. Gulet hemen yola çıkmaya hazırsa da Kongre kayalarla dolu kıyı boyunca bir gece yolculuğu yapmayı düşünmüyordu. Hatta, San Juan Burnu hizasına ulaşmak için Le Maire Boğazı'nı kullanıp kullanmayacağını bile bilmiyordu. Buna, rüzgârın yönüne göre karar verecekti. Rüzgâr güneyden eserse boğaza girecek, kuzeyden eser ve şiddetlenmeye eğilim gösterirse girmeyecekti. Bu durumda, *Maule* için karaya yakın olmanın güvencesini hesaba katarak adanın güneyinden geçmenin çok daha akıllıca olduğunu düşünüyordu. Zaten, hangi rota seçilirse seçilsin, bu yolculuk tahminen gece molası da içinde olmak üzere otuz saatten fazla sürmezdi.

Akşam olmuş, hava durumunda hiçbir değişiklik meydana gelmemişti. Güneşin batışı sırasında tek bir sis bile yoktu etrafta; gökyüzüyle denizin birleştiği çizgi öylesine duruydu ki, güneş topu ufkun ardında gözden yiterken boşluğu bir yeşil ışın* yalayıp geçti.

Gece sakin geçeceğe benziyordu ve gerçekten de öyle oldu. Adamların çoğu, bir kısmı kamarada, diğer kısmı ambarda olmak üzere, geceyi gemide geçirdi. Kongre, yemek salonunun sağında bulunan Kaptan Pailha'nın kamarasında, Carcante ise aynı salonun solundaki ikinci kaptanın kamarasında kalıyordu.

Gökyüzü ile denizin durumunu incelemek ve gelgitin en şiddetli olduğu anlarda bile *Maule*'yi hiçbir tehlikenin beklemediğinden, ertesi günkü hareketi hiçbir şeyin geciktirmeyeceğinden emin olmak için birçok kez güverteye çıktılar.

Gerçekten de, güneşin doğuşu muhteşemdi. Bu enlem derecesinde, böylesi duru bir ufuk çizgisi üzerinde yükseldiği çok nadir görülürdü.

---

* Yeşil ışın: Güneş topunun üst kenarının ufak çizgisine değdiği anda ve yerde görülebilen kısa süreli bir yeşil ışık parlaması. (ç.n.)

Günün ilk saatinde, filikaya binip karaya çıkan Kongre, San Bartolome Burnu'nun neredeyse başlangıcında bulunan dar bir koyaktan geçerek yalıyarın sırtına ulaştı.

Bu yükseklikten geniş bir açıyla gördüğü deniz üzerinde dolaştı bakışları. Görüş alanını yalnızca doğuda, San Antonio Burnu ve Kempe Burnu arasında yükselen dağ kütleleri sınırlamaktaydı.

Güney bölgesinde sakin olan deniz, boğazın ağzında oldukça dalgalıydı çünkü rüzgâr güçlenmekte ve sertleşme eğilimi göstermekteydi.

Bunun dışında, açıkta ne bir yelkenli ne bir duman vardı; şüphesiz *Maule,* San Juan Burnu'na kadar sürecek kısa yolculuğu boyunca hiçbir gemiyle karşılaşmayacaktı.

Kongre kesin bir çözüme varmıştı nihayet. Haklı olarak, şiddetli rüzgârdan çekinerek, en önemlisi, gelgitin yön değiştirmesi sırasında hep sert olagelen boğazın dalgalarıyla guleti yormamak arzusuyla, adanın güney sahili boyunca ilerlemeye ve Kempe, Webster, Several ve Diego burunlarını aşıp Elgor Koyu'na ulaşmaya karar verdi. Güneyden ya da kuzeyden olsun, mesafe aşağı yukarı eşitti zaten.

Kongre aşağı inerek kumsala vardı, mağaraya yöneldi ve hiçbir eşyanın unutulmamış olduğunu gördü. Artık, Estados Adası'nın batı ucunda bir grup insanın yaşadığına dair tek bir iz bile kalmamıştı.

Saat yediyi biraz geçiyordu. Şimdiden çekilmeye başlamış olan deniz, bükten çıkışı kolaylaştıracaktı.

Demir metaforaya takıldı; sonra, bu kuzeydoğu rüzgârıyla, *Maule*'yi kum banklarının dışına çıkarmaya yeterli olacak trinketa ve flok yelkenleri fora edildi.

Kongre yekeyi tutarken, Carcante dikkatini baş tarafta yoğunlaştırmıştı. Kayalıklardan kurtulmak için on dakikadan fazla gerekmedi ve gulet, yavaş yavaş yalpalayarak başkıç sallantılarını hissetmeye başladı.

Kongre'nin emri üzerine Carcante, mizana yelkeniyle bir gulet donanımında en büyük yelken olan randa yelkenini, daha sonra da gabya yelkenini açtırdı. Yelken iskotaları* gerilmiş olan *Maule*, San Bartolome Burnu'nun uç noktasını dönmek için güneybatıya yöneldi.

Yarım saat içinde, *Maule* kayalıkları geçmişti. Genişçe orsaladı ve rüzgârı daha iyi alabilmek için doğu yönünde ilerlemeye başladı. Adanın, kendisine siper olan güney sahilinin üç mil açığından, rüzgârın desteğiyle rahatça yol almaktaydı.

Bu arada. Kongre ve Carcante bu hafif geminin her durumda iyi gittiğini fark etmişlerdi. Yaz mevsimi boyunca Macellan Takımadaları'nın son adalarını da geride bıraktıktan sonra, Pasifik sularında yol alırken hiçbir tehlikeyle karşılaşılmayacaktı kesinlikle.

Belki de Kongre akşam Elgor Koyu girişine varabilirdi, ama güneş ufukta kaybolmadan önce kıyıda herhangi bir yerde durmayı tercih ediyordu. Bu yüzden, pupa yelken gitmeye gerek görmedi; ne küçük mizana babafingosunu ne de grandi direği kontrababafingosunu kullandı ve saatte beş altı millik bir hızla yetindi.

Bu ilk gün boyunca *Maule* hiçbir gemiyle karşılaşmadı ve yolculuğunun neredeyse yarısını tamamlayarak Webster Burnu'nun doğusunda demirlediğinde, gece olmak üzereydi.

Burada kocaman kayalar üst üste yığılmıştı ve adanın en yüksek yalıyarları yükselmekteydi. Gulet dilin örttüğü bir bükte, kıyıdan bir gomina mesafede demirledi; hiçbir gemi bir limanın hatta bir havuzun içinde bile bundan daha dingin olamazdı. Şüphesiz, rüzgâr güneyden esseydi, *Maule* burada tehlikeye fazlaca açık olurdu çünkü kutup fırtınalarıyla kabaran deniz Horn Burnu dolaylarındaki kadar sertleşebilmekteydi.

---

* İskota: Bir yelkenin rüzgâra göre duruşunu ayarlamak için kullanılan tek bir halat. (ç.n.)

Ama, kuzeydoğudan esen hafif rüzgârla hava, durumunu koruyacak gibi görünmekteydi; talih Kongre ve arkadaşlarının planlarından yana olmayı sürdürüyordu!

25 Aralık'ı 26 Aralık'a bağlayan gece en sakin gecelerden biri oldu. Akşamın onuna doğru dinen rüzgâr gündoğumuna yakın, sabahın dördüne doğru yeniden esmeye başladı.

Gün ağarmaya başlar başlamaz, Kongre hareket için gerekli tüm hazırlıkları yaptı. Gece boyunca istinga iplerine sanlı olan yelkenler yeniden açıldı. Bocurgat, demiri yerine yerleştirdi ve *Maule* hareket etti.

Webster Burnu kuzeyden güneye doğru, yaklaşık dört beş mil kadar denizin içine girmiştir. Dolayısıyla, Several Burnu'na dek doğuya doğru uzayan, yaklaşık yirmi mil uzunluğundaki sahile ulaşmak için gulet tekrar yukarı çıkmak zorundaydı.

Maule, yüksek yalıyarların korumasında olan durgun sularda kıyı boyunca ilerlemeye başladığı andan itibaren, bir önceki günkü koşullarla yoluna devam etti.

Boğaz kıyılarından da beter, ne korkunç bir sahildi burası! Kocaman ve dengesizce yığılmış birçok kaya kütlesi denizin çekildiği yere kadar tüm kıyıyı kaplıyor; geniş siyahımtırak kayalar, bırakın küçük tonajlı bir gemiyi, basit bir kayığın bile sokulabileceği kadar boş alan bırakmıyordu. Yanaşılabilir ne bir bük, ayak basacak ne bir kum bankı vardı! Burası, Antarktika sularından gelen korkunç dalgalara karşı Estados Adası'nı savunan muazzam bir kale gibiydi.

Gulet, yelkenleri orta kapasitede kullanarak, kıyıya en az üç mil açıktan ilerliyordu. Kongre, bu kıyıyı tanımadığı için, haklı olarak fazlaca yaklaşmaktan çekiniyordu. Öte yandan, *Maule*'yi fazla zorlamamak amacıyla, hiç görmediği kadar durgun olan bu sularda kalmayı, açıktan gitmeye tercih ediyordu.

Saat on sularında, Blossom Koyu girişine gelince, artık dalgalardan tümüyle kaçamaz oldular. Karaya derince oyul-

muş körfeze giren rüzgâr denizde kocaman dalgalar meydana getiriyor ve *Maule,* yan tarafından aldığı bu dalgaların etkisiyle inler gibi ses çıkarıyordu. Kongre, doğudan koyu sınırlayan dili dönmek için bu doğrultuda gitmeye devam etti; ardından, dili döner dönmez, rüzgârı iskele tarafından daha etkili biçimde alarak bir yanını açığa çevirdi.

Kongre dümeni kendi kullanmakta ve iskotaları iyice gererek rüzgârdan olabildiğince yararlanmaya çalışmaktaydı. Nihayet öğleden sonra saat dört civarında, amacına ulaşmak için yeteri kadar tek yandan rüzgâr yönünü tutturduğu kanısındaydı. Bunun üzerine orsalayarak taraf değiştirdi ve Several Burnu'nu dört mil kuzeybatıda bırakarak Elgor Koyu'na doğru yöneldi.

Bu mesafeden, sahil San Juan Burnu'na kadar tümüyle gözler önüne serilmişti.

Aynı zamanda, Diego Burnu'nun arka tarafında, Kongre'nin ilk kez gördüğü Dünya'nın Ucundaki Fener'in kulesi seçilmekteydi. Kaptan Pailha'nın kamarasında bulunan dürbünle, galeride nöbet tutarak denizi inceleyen bekçilerden birini bile görebiliyordu Kongre. Güneşin üç saat daha ufkun üzerinde kalacağı düşünülürse *Maule*'nin gece bastırmadan demirleyeceği kesindi.

Guletin, bekçilerin gözünden kaçabilmiş olması imkânsızdı ve Estados Adası sularına girdiği bilinmekteydi artık. Vasquez ve arkadaşları onun açığa doğru gittiğini görünce, Falkland Adaları'na yöneldiğini düşünmüş olmalıydılar. Ama rüzgâr sancak tarafından aldığından beri koya girmeye çalıştığı konusunda hiç şüpheleri kalmamıştı herhalde.

Maule'nin fark edilmesi, hatta koya demirlemek niyetinde olmasının düşünülmesi Kongre için pek önemli değildi. Bu durum planlarında hiçbir değişikliğe yol açmazdı.

Tam istediği gibi, yolculuğun son bölümü de oldukça elverişli koşullar altında gerçekleşecekti, rüzgâr biraz daha doğudan esiyordu. Yelkenlerini durgun hava koşullarına

göre ayarlayan gulet, Diego Burnu'nu dönmek amacıyla volta vurmaksızın* ilerliyordu.

Çok talihli bir durumdu bu. Gövdesinin hali düşünüldüğünde, kendisini yoracak bir dizi dönüş hareketini kaldıramayabilirdi; hem büke varmadan önce gövdesinde bir deliğin açılıp açılmayacağını kim bilebilirdi ki.

Nitekim, aynen böyle oldu. *Maule* koya ancak iki mil kadar bir mesafedeyken, ambara inen bir adam borda kaplamalarındaki bir çatlaktan su girdiğini görünce haykırarak yukarı çıktı.

Bir kayaya çarpmış olduğu zaman gövdede oluşan hasarlı yerdi bu kesinlikle. O zamana kadar borda kaplamaları dayanmış olsa da, nihayet açılmıştı işte; ama yalnızca birkaç parmak uzunluğunda.

Sonuç olarak, bu hasar çok ciddi sayılmazdı. Safranın yerini değiştiren Vargas, bir üstüpü tamponuyla pek zorluk çekmeden deliği tıkamayı başardı.

Ama, anlaşıldığı gibi, geminin büyük bir titizlikle onarılması zorunluydu. San Bartolome Burnu'nda karaya oturması sonucu guletin geldiği durum, bir felakete uğramadan Pasifik sularına meydan okumasına imkân tanımayacaktı.

Maule, Elgor Koyu ağzında, bir buçuk millik bir mesafede bulunduğu sırada saat altıydı. Kongre artık kullanmasına gerek olmayan üst yelkenleri sardırdı. Sadece gabya yelkeni, büyük flok ve randa yelkeni bırakıldı. Bu yelkenlerle *Maule*, yolu çok iyi bilen ve kılavuzluk yapabilecek olan Kongre'nin kumandasında, kolayca Elgor Koyu dibindeki büke demirleyecekti.

Zaten, akşamın altı buçuğuna doğru, parlak bir ışık demeti denizin üzerinde yansıdı.

Fener yakılmıştı ve yolunu aydınlatacağı ilk gemi, bir korsan çetesinin eline düşmüş olan bir Şili guletiydi.

---

* Volta vurmak: Rüzgârın estiği yönde ilerlemek için, rüzgârı bir sancaktan bir iskeleden almak amacıyla zikzaklar yapmak. (ç.n.)

Saat aşağı yukarı yedi olmuştu ve *Maule,* San Juan Burnu'nu sancak tarafında bıraktığı sırada güneş, Estados Adası'nın yüksek dorukları ardında kaybolmak üzereydi. Koy, geminin önünde açılmaktaydı. Kongre rüzgârı arkasına alarak koya girdi.

Kongre ve Carcante mağaraların önünden geçerken taş ve çalı yığınlarıyla gizlenmiş ağızlarının keşfedilmemiş gibi durduğunu görüp rahatladılar. Onların, adanın bu bölümündeki varlığını açığa çıkaracak hiçbir ipucu yakalanmamıştı demek ki; vurgundan elde ettikleri malları, aynı bırakmış oldukları durumda yeniden bulabileceklerdi.

"İşler yolunda gidiyor," dedi Carcante, biraz gerisinde durduğu Kongre'ye.

"Biraz sonra daha da iyi olacak!" diye cevap verdi Kongre.

En fazla yirmi dakika sonra, *Maule* demirleyeceği büke girmişti. Bu sırada, tümsekten kumsala inmiş olan iki adam gemi üzerinde fikir yürütmekteydi. Bunlar Felipe ve Moriz'di. Gulete çıkmak için şalupalarını hazırlıyorlardı. Vasquez ise nöbet odasında, görevinin başındaydı.

Gulet bükün ortasına geldiğinde randa yelkeniyle gabya yelkeni toplanmış durumdaydı, açık tek yelken olan büyük flok da Carcante'nin emriyle indirildi.

Demir denizin dibini bulduğu sırada Moriz ve Felipe *Maule*'nin güvertesine çıktılar. Çıkar çıkmaz da, Kongre'nin bir işareti üzerine, kafasına bir balta darbesi alan birincisi yere yuvarlandı. Aynı anda iki el silah, Felipe'yi de arkadaşının yanına devirdi. Her ikisi de he- men ölmüşlerdi.

Nöbet odasının pencerelerinin birinden bakan Vasquez, silah seslerini duymuş ve arkadaşlarının öldürülmesine şahit olmuştu.

Eğer yakalanacak olursa, kendisini bekleyen yazgı da aynısı olacaktı. Bu katillerden merhamet ummak çok saçma olurdu. Zavallı Felipe, zavallı Moriz, onları kurtarmak için hiçbir şey yapamamış ve birkaç saniye içinde gerçekleşen bu korkunç cinayetin dehşetiyle yukarıda kalakalmıştı!

İlk şaşkınlık anının ardından tekrar soğukkanlılığına kavuştu ve durumu çabucak gözden geçirdi. Ne pahasına olursa olsun, bu alçakların kötülüğünden kendini sakınması gerekmekteydi. Belki de varlığından haberdar değildiler ama demirleme işlemi tamamlanınca, aralarından birçoğunun fenere çıkmak ve onu söndürerek, en azından gün doğuncaya kadar koyu girilmez kılmak niyetinde olduğu tahmin edilebilirdi.

Hiç duraksamadan nöbet odasından çıkan Vasquez, merdivenlerden inip zemin kattaki lojmana attı kendisini.

Kaybedecek bir dakikası bile yoktu. Daha şimdiden, guletten uzaklaşmakta olan şalupanın sesi duyulmaktaydı ve çok geçmeden mürettebattan birkaç adamın karaya ayak basacağı kesindi.

Vasquez iki tabanca alarak kemerine taktı, omzuna attığı bir çantaya biraz yiyecek koydu; lojmandan çıkarak, fenerin bulunduğu tümsekten aşağıya indi ve karanlığın içinde, kimseye görünmeden kayboldu.

7

Mağara

Zavallı Vasquez ne korkunç bir gece geçirecekti, içinde bulunduğu durum ne kadar acıydı! Bahtsız arkadaşları öldürülerek gemiden aşağıya atılmışlardı; çekilen sular şimdi onların cesetlerini açığa sürüklüyordu. Eğer fener nöbetinde olmasaydı kendi sonunun da onlarınkiyle aynı olacağını düşünmüyordu bile. Tek düşündüğü, yitirmiş olduğu dostlarıydı.

"Zavallı Moriz, zavallı Felipe!" diye geçiriyordu içinden, "bu alçaklara büyük bir güvenle hizmet etmeye koştular ve karşılığında buldukları tabanca kurşunu oldu!.. Onları bir daha göremeyeceğim... Onlar da ne memleketlerini ne de ailelerini tekrar görecekler!.. Ya Moriz'in karısı... onu iki ay sonra bekleyen karısı... ölümünü duyunca!.."

Vasquez yıkılmış bir haldeydi. Şefleri olarak bu iki bekçi için duyduğu, gerçek bir sevgiydi... Onları uzun yıllardır tanıyordu!.. Kendi önerisi üzerine fener bekçiliği görevine talip olmuşlardı... ve şimdi, yalnız kalmıştı... yapayalnız!..

Peki ama, bu gulet nereden geliyordu ve mürettebatını oluşturan bu haydutlar kimlerdi?.. Hangi bandırayla yolculuk yapıyordu ve niçin demirlemek için Elgor Koyu'nu seçmişti?.. Burayı daha önceden biliyordu belki de bu adam-

lar!.. Amaçları neydi? Karaya çıkar çıkmaz, neden feneri söndürmüşlerdi?.. Kendilerini koya kadar izleyebilecek gemilerin önünü mü kesmek istiyorlardı bu yolla?..

Cevaplayamadığı tüm bu sorular Vasquez'in beynine üşüşüyordu. Kendisini bekleyen tehlikeyi bile düşünemez haldeydi. Ve bu arada, bu haydutların, lojmanı üç bekçinin paylaştığını anlaması fazla uzun sürmeyecekti... Bunu anlar anlamaz da, üçüncünün peşine düşmezler miydi?.. Sonunda da onu bulmaları kesin değil miydi?..

Koyun kıyısında, büke iki yüz adımdan az bir mesafedeki saklandığı yerden, kâh guletin bordasında kâh fenerin avlusunda kâh lojmanın pencerelerinde el fenerlerinin hareket eden ışığını görebiliyordu Vasquez. Üstelik, bu adamların kendi dilinde ve yüksek sesle birbirlerine seslenişini bile duyuyordu. Kendi yurttaşları mı, yoksa hepsi de İspanyolca konuşan Şilililer, Perulular, Bolivyalılar, Meksikalılar ya da Brezilyalılar mıydı bu adamlar?

Nihayet saat ona doğru, tüm ışıklar söndü ve gecenin sessizliğini bozan tek bir ses bile duyulmaz oldu.

Bununla birlikte, Vasquez bulunduğu yerde fazla kalamazdı. Gün doğar doğmaz, onu bulurlardı. Bu haydutların en ufak bir acıma göstermeyeceği kesin olduğundan, onların erişemeyeceği bir yere gitmeliydi.

Nereye doğru yürümeliydi? Nispeten daha güvencede olacağı adanın içine doğru mu? Yoksa, tam tersine, karaya yakın geçen herhangi bir geminin kendisini görebileceği umuduyla, koyun ağzına mı? Ancak, ister iç kısımlarda ister kıyıda olsun, nöbet değişimi günü gelene kadar sağ kalmayı nasıl başarabilecekti? Yanındaki erzak kısa sürede tükenecekti. Kırk sekiz saat bile geçmeden yiyeceğinden geriye bir şey kalmayacaktı. Peki o zaman nereden yiyecek bulacaktı? Yanında bir balık takımı bile yoktu! Gerekli ateşi nasıl elde edecekti? Sadece deniz yumuşakçaları ve kabuklu hayvanlarını yiyerek yaşamak zorunda mı kalacaktı?

Sonunda cesareti üstün geldi. Bir karar almak zorundaydı ve aldı. Geceyi geçirmek için San Juan Burnu kıyısına gidecekti. Gün ağarınca durumu yeniden değerlendirecekti.

Böylece, Vasquez guleti gözlediği yerden ayrıldı. Gemiden ne bir ses ne bir ışık geliyordu. Bu haydutlar kendilerini bu bükte güvencede hissediyorlardı ve dolayısıyla gemide bir gözcü yoktu.

Vasquez, yalıyarların etekleri boyunca kuzey kıyıyı izledi. Çekilen suların şıpırtısı ve zaman zaman da yuvasına geri dönen gecikmiş bir kuşun çığlığı dışında hiçbir ses duymamaktaydı.

Vasquez burnun ucunda durduğunda saat on birdi. Burada, kumsal tarafında barınabileceği tek yer olarak, dar bir oyuk buldu ve gün ağarıncaya kadar da orada kaldı.

Güneş ufku aydınlatmadan önce deniz kenarına inen Vasquez, San Juan Burnu başlangıcında durarak fener tarafından ya da yalıyarın dönemecinden gelen herhangi biri olup olmadığına baktı.

Koyun her iki yakası boyunca uzanan sahil tümüyle ıssızdı. Artık gulet mürettebatının elinde, biri Maule'nin filikası, diğeri bekçilerin kullanımına ayrılmış şalupa olmak üzere, iki kayık bulunduğu halde etrafta bir teki bile görünmüyordu.

Adanın açığında seçilebilen bir gemi de yoktu.

Vasquez artık fener çalışmadığı için Estados Adası civarında seyretmenin bundan böyle çok tehlikeli olacağını düşündü. Gerçekten de, açıktan gelecek gemiler bulundukları yeri saptamakta zorluk çekeceklerdi. Elgor Koyu dibinde inşa edilmiş feneri görmek umuduyla güven duygusu içinde batıya yönelecekler ve San Juan Burnu ile Several Burnu arasındaki bu korkunç kıyıya düşme tehlikesiyle karşı karşıya geleceklerdi.

"Bu alçaklar feneri söndürdüler," diye öfkeyle söyleniyordu Vasquez, "ve tekrar yanması işlerine gelmeyeceği için, bir daha da yakmayacaklar!"

Gerçekten de, fenerin sönmüş olması, durumu oldukça tehlikeli kılıyordu ve bu haydutlar burada kaldıkları süre boyunca meydana gelecek felaketlerden yararlanabileceklerdi. Artık eskisi gibi gemileri ışıkla çekme gereği bile duymayacaklardı; çünkü gemiler, güven içinde, feneri bulmak amacıyla kendiliklerinden geleceklerdi.

Vasquez bir kaya parçasına oturmuş, önceki gün yaşanan olayları düşünmekteydi. Akıntının, zavallı arkadaşlarının vücutlarını sürükleyip sürüklemediğine bakıyordu... Ama hayır, çekilen sular çoktan marifetini göstermiş ve arkadaşları denizin derinliklerine gömülmüşlerdi!

Durum bütün acı gerçekliğiyle yüzüne vurmaktaydı. Ne yapabilirdi ki?... Hiçbir şey... *Sanfa-Fe*'nin dönüşünü beklemek dışında hiçbir şey. Ama, avizonun Elgor Koyu girişinde görünmesine iki koca ay vardı daha. Vasquez'in daha önce keşfedilmeyeceği varsayılsa bile yiyeceğini sağlaması nasıl mümkün olacaktı?.. Yalıyarın herhangi bir mağarasında her zaman sığınak bulurdu, üstelik de yaz mevsimi nöbet değişimi zamanına kadar sürecekti en azından. Ama, kışın ortasında olunsaydı, termometreyi sıfırın altında otuz kırk dereceye kadar düşüren ısı azalmaları, Vasquez'in dayanmasını imkânsız hale getirirdi. Açlıktan ölmeden önce soğuktan ölürdü kesinlikle.

Her şeyden önce, kendine bir barınak aramaya girişti Vasquez. Lojmanın durumundan, fener hizmetinde üç bekçinin bulunduğunu muhakkak anlamış olmalıydı korsanlar. Şüphesiz, ellerinden kaçırdıkları üçüncüyü, ne pahasına olursa olsun, ortadan kaldırmak isteyecekler ve onu San Juan Burnu civarında aramakta gecikmeyeceklerdi.

Vasquez tüm gücüne tekrar kavuşmuş; umutsuzluk, çelik gibi güçlü bir mizaca sahip bu adamı çökertmeyi başaramamıştı. Biraz araştırdıktan sonra, yalıyarın San Juan Burnu kumsalıyla birleştiği yere yakın, on ayak derinliğinde ve beş altı ayak genişliğinde, dar ağızlı bir oyuk keşfetti. Denizin en

yüksek düzeye ulaştığı zamanlarda bile suların erişemediği zemini ince bir kum tabakası ile kaplıydı ve açıktan gelen rüzgârların sert kırbacını hissetmiyordu. Vasquez, bu oyuğa girerek, lojmandan getirdiği birkaç eşyayla çantasında bulunan az miktardaki erzağı yerleştirdi. Tatlı su gereksinimini ise, yalıyarın eteğinden koya doğru akan ve erimiş kar sularıyla beslenen küçük bir akarsu sayesinde karşılayabilecekti.

Vasquez, biraz bisküvi ve bir parça salamura sığır etiyle açlığını bastırdı. Susuzluğunu gidermek amacıyla tam çıkmak üzereyken, oldukça yakından gelen bir gürültü duydu ve olduğu yerde kaldı.

"Onlardır," diye geçirdi içinden.

Görülmeyeceği ama kendisinin dışarıyı izleyebileceği biçimde iç duvarın dibine yatarak bakışlarını koy yönüne çevirdi.

İçinde dört kişinin olduğu bir sandal, akımı boyunca iniyordu. Bu kişilerden ikisi baş tarafta kürek çekmekte, aralarından birinin dümende olduğu diğer ikisi ise arka tarafta bulunmaktaydı.

Kullandıkları fenerin şalupası değil, guletin filikasıydı.

"Neden geliyorlar acaba?" diye sordu Vasquez kendi kendine. "Yoksa benim peşimdeler mi?.. Guletin koyda nasıl ilerlediğine bakılacak olursa bu alçakların koyu önceden tanıdıkları ve adaya ilk kez ayak basmadıkları bir gerçek... Kıyıyı ziyaret etmeye gelmediler herhalde buraya kadar!.. Ele geçirmek istedikleri ben değilsem, amaçları ne o zaman?.."

Vasquez adamları gözlüyordu. Düşüncesine göre, filikanın dümenindeki adam dördünün içinde en yaşlısı, şefleri yani guletin kaptanı olmalıydı. Onun uyruğu hakkında bir yorum yapamıyordu ama görünüşlerine bakılırsa, arkadaşları Güney Amerika İspanyollarına benziyorlardı.

O sırada, kayık kuzey kıyısı boyunca ilerlemiş olduğu koyun girişine varmıştı neredeyse; bulunduğu yer Vasqu-

ez'in saklandığı girintinin yüz adım kadar yukarısındaydı. Vasquez filikayı gözden kaçırmıyordu.

Şef bir işaret yaptı ve kürekler durdu. Hızının da yardımıyla, bir dümen kırışı, filikanın kumsala yanaşmasına yeterli oldu.

Aralarından biri filika demirini kuma gömer gömmez, dört adam karaya çıktılar.

Ve Vasquez'in kulağına şu sözler çalındı: "Burası mı?"

"Evet. Mağara biraz ilerde. Yalıyarın dönemecinden yirmi adım önce."

"Fenerdeki adamların burayı keşfedememiş olması büyük şans!"

"Ne de on beş ay boyunca fenerin inşasında çalışanlardan birinin!"

"Koyun dibinde fazlasıyla meşguldüler de ondan."

"Hem sonra, mağaranın ağzı öyle iyi gizlenmişti ki, görülmesi çok zordu."

"Hadi gidelim," dedi şef.

İki arkadaşıyla birlikte, burada yalıyarın eteğine kadar yüz adım genişliğe ulaşan kumsalı, eğik bir doğru çizerek katetti.

Vasquez, gizlendiği yerden, tek bir sözcüğü bile kaçırmamak için kulak kabartarak, onların hareketlerini izliyordu. Deniz kabuklarıyla bezenmiş kumlar ayaklarının altında gıcırdıyordu. Bu ses çok geçmeden kesildi ve Vasquez'in görüş alanında sadece kayığın yanında gidip gelen adam kaldı.

"Oralarda bir mağaraları olmalı," dedi kendi kendine.

Vasquez'in, guletle gelenlerin bir korsan çetesi, inşaat çalışmalarından önce Estados Adası'na yerleşmiş bir yağmacı çetesi olduğundan hiç şüphesi kalmamıştı. Öyleyse, yağmaladıkları malları bu mağarada gizlemiş olabilirler miydi?.. Onları gulete götürmeyecekler miydi peki?

Aniden, yararlanabileceği bir erzak stokunun yakınında olduğu düşüncesi geçti Vasquez'in kafasından. Sanki ruhuna

işleyen bir umut ışığıydı bu. Filika, demirleme yerine dönmek için buradan ayrılır ayrılmaz, gizlendiği yerden çıkacak, mağaranın girişini arayacak ve oraya girip avizonun gelişine kadar kendisine ne gerekiyorsa alacaktı!..

Eğer birkaç hafta için yaşamını güvenceye alabilirse artık tek isteği bu alçakların adayı terk edememesi olacaktı.

"Evet! *Santa-Fe* geri döndüğünde inşallah burada olurlar hâlâ da Komutan Lafayate onlara günlerini gösterir!"

Ama bu dilek gerçekleşebilecek iniydi? İyice düşününce, Vasquez guletin Elgor Koyu'nda en çok iki ya da üç gün kalacağı sonucuna varıyordu. Bu da, mağarada kapalı kalmış malların yüklenmesi için gerekli süre demekti; daha sonra bir daha dönmemek üzere Estados Adası'nı terk edecekti gulet.

Kısa bir süre sonra Vasquez bu konuda bilgi sahibi olabilecekti.

Mağarada geçen bir saatin sonunda yeniden görünen üç adam kumsalda yürümeye başladı. Büzülüp kaldığı oyukta Vasquez onların yüksek sesle birbirleriyle konuşmalarını hâlâ duyabiliyordu ve birazdan, bu konuşmalardan kendisine yarayacak bilgiler edinecekti.

"Demek ki, burada kaldıkları süre içinde bizi soymaya kalkmamış bu namusu bütün insanlar!"

"Ve *Maule* hareket ettiğinde, tüm yükünü almış olacak."

"Ve yolculuk boyunca yetecek miktarda erzağı da; bunu bilmek bizi sıkıntıdan kurtarıyor!"

"Gerçekten de, guletin mevcut erzağıyla Pasifik adalarına kadar yiyecek ve içecek ihtiyacımızı karşılamamız imkânsız olurdu!"

"Budalalar! On beş ayda hazinemizi keşfedemedikleri gibi bizi San Bartolome Burnu'ndan sürmeyi de beceremediler!"

"Sağ olsunlar, var olsunlar! Tüm kazancımızı kaybedeceksek gemileri ada kayalıklarına çekmemize değmezdi doğrusu!"

Kahkahalarla gülerek sarf ettikleri bu sözleri duyan Vasquez, yüreğinde büyük bir öfkeyle, elinde tabanca, üstlerine atılmak ve üçünün de kafasını dağıtmak istiyordu. Ama kendisini tuttu. Bu konuşmanın bir anını bile kaçırmamak daha yerinde olurdu. Böylece, bu haydutların adanın bu bölümünde nasıl iğrenç bir iş yapmış olduklarını öğreniyor ve şöyle devam ettiklerinde de hiç şaşırmıyordu: "Şu Dünya'nın Ucundaki Fener'e gelince de, kaptanlar şimdi onu arasınlar bakalım!.. Tıpkı körler gibi!"

"Ve körlemesine adaya doğru ilerleyince de gemileri çok geçmeden paramparça olacak."

"*Maule*'nin hareketinden önce bir iki geminin San Juan kayalıklarına bindirmesini dilerim. Guletimizi iyice doldurmalıyız, çünkü onu bize şeytan yolladı."

"Şeytan iyi iş görüyor!.. San Bartolome Burnu'nda avucumuza düşen iyi bir geminin yanı sıra mürettebattan, kaptan olsun tayfalardan biri olsun, sağ kalan tek bir kişi bile yok. Olsaydı da onlardan kurtulmak zorunda kalacaktık zaten."

Bu sözler, *Maule* adlı guletin, adanın batı ucunda bu çetenin eline nasıl düştüğünü ve birçok geminin, bu enkaz yağmacılarının dalavereleriyle ada kayalıklarına çekilerek nasıl batıp her şeylerini yitirdiklerini çok iyi açıklıyordu.

"Peki Kongre," diye sordu üç adamdan biri, "şimdi ne yapacağız?"

"*Maule*'ye döneceğiz Carcante," diye cevapladı Kongre; Vasquez onun çetenin şefi olduğunu kesinlikle anlamıştı.

"Mağarayı boşaltmaya başlamayacak mıyız?"

"Gemideki hasar giderilmeden olmaz; bu onarımın haftalarca süreceği de ortada."

"Öyleyse," dedi Carcante, "filikaya birkaç alet götürelim."

"Evet... gerekirse yine geliriz. Vargas onarım için kendisine gerekecek her şeyi burada bulacaktır."

"Vakit kaybetmeyelim," dedi Carcante. "Sular yakında yükselir. Bundan faydalanalım "

"Tamam," diye cevap verdi Kongre, "gulet hazır olunca mallarımızı gemiye yükleriz. Çalınmalarından korkmamız için hiç neden yok."

"Ama Kongre, fenerde üç bekçi olduğunu ve birinin elimizden kaçtığını unutmamak gerek."

"O beni hiç endişelendirmiyor, Carcante. Yosun ve kabuklu hayvanlarla beslenmezse iki güne kalmaz açlıktan ölür... Zaten, mağaranın ağzını iyice kapayacağız."

"Her neyse," dedi Carcante, "onarım gerektiren hasarların olması can sıkıcı. Oysa yarın *Maule* denize açılabilirdi... Ama olsun, burada kaldığımız süre boyunca bir gemi karaya oturabilir ve üstelik onu kayalara çekmek için zahmete katlanmamıza bile gerek kalmadan... Onun kaybı bizim kazancımız olur ancak!"

Kongre ve arkadaşları mağaradan çıktılar; yanlarında aletler, borda kaplama tahtaları, iskarmozları onarmak için tahta parçaları vardı. Önlem olarak girişi tıkadıktan sonra aşağıya inip tekrar filikaya bindiler. Tam o sırada, koyda sular yükselmeye başlamıştı.

Kayık hemen kıyıdan uzaklaştı ve küreklerinin yardımıyla çabucak, kıyıdaki bir dilin ardında gözden kayboldu.

Görülme korkusu kalmayan Vasquez, tekrar kumsala geldi. Artık kendisine yarayacak her şeyi biliyordu; üstelik iki konu vardı ki hepsinden önemliydi: Birincisi, haftalarca yetecek miktarda erzağa sahip olabileceği; ikincisi ise guletin, onarımı en az on beş gün, belki de daha fazla bir süre gerektirecek kadar hasarlı olduğuydu. Yine de, avizonun geri dönüşünde burada olmasına yetecek kadar uzun bir süre değildi bu şüphesiz.

Hareketini geciktirmek konusuna gelince, gulet denize açılmaya hazır olduğunda Vasquez ne gibi bir çözüm bulabilirdi? Evet, eğer San Juan Burnu'nun yakınından bir

gemi geçecek olursa, ona işaret yollayabilirdi... Gerekirse yüzerek ona ulaşmak için kendisini denize bile atardı... Gemiye varınca da, kaptanı durumdan haberdar ederdi... Eğer mürettebatında yeterli sayıda adam varsa, bu kaptan Elgor Koyu'na girme ve guleti ele geçirme konusunda bir an bile duraksamazdı... Ve bu haydutlar adanın içlerine kaçarlarsa, onlar için adadan ayrılmak imkânsız hale gelir ve *Santa-Fe* dönünce de Komutan Lafayate onları kolayca ele geçirir ya da sonuncusuna dek hepsini yok ederdi!.. Ama öyle bir gemi San Juan Burnu açıklarına gelecek miydi acaba?.. Ve eğer gelirse, Vasquez'in işaretlerini fark edecek miydi?..

Kişisel olarak kendisini ilgilendiren konuysa, her ne kadar Kongre'nin üçüncü bir bekçinin varlığından en ufak bir şüphesi olmasa da, bundan endişe duymamasıydı... Aramalardan paçasını sıyırabilecekti demek. Avizonun gelişine kadar kendisine gerekli yiyeceği sağlamanın şu an için en önemli şey olduğunu düşünerek, vakit kaybetmeden mağaraya yöneldi.

8

Maule'*nin Onarımı*

Kongre ve arkadaşları zaman kaybetmeden guleti onarmak, Pasifik üzerinde geçecek uzun bir yolculuğa onu hazır hale getirmek, mağaradaki tüm mallan yüklemek ve en kısa zamanda denize açılmak için çaba gösteriyorlardı.

Kısacası, *Maule*'nin gövdesinin onarımı oldukça büyük bir işti. Ama dülger Vargas mesleğinde tecrübeliydi, ne alet ne malzeme eksiği vardı ve çalışmalar için koşullar uygundu.

İlk iş olarak guleti boşaltmak, sonra onu bükün kumsalına çekerek onarımın dıştan yapılabilmesi için sancak tarafına yatırmak ve gövdenin ıskarmozları ile borda kaplamalarını değiştirmek gerekiyordu.

Bu işler uzunca bir zaman alabilirdi, ama Kongre'nin önünde yeterli süresi vardı, çünkü yaz mevsiminin en az iki ay daha devam edeceğini hesaplamaktaydı.

Fener bekçilerinin görev değişim zamanı konusunda ise hiç endişelenmiyordu Kongre.

Gerçekten de, lojmanda bulunan fener defterinden bilmesi gerekli her şeyi öğrenmişti: Görev değişimi her üç ayda bir yapılacağından, *Santa-Fe* Mart ayının ilk günlerinden önce Elgor Koyu'na gelmeyecekti ve henüz Aralık ayının son günleri yaşanmaktaydı.

Aynı zamanda bu defterde üç bekçinin adları da Moriz, Felipe ve Vasquez olarak kayıtlıydı. Zaten, odanın düzeninden burasının üç kişi tarafından kullanıldığı açıkça anlaşılıyordu. Bekçilerden biri zavallı arkadaşlarının yazgısını paylaşmaktan kurtulabilmişti demek ki. Nerede gizleniyordu acaba? Bilindiği gibi, Kongre bu konuyla fazla ilgilenmiyordu. Yalnız ve çaresiz kaçağın yakın bir zamanda sefalet ve açlığa teslim olacağını düşünüyordu çünkü.

Bu arada, guletin onarımı için yeterli zaman olsa bile olası gecikmeleri de hesaba katmak gerekliydi ve hatta çalışmalar daha yeni başlamışken bir ara vermek zorunda kalındı.

Maule'nin boşaltılması henüz tamamlanmış ve Kongre ertesi gün gemiyi kalafata atmaya karar vermişti ki, 3 Ocak'ı 4 Ocak'a bağlayan gece ani bir hava değişikliği meydana geldi.

O gece güney ufkunda bulut kümeleri birikti. Sıcaklığın on altı dereceye kadar yükselmesine karşın, barometre birdenbire düşerek fırtınayı işaret etmeye başlamıştı. Sürekli şimşek çakıyor, her tarafa yıldırımlar düşüyordu. Rüzgâr, zincirlerinden boşanmışçasına, olağanüstü bir şiddetle esiyor; fırtınadan kudurmuş denizin azgın dalgaları kayalıkların üzerinden aşarak yalıyarlara çarpıp kırılıyordu. Neyse ki, *Maule* bu güneydoğu rüzgârına karşı korunaklı olan Elgor Koyu'nda demirlemişti. Böyle bir havada, yelkenli ya da buharlı olsun, yüksek tonajlı bir gemi bile ada kıyılarına bindirme tehlikesiyle karşı karşıya kalırdı. Hele *Maitle* gibi düşük gabarili bir gemi için bu tehlike daha da büyüktü.

Fırtına öylesine şiddetli ve okyanusun suları açıkta öylesine azgındı ki, bükün tamamı kocaman dalgaların istilası altında kalmıştı. Deniz kabardığında su yalıyarların eteklerine kadar çıkmış ve fener duvarlarının altındaki kumsal tümüyle sular altında kalmıştı. Dalgalar bekçilerin lojmanını dövüyor ve serpintileri yarım mil kadar ötedeki kayın korusuna ulaşıyordu.

Kongre ve arkadaşlarının tüm çabaları *Maule*'yi demirlediği yerde tutabilme amacına yönelikti. Gemi defalarca demir tarayarak kumsala oturma tehlikesi geçirmiş; birincisine yardımcı olması için ikinci bir demir atmak gerekmişti. İki kez tam bir felaketin kıyısından dönüldü.

Bu arada, gece gündüz *Maule*'ye göz kulak olan çete, fener kulesinin ek bölümlerine yerleşti; artık fırtınalardan korkmasına gerek kalmamıştı. Kamaralardaki ve mürettebat odasındaki yataklar buraya taşınmış, bu on beş adamı barındıracak yeterli yer sağlanmıştı. Estados Adası'nda geçirdikleri zaman boyunca böyle bir yerleşim yerleri olmamıştı hiç.

Erzak konusunda kaygılanmalarına hiç gerek yoktu. Fenerin deposundakiler, beslenecek boğaz sayısı şimdikinin iki katı olsaydı bile yeterli gelirdi. Hem zaten, gerek duyulursa mağaradaki erzağa da başvurulabilirdi. Kısacası, Pasifik denizlerinde geçecek uzun bir yolculuk için guletin yiyeceği sağlanmıştı şimdiden.

Kötü hava 12 Ocak'a kadar sürdü ve ancak 12 Ocak'ı 13 Ocak'a bağlayan gece sona erdi. Çalışmak mümkün olmadığı için tam bir hafta kaybedilmiş oldu. Hatta, Kongre, safranın bir kısmını, bir kayık gibi yalpalayıp duran gulete geri koydurmanın ihtiyatlı olacağını düşünmüştü. Ayrıca, Elgor Koyu'nun girişinde olduğu gibi çarpmaması için dip kayalarından uzaklaştırmak gerekmekteydi gemiyi.

O gece rüzgâr yön değiştirerek aniden batı-güneybatı tarafından esmeye başladı. Bu kez San Bartolome Burnu civarında deniz çok sert bir hal almıştı çünkü üç kez camadan vurulacak* kadar şiddetli esiyordu rüzgâr. Eğer *Maule* hâlâ burnun bükünde olsaydı kesinlikle parçalanırdı.

O hafta içinde Estados Adası açığından bir gemi geçmişti. Ortalık aydınlık olduğu için fenerin durumunu öğrenmesi mümkün olmadığı gibi, güneşin batışıyla doğuşu arasında

---

* Camadan vurmak: Bir yelkenin alanını azaltına işlemi. (ç.n.)

yanmıyor olduğunu da fark edemedi. Kuzeydoğudan geliyordu ve gizinde Fransız bandırası dalgalanarak, yelkenleri yan açık bir durumda Le Maire Boğazı'na girdi.

Üstelik, gemi karaya üç mil mesafeden geçmiş ve milliyetini anlayabilmek için dürbün kullanmak gerekmişti. Yani, Vasquez San Juan Burnu'ndan işaret vermiş olsa bile, bu işaretin görülmesi mümkün değildi, nitekim görülmedi de; çünkü bir Fransız kaptan, bir kazazedeyi gemiye almak için filikasını denize indirmek konusunda duraksamazdı.

13 Ocak sabahı, hurda demirden oluşan safra yeniden boşaltıldı ve suların ulaşamayacağı bir yer seçilerek kumların üstüne yığıldı; ambarın iç kısmı San Bartolome Burnu'ndakine oranla daha sağlıklı bir biçimde gözden geçirildi. Dülger, hasarların tahmin edilenden çok daha ciddi boyutta olduğunu bildirdi. Yolculuğu boyunca çetin bir denizle mücadele eden *Maule* fazlaca yorulmuştu. Kıç tarafındaki delik de o sırada açılmış olmalıydı. Geminin, yolculuğunu Elgor Koyu'nun daha ötesine sürdüremeyeceği belliydi. Dolayısıyla, onu suyun dışına alıp iki kaburga çatalını, üç kaburgasını ve borda kaplamalarının yaklaşık altı ayak uzunluğundaki bölümünü değiştirmek gerekiyordu.

Bilindiği gibi, mağarada toplanmış, her tür ihtiyaca cevap verebilen eşyalar sayesinde malzeme eksikliği yaşanmayacaktı. Arkadaşlarının yardım ettiği dülger Vargas'ın, çalışmalarının başarıyla sonuçlanacağına hiç şüphesi yoktu. Eğer başaramayacak olursa onarımı eksik kalan *Maule*'nin Pasifik denizlerine açılması imkânsız olurdu. Yine de çok hayırlı kabul edilmesi gereken bir şey vardı ki, o da direk ve yelken takımlarıyla donanımın hiçbir hasara uğramamış olmasıydı.

İlk işlem, guleti kuma çekerek sancak tarafına yatırmaktan ibaretti. Yeterince güçlü aletlerin eksikliği, bu iş için suların yükselmesini beklemeyi zorunlu kılıyordu. Böylece, tüm bir kamer ayı boyunca kuru bir yerde kalabilmesi amacıyla guleti kumsalın oldukça yukarı bir bölümüne çekebilmek

için yeniay zamanında suların en yüksek seviyesine ulaşmasını beklemek, iki günlük başka bir gecikmeye yol açtı.

Kongre ve Carcante bu gecikmeden yararlanarak mağaraya dönmeye karar verdiler ve bu kez, *Maule*'nin filikasından daha büyük olan fenerin şalupasını kullandılar. Yağmadan elde ettikleri altın ve gümüş gibi değerli eşyaların bir kısmını, mücevher ve diğer kıymetli maddeleri alarak fenerin depolarına yerleştireceklerdi.

Şalupa 14 Ocak sabahı yola çıktı. Suların çekilmesi iki saattir kendini hissettirmekteydi ve geri dönüş öğleden sonraki kabarmayla birlikte gerçekleşecekti.

Hava oldukça güzeldi. Güneş ışınları, güneyden esen hafif bir rüzgârın dağıttığı bulutların arasından geçmekteydi.

Yola çıkmadan önce, her gün yaptığı gibi, Carcante ufku incelemek amacıyla fenerin galerisine çıktı. Denizin açıkları tümüyle ıssızdı, ne bir gemi vardı görünen ne de zaman zaman New Year adacıklarının doğusuna kadar sokulan şu Pécherais kayıklarından biri.

Aynı şekilde, gözün görebildiği en uzak noktalara kadar, adada da bir ıssızlık hüküm sürüyordu.

Şalupa akıntıyla birlikte ilerlerken, Kongre dikkatlice koyun iki yakasını inceliyordu. Kıyımdan kurtulmuş şu üçüncü bekçi nerelerdeydi acaba?.. Kongre için bu bir endişe konusu değilse de, ondan kurtulmak daha iyi olurdu ve fırsat çıktığında yapılacak olan da buydu.

Kara da koy kadar ıssızdı. Yalıyarlarda yuva yapan sayısız kuşun çığlık ve uçuşlarıydı yalnızca buraya canlılık veren.

Saat on bire doğru, suların çekilmesinden olduğu kadar rüzgârdan da yararlanan şalupa, mağaranın önüne yanaştı.

Kongre ve Carcante, adamlarından ikisini gözcülük için bırakarak şalupadan indiler ve yarım saat sonra çıkacakları mağaraya girdiler.

Her şey tıpkı bıraktıkları gibi görünmüştü onlara. Zaten, her türden öyle çok eşya vardı ki, bir el fenerinin ışığında

bile herhangi bir şeyin eksikliğini fark etmek çok zor olurdu.

Kongre ve arkadaşı, üç direkli bir İngiliz yelkenlisinin batığından ele geçirdikleri ve içinde önemli miktarda altın parayla değerli taşların bulunduğu, özenle kapatılmış iki sandık çıkardılar ve şalupaya yerleştirdiler. Yola çıkmaya hazırlandıktan sırada Kongre, San Juan Burnu'na kadar gitmek istediğini söyledi. Oradan, güney ve kuzey yönlerine doğru tüm sahili görebilecekti.

Carcante ile birlikte yalıyarın tepesine çıktılar ve burna inerek, ta ucuna kadar gittiler.

Bu noktadan, bir taraftan iki millik bir mesafeyle Le Maire Boğazı'na, diğer taraftan da Several Burnu'na dek uzanan kıyıyı görmek mümkündü.

"Hiç kimse görünmüyor," dedi Carcante.

"Evet... hiç kimse!" diye karşılık verdi Kongre.

Bunun üzerine her ikisi de şalupaya döndüler ve sular yükselmeye başladığından, şalupa akıntı yönünde ilerlemeye koyuldu. Saat üçe gelmeden Elgor Koyu'nun dibindeki yerlerine dönmüşlerdi.

İki gün sonra, 16 Ocak sabahı Kongre ve arkadaşları *Maule*'yi karaya çekmek için kolları sıvadılar. Saat on bir civarında sular en yüksek seviyesine ulaşmış olacaktı ve tüm hazırlıklar buna bağlı olarak tamamlandı. Karaya bağlanmış bir halat sayesinde su yüksekliği yeterli seviyeye geldiğinde, gulet kumsala kadar çekilebilecekti.

Bu işlemin ne zorluğu ne de tehlikesi vardı, çünkü bütün işi yapacak olan yükselecek denizdi.

Deniz durulur durulmaz, halat gerilerek *Maule,* kumsalın üst tarafına, olabildiğince uzağa çekildi.

Şimdi, denizin çekilmesini beklemekten başka yapılacak bir şey kalmamıştı. Saat bire doğru, sular yalıyarın en yakınındaki kayaları ortaya çıkarmaya başladı ve *Maule*'nin omurgası kuma değdi. Saat üçte, gulet tümüyle kuru bir alanda, sancak tarafına yatmış bulunuyordu.

Artık işe koyulabilirdi. Yalnız, gulet yalıyarın eteğine kadar çekilememiş olduğundan, her gün çalışmaya birkaç saat ara vermek zorunda kalınacaktı, çünkü suların her yükselişinde gemi yüzer hale gelecekti. Öte yandan, o günden başlayarak denizin seviyesi her geçen gün düşecek, çalışmadan geçen zaman süresi giderek kısalacak ve nihayet on beş gün kadar çalışmalar kesintisiz devam edebilecekti.

Dülger işe koyuldu. Çetedeki Pécherais'lere bel bağlanamasa da, Kongre ve Carcante dahil başka herkes ona yardımcı olurdu en azından.

Kaplamanın bakır yaprakları çıkarıldıktan sonra kaplama tahtalarının hasarlı bölümü kolayca söküldü. Böylece değiştirilmesi gereken kaburga ve kaburga çatalları açığa çıktı. Mağaradan getirilmiş olan tahta ve keresteler yeterli olacak ve bu sayede, kayın korusundan ağaç keserek, onu bölmek, kereste haline getirmek gibi zahmetli bir işe girişmeye gerek kalmayacaktı.

Sonraki on beş gün boyunca, güzel giden havalardan da yararlanan Vargas ve diğerleri iyi iş çıkardılar. Onları en çok zorlayan, değiştirilmesi gerekli kaburga çatallarıyla ıskarmozları sökmek oldu. Bu değişik parçalar bakır ve meşe takozlarla birbirine eklenmişti. Bağlantılar oldukça iyi durumdaydı ve kuşkusuz bu *Maule* adlı gulet Valparaiso'nun en iyi imalat atölyelerinin birinden çıkmıştı. Vargas işin bu ilk bölümünde oldukça zorlandı; üstelik, mağaradan gelen marangozluk aletleri yeterli olmadığından iyi bir sonuca ulaşamayabilirdi de.

Tabii ilk günler, deniz en yüksek seviyesine ulaştığı zamanlarda, işe ara vermek zorunda kalındı. Ama gitgide iyice çekilen sular kumsalın ilk eğimine bile zar zor ulaşır oldu. Omurga artık suyla hiç temas etmiyor ve gövdenin dışında olduğu gibi içinde de çalışılabiliyordu. Ama, en azından, sular yeniden yükselmeden borda kaplamalarını yerine koymak gerekmekteydi.

Önlem olarak Kongre, bakır kaplamayı kaldırmakla uğraşmadan su çizgisinin altındaki tüm hasarlı yerleri onarttı. Gemi enkazından elde edilen katran ve üstüpü ile kalafat yenilendi.

Çalışmalar Ocak ayının sonuna kadar bu koşullar altında ve neredeyse kesintisiz bir şekilde sürdü. Havalar elverişli gidiyordu. Birkaç günlük değilse de, zaman zaman çok şiddetlenen birkaç saatlik yağmurlar yağmış ama sonuçta fazla uzun sürmemişti.

Bu dönem boyunca Estados Adası civarında iki gemi görüldü.

Bunlardan ilki, Pasifik Okyanusu'ndan gelen bir İngiliz buharlı gemisiydi. Le Maire Boğazı'nı geçtikten sonra kuzeydoğu yönünde uzaklaşmakta ve büyük bir olasılıkla Avrupa'nın bir limanına gitmekteydi. San Juan Burnu açıklarından geçtiğinde güpegündüzdü. Güneşin doğuşundan sonra görünmüş, batışından önce de görüş alanının dışına çıkmıştı. Bu durumda, kaptanının fenerin sönmüş olduğunu fark edememesi doğaldı.

İkinci gemi ise, milliyeti bilinemeyen, üç direkli büyük bir yelkenli idi. Several Burnu'na kadar adanın doğu kıyıları boyunca ilerlemek amacıyla San Juan Burnu açıklarında görüldüğünde gece olmak üzereydi. Nöbet odasında bulunan Carcante, yalnızca sancak tarafındaki yeşil ışığını görebildi. Ama, bu yelkenlinin kaptan ve mürettebatı aylardır denizin üstündeyse, fener inşaatının tamamlandığını bilmiyor olmalıydı.

Bu üç direkli, mürettebatının, işaretleri, örneğin burnun en ucundaki bir ışığı görebilecekleri kadar kıyının yakınından geçti. Vasquez dikkatlerini çekmeye çalışmış mıydı acaba?.. Öyle ya da böyle, güneş doğarken bu gemi güney yönünde gözden kayboldu. .

Ufukta hayal meyal seçilen ve olasılıkla Falkland Adaları'na doğru yol alan başka yelkenli ve buharlılar da oldu.

Bunlar Estados Adası'nın varlığından bile habersiz olmalıydılar.

Ocak ayının son günü, dolunay zamanının şiddetli deniz kabarmaları sırasında havada ciddi değişiklikler meydana geldi. Rüzgâr doğudan artarak esmeye başlamış ve doğrudan Elgor Koyu'nu hedef almıştı.

Neyse ki, onarım çalışmaları tümüyle bitmemiş olsa da, en azından, değiştirilen kaburgalar, kaburga çatalları ve borda kaplamaları *Maule*'nin gövdesinin su almasını engelleyecekti. Ambarın içine su girmesi olasılığı dışında, kaygıyı gerektirecek bir durum söz konusu değildi.

Denizin en kabarık olduğu kırk sekiz saat süresince sular gövde boyunca yükselip guleti yukarıya kaldırsa da omurganın kumdan kurtulmamış olması sevinilecek bir şeydi.

Kongre ve arkadaşları, hareketlerini çok geciktirebilecek yeni hasarlardan sakınmak için ciddi önlemler almak zorunda kaldılar. Neyse ki, gulet yerinde sıkıca tutunmaya devam etti. Bir bordadan diğerine şiddetle yalpa vursa da bükün kayalıkları üzerine savrulmak tehlikesiyle karşılaşmadı.

Zaten, 2 Şubat'tan itibaren sular alçalmaya başladı ve *Maule* yeniden kumsaldaki eski hareketsiz durumuna kavuştu. Böylece, gövdenin üst kısımlarını kalafatlamak mümkün oldu ve güneşin doğuşundan batışına kadar durmadan çekiç sesleri işitildi.

Üstelik, eşyaların yüklenmesi *Maule*'nin yola çıkışını geciktirmeyecekti. Vargas'ın işe koşmadığı adamlar, şalupayla sık sık mağaraya gidiyorlardı. Bazen Kongre bazen de Carcante onlara eşlik etmekteydi.

Her seferinde kayık guletin ambarına yerleştirilecek bir kısım eşyayla geri dönüyordu. Bu eşyalar geçici olarak fenerin deposuna konulmaktaydı. Böylelikle, yükleme çok daha kolay ve daha düzenli bir şekilde gerçekleşebilecekti. Eğer Maule bu iş için koyun ağzındaki mağaranın önüne yanaşmış olsaydı, hava koşulları yüklemeyi engelleyebilirdi. San

Juan Burnu'nun yer aldığı bu kıyılarda fenerin eteğindeki küçük bük dışında başka barınak yoklu.

Birkaç gün sonra, onarım çalışmaları tümüyle son bulunca, *Maule* denize açılmaya hazır hale gelecek ve yük gemiye taşınmış olacaktı.

Gerçekten de, 12 Şubat tarihinde, güverte ve gövdedeki son hasarlar tam bir kalafattan geçirildi. Hatta, kazaya uğramış gemilerin enkazından elde edilen birkaç küp boyayla, *Maule*'yi baştan kıça kadar yeniden boyamak mümkün oldu. Bunu fırsat bilen Kongre, guletin adını da değiştirerek, yardımcısının onuruna ona *Carcante* adını verdi. Ayrıca gemi donanımını gözden geçirmeyi ve yelken takımında ufak tefek onarımlar yapmayı da ihmal etmedi. Zaten, bu yelken takımının, gulet Valparaiso limanından ayrıldığında yeni olduğu anlaşılıyordu.

Böylece *Maule*, 12 Şubat'tan itibaren bükteki demir yerine götürülebilir ve yüklemeye başlanabilirdi. Ama, Estados Adası'nı terk etme konusunda çok sabırsızlanan Kongre ve arkadaşları ne kadar üzülseler de guleti denize indirmek için yeniayın ilk deniz kabarmasını beklemek zorundaydılar.

Bu kabarma 14 Şubat'ta meydana geldi. O gün omurga, sahilin kumlarında açtığı çukurunda yükseldi ve gulet zorlanmadan derin sulara doğru kayıverdi. Geriye bir tek yüklemeyle uğraşmak kalmıştı.

Beklenmedik koşullar oluşmazsa, *Carcante* birkaç gün içinde hareket edecek duruma gelebilir, Elgor Koyu'ndan çıkarak Le Maire Boğazı'ndan aşağıya inebilir ve güneybatı yönünde tüm yelkenleri fora ederek Pasifik denizlerine doğru yol alabilirdi.

9

Vasquez

Guletin Elgor Koyu'ndaki demirleme yerine gelişinden beri, Vasquez uzaklaşmak istemediği San Juan Burnu kıyısında geçirmişti günlerini. Çünkü koya bir gemi gelirse geçişi sırasında ona seslenmeyi düşünüyordu.

O zaman onu gemiye alırlar ve o da, fener yönünde ilerlerken başına gelebilecek tehlikeden kaptanı haberdar eder, fenerin bir haydut çetesinin eline geçtiğini söylerdi. Eğer bu kaptanın haydutları yakalamak ya da adanın içlerine kovalamak için yeterli mürettebatı yoksa bile en azından yeniden açığa yönelecek zamanı olurdu.

Ama bu olasılık nasıl gerçekleşebilirdi; niçin bir gemi, mecbur kalmadıkça, denizciler tarafından pek tanınmayan bu koyda demirlemeye gelsindi ki?

Bu geminin Falkland Adaları'na yönelmesi –yalnızca birkaç günlük bir yolculuk– yapılacak en iyi şey olurdu oysaki; İngiliz yetkilileri Estados Adası'nın sahne olduğu olayları hemen öğrenirlerdi. Bir savaş gemisi vakit geçirmeden Elgor Koyu'na gelir, *Maule*'nin yola çıkmasına fırsat bırakmadan Kongre ve tüm arkadaşlarım yok eder ve fenerin tekrar hizmete girmesi için ne gerekiyorsa yapardı.

"Bunun için," diyordu Vasquez kendi kendine, "*Santa-Fe*'nin dönüşünü mü beklemek gerekecek?.. İki ay!.. O zamana kadar gulet çoktan gitmiş olacak... Bir daha da Pasifik adalarında ara ki bulasın..."

Görüldüğü gibi, yiğit Vasquez kendini hiç düşünmüyordu; aklı fikri arkadaşlarının acımasızca katledilişlerinde, bu canilerin, adayı terk ederlerse cezadan kurtulabileceklerinde ve Dünya'nın Ucundaki Fener'in söndürülmesinden bu yana bu sulardaki seferleri tehdit eden büyük tehlikelerdeydi.

Hiç değilse, korsanların mağarasına gittiğinden beri barınağının keşfedilmemesi koşuluyla, geçimini sağlama konusundaki kaygıları yatışmıştı.

Bu geniş mağara, derince yalıyarın içine gömülmüştü. Çete uzun yıllar burada gizlenmiş; sular alçaldığında sahile vurmuş olan enkaz, altın, gümüş ve diğer değerli eşyalar toplanarak buraya yığılmıştı. Ve nihayet, Kongre ve arkadaşları önce ilk karaya çıktıkları zaman yanlarında bulunan malzemelerle ve daha sonra da birçoğuna kendilerinin yol açtığı çok sayıdaki deniz kazalarından elde ettikleriyle geçinerek, aylarca yaşamışlardı burada.

Bu malzemeler arasından Vasquez, Kongre ve diğerlerinin fark etmeyecekleri şekilde, kendine yetecek kadarını aldı: Bir küçük kutu peksimet, bir varil salamura sığır eti, ateş yakmak için bir mangal, bir çaydanlık, bir fincan, bir yün battaniye, bir gömlek ve yedek çoraplar, su geçirmez bir kaput, yirmi kadar kartuş ile iki tabanca, bir çakmak, bir el feneri, biraz da kav. Ayrıca piposu için iki libre* tütünü de ihmal etmedi. Zaten, kulak mısafiri olduğu konuşmalardan anladığına göre guletin onarım çalışmaları haftalarca sürecekti ve Vasquez bu süre içinde gerekirse erzak ve malzemelerini yenileyebilirdi.

Aradığını, oradan beş yüz adım ileride, boğazın kıyısını oluşturan bölümde, San Juan Burnu ötesindeki sahilin öbür

* Libre: Yarım kilograma eşdeğer ağırlık ölçüsü birimi. (ç.n.)

yüzünde bulmuştu. Yalıyarı destekleyen iki yüksek kaya arasında, ağzı görülemeyen bir mağaraydı bu. İçine girebilmek için, üst üste yığılmış kaya kütleleri arasında zar zor ayırt edilebilen iki kayanın arasından geçmek gerekiyordu. Denizin en kabarık olduğu durumlarda bile sular bu kayaların eteğine kadar geliyor, ama ince kumları arasında tek bir deniz kabuğu bulunmayan ve hiçbir ıslaklık izi taşımayan bu kovuğu kaplayacak kadar asla yükselmiyordu.

Burada bir mağara olabileceği düşünülmeden belki de yüz kez önünden geçilebilirdi; birkaç gün önce Vasquez'in bu mağarayı keşfetmesi de tümüyle tesadüftü.

Böylece, haydutların mağarasından almış olduğu, işine yarayacak tüm eşyaları buraya taşıdı.

Kongre, Carcante ve diğerleri sahilin bu bölümüne pek az uğruyorlardı zaten. Mağaraya yaptıkları ikinci bir ziyaret sonrasında bir kez gelmişler ve Vasquez San Juan Burnu'nun ucunda dururlarken görmüştü onları. Kendisine gelince, iki kayanın arasında çömelmişken fark edilmesine imkân yoktu ve edilmedi de.

Büyük bir titizlikle önlem almadan asla dışarı çıkmadığını eklemeye gerek yok; çıktığında da, daha çok mağaraya gitmek için akşam vakitlerini tercih ediyordu. Koyun girişindeki yalıyarın köşesini dönmeden, filika ya da şalupanın kıyıda bağlı bulunmadığına emin oluyordu önce.

Ama, yalnızlığı içinde, zaman ona nasıl da bitmez tükenmez geliyor ve ne acı anılar üşüşüyordu beynine ha bire! Kendisinin kurtulmuş, Felipe ve Moriz'in ise katillerin tuzağına düşerek öldürülmüş olduğu o katliam sahnesi hiç aklımdan çıkmıyordu. Bu çetenin reisiyle karşı karşıya gelmek ve talihsiz arkadaşlarının öcünü kendi elleriyle almak için dayanılmaz bir istek duyuyordu!..

"Hayır... hayır!.." diye tekrarlıyordu. "Er ya da geç belalarını bulacaklar!.. Tanrı onların cezadan kurtulmalarına razı olmaz... Bu cinayetlerin bedelini hayatlarıyla ödeyecekler!.."

Gulet Elgor Koyu'nda kaldığı sürece, kendi hayatının nasıl da pamuk ipliğine bağlı olduğunu unutuyordu.

"Yine de..." diye haykırıyordu, "bu alçaklar gidemezler inşallah! *Santa-Fe* döndüğünde hâlâ burada olurlar... Tanrı onların yola çıkmasına izin vermesin!.."

Bu dilek gerçekleşebilecek miydi acaba? Avizonun ada açıklarında görünmesine üç haftadan fazla zaman vardı!..

Öte yandan, guletin bu konaklama süresi Vasquez'i hayrete düşürmekteydi. Demek hasarların durumu öyle ciddiydi ki, onarım için bir ay yetmemişti!.. Kongre, nöbet değişimi tarihi konusunda fener defterinden gerekli bilgiyi edinmişti herhalde. Mart'ın ilk günlerinde denize açılmazsa başına gelecekleri bilmiyor olamazdı.

Günlerden 16 Şubat'tı. Sabırsızlık ve endişeden içi içini yiyen Vasquez ne olup bittiğini öğrenmek istiyordu. Bu yüzden, güneş batar batmaz koyun girişine gitti ve fener yönünde, kuzey kıyısı boyunca ilerledi.

Ortalık şimdiden oldukça kararmıştı; yine de çeteden biri bu tarafa gelecek olursa onunla burun buruna gelme tehlikesi her zaman vardı. Onun için, gölgeleri kolaçan ederek, zaman zaman durarak, şüpheli bir ses geliyor mu diye etrafı dinleyerek, temkinli bir biçimde yalıyar boyunca ilerliyordu.

Koyun dibine ulaşmak için Vasquez'in önünde yaklaşık üç millik bir yol vardı. Bu yön, arkadaşlarının öldürülmesinden sonra kaçarken izlediği yönün tam tersiydi. O akşamki gibi, bu kez de görülmedi.

Saat dokuza doğru, fenerin duvarlarına iki yüz adım kala durdu, oradan, ek bölümün pencerelerinde parlayan birkaç ışık gördü. Bu haydutların öldürmüş oldukları bekçiler ve ellerine düşerse gözlerini kırpmadan öldürecekleri bekçinin yerine bu lojmanı kullanıyor oldukları düşüncesiyle, öfke ve tehdit anlamı içeren içgüdüsel bir hareket yaptı!

Bulunduğu yerden, gölgeler arasında gizlenmiş guleti göremiyordu Vasquez. Bir sakıncası olmadığını düşünerek,

yüz adım kadar yaklaştı. Tüm çete lojmanın içindeydi. Hiç kimsenin dışarı çıkacağı yoktu belli ki.

Vasquez biraz daha yaklaştı. Küçük bükün kumsalına kadar indi. Suların önceki günkü yükselmesi sırasında kum bankından kalkan gulet, demirine tutunmuş yüzmekteydi o sırada!

Ah! Eğer yapabilseydi, kendinden başka kimseye karşı sorumlu olmasaydı, bu geminin gövdesinde bir delik açarak onu sulara gömmek ne büyük bir zevk olurdu!

Demek ki hasarlar onarılmıştı. Bununla birlikte Vasquez'in dikkatini çeken şey, gulet yüzüyor olsa da, su çizgisinin deniz seviyesine gelmesi için daha en az iki ayak gerektiğiydi. Bu durum, safranın da yükün de gemiye henüz konmadığına işaret etmekteydi. Öyleyse, hareket tarihi birkaç gün sonraya kalabilirdi. Ama bu kesinlikle son gecikme süresi olacak ve belki de kırk sekiz saat içinde *Maule* yola çıkarak San Juan Burnu'na dönecek ve bir daha görünmemek üzere ufukta kaybolacaktı.

Vasquez'in erzağı bir hayli azalmıştı. Bu yüzden, ertesi gün yiyecek ve diğer gereksinimlerini karşılamak için mağaraya gitti.

Gün yeni doğmuştu; ama gulete yüklenmesi gerekli tüm eşyayı almak üzere o sabah şalupanın geleceğini düşünerek acele ediyor, bir yandan da son derece temkinli olmaya çalışıyordu.

Yalıyarı dönerken şalupayı göremedi, kıyı tümüyle ıssızdı.

Vasquez hemen mağaraya girdi.

Hâlâ birçok eşya vardı burada. Bunlar Kongre'nin, muhakkak ki *Maule*'nin ambarını sıkıştırmak istemediği için bırakmayı düşündüğü değersiz eşyalardı. Ama Vasquez peksimet ve etleri arayıp da bulamayınca büyük bir hayal kırıklığı yaşadı.

Tüm besin maddeleri götürülmüştü!.. Ve kırk sekiz saat içinde elinde erzağı kalmayacaktı!..

Vasquez'in bu düşüncelerle kaybedecek zamanı yoktu. O sırada kulağına kürek sesleri geldi. Carcante ve arkadaşlarından ikisini taşıyan şalupaydı bu.

Vasquez mağaranın girişine doğru seğirtti ve kafasını çıkararak dışarıya baktı.

Şalupa kıyıya yanaşmaktaydı. Bekçi, kendini içeriye atabilecek ve en karanlık köşeye, gulete yüklenmeyip mağarada bırakılacak bir yelken ve uzun tahta yığının ardına saklanabilecek kadar vakit bulabildi ancak.

Vasquez bulunursa, canını ucuza vermemeye kararlıydı. Her zaman kemerinde taşıdığı tabancayı kullanacaktı. Ama, üç kişiye karşı tek başınaydı!..

Yalnızca iki kişi mağaradan içeri girdi: Carcante ve dülger Vargas. Yanlarında Kongre yoktu.

Carcante'nin elinde bir fener vardı; peşinden gelen Vargas'la gulete götürecekleri bazı eşyaları seçmeye başladılar. Eşyaları ararken bir yandan da konuşuyorlardı. Dülger şöyle diyordu:

"17 Şubat'a geldik bile, artık yola çıkma zamanıdır."

"Zaten çıkacağız," diye cevap verdi Carcante.

"Yarın mı?"

"Sanırım yarın, artık hazır sayılırız."

"Ama havanın da uygun olması gerek!" dedi Vargas.

"Şüphesiz; bu sabah biraz sıkıntılı görünüyor... Ama eminim düzelir."

"Eğer sekiz on gün daha burada kalmak zorunda olsaydık..."

"Evet," dedi Carcante, "nöbet değişimine rastlamak tehlikesiyle karşılaşabilirdik..."

"Aman ha... Allah göstermesin!" diye haykırdı Vargas. "Bir savaş gemisini ortadan kaldıracak gücümüz yok."

"Hayır, kaldırsa kaldırsa o bizi kaldırır; hem de mizana sereninin iki ucunda!" dedi Carcante, cevabını esaslı bir küfürle süsleyerek.

"Neyse..." diye söze devam etti öbürü, "denizde yüz mil kadar yol almış olmak için sabırsızlanıyorum!"

"Yarın, sana tekrar söylüyorum, yarın!" diye kesin bir saptamada bulundu Carcante. "guanakoların boynuzlarını sökecek kadar şiddetli bir rüzgâr esmezse tabii!"

Nefesini tutmuş, kımıldamadan bekleyen Vasquez tüm konuşmaları duymuştu. Carcante ve Vargas, ellerinde fener, mağaranın içinde gidip geliyorlardı. Bazı eşyaların yerlerini değiştiriyor, bazılarını seçerek bir tarafa koyuyorlardı. Bazen Vasquez'in büzülüp kaldığı köşeye öyle yaklaşıyorlardı ki, berikinin tabancasıyla göğüslerine ateş etmesi için kolunu uzatması yeterli olurdu.

Bu ziyaret yarım saat sürdü; sonra Carcante şalupada kalan adamı çağırdı. Adam hemen koşup gelerek kolilerin taşınmasına yardım etti.

Carcante, mağaranın içine son bir göz attı.

"Bunları bırakmamız ne yazık!" dedi Vargas.

"Öyle gerekiyor," diye cevap verdi Carcante. "Ah! Keşke gulet üç yüz ton hacminde olsaydı!.. Ama en değerli ne varsa götürüyoruz ve bence gittiğimiz yerde iyi işler yaparız yine."

Nihayet dışarı çıktılar ve çok geçmeden kayık, rüzgârı arkasına alarak koyun bir dilinin ardında gözden kayboldu.

Sıra kendisine gelince Vasquez de çıktı ve sığınağına geri döndü.

Demek ki, kırk sekiz saat sonra yiyecek tek bir lokması bile kalmayacaktı; şüphesiz Kongre ve arkadaşları giderken fenerin tüm stokunu da götüreceklerinden, Vasquez orada da bir şey bulamayacaktı. Gecikmeyeceği varsayılsa bile, on beş günden önce buraya varamayacak olan avizonun dönüşüne kadar yaşamını sürdürmeyi nasıl başaracaktı?

Görüldüğü gibi durum çok vahimdi. Kayın korusunda bulabileceği kökler ve koy sularında tutabileceği balıklarla beslenmedikçe Vasquez'in ne cesareti ne de yaşam gücü bu durumu iyileştirmeye yetebilirdi. Bunun için de *Maule*'nin kesin olarak Estados Adası'nı terk etmesi gerekliydi. Eğer gulet bazı nedenlerle günlerce burada kalmaya devam edecek olursa, Vasquez'in San Juan Burnu'ndaki mağarasında açlıktan ölmesi kaçınılmazdı.

Gün ilerliyor, gökyüzü daha tehditkâr bir hal alıyordu. Kalın, kurşuni bulut kümeleri doğuda toplanmaktaydı. Açıktan esen rüzgâr giderek şiddetleniyordu. Deniz yüzeyinde oluşan küçük çırpıntılar, kısa sürede köpüklenen ve burun kayalıklarına gürültüyle çarpmakta gecikmeyecek koca dalgalara dönüştüler.

Bu hava devam ederse, gulet ertesi gün sular yükseldiğinde yola çıkamayacaktı kesinlikle.

Akşam yaklaşırken, hava koşullarında hâlâ bir değişiklik yoktu. Tam tersine, durum daha da kötüleşti. Belli ki, birkaç saatle sınırlı bir fırtına değildi söz konusu olan. Şiddetli bir rüzgâr gelmek üzereydi. Bunu, göğün ve denizin renginden, büyük bir hızla artan dağınık bulutlardan, akıntının zıt yönündeki dalgaların gürültüsünden, kayalara çarparken çıkardıkları korkunç seslerden anlamak mümkündü. Vasquez gibi bir denizcinin bu konuda yanılması imkânsızdı. Fenerin lojmanındaki barometre, muhakkak fırtına derecesinin altına düşmüştü.

Bununla birlikte, rüzgâr kudurmuş da olsa Vasquez mağarasında kalmamıştı. Gözlerini gitgide kararan ufuğa dikmiş, kumsalda dolaşmaktaydı. Batıda yavaş yavaş alçalan güneşin son ışınları henüz sönmeden Vasquez açıkta hareket eden kara bir kütle gördü.

"Bir gemi!" diye haykırdı. "Sanki adaya doğru gelmekte olan bir gemi!"

Gerçekten de, ya boğaza girmek ya da güneyden geçmek üzere doğudan gelen bir gemiydi bu.

O sırada fırtınanın şiddeti olağanüstü bir hal almıştı. Artık söz konusu olan, güçlü bir rüzgârdan öte, hiçbir şeyin karşı duramadığı ve en güçlü gemilerin bile batmasına yol açan şu urağanlardan biriydi. Denizcilik tabiriyle, "kaçamak yolu" bulamazlarsa, yani rüzgâraltı bir sahile yakınlarsa, batmaktan kurtulmaları nadirdi bu gemilerin.

"Ah şu alçakların yakmadığı fener!" diye haykırdı Vasquez. "Gemi onu arıyor ama göremeyecek!.. Önünde, yalnızca birkaç millik bir mesafede bir kıyı olduğunu bilemeyecek... Rüzgâr onu sürüklüyor ve sonunda kayalıklara çarparak parçalanacak!.."

Evet! Kongre ve arkadaşlarının neden olacakları bir felaket yaşanabilirdi. Şüphesiz, onlar da fenerin tepesinden, mayistra yelkenini denetleyemeyen ve azgın bir denizin üstünde, rüzgârı ardına alarak, yelkeni küçültüp kaçmaya çalışan bu gemiyi görmüşlerdi. Kaptanın batıda boşuna arayıp durduğu fener ışıklarının yol göstericiliği olmadığından, boğaza girmek için San Juan Burnu'nu da adanın güneyinden geçmek için Several Burnu'nu da dönemeyeceği çok açıktı bu geminin! Yarım saate kalmaz, günün son saatlerinde fark edemediği karanın varlığından kuşku bile duymadan, Elgor Koyu ağzındaki kayalıklara bindirirdi.

Fırtına tüm şiddetiyle sürüyordu. Gece ve ertesi gün de hava korkunç olacağa benziyordu, çünkü urağanın yirmi dört saat içinde durulması mümkün gibi görünmüyordu.

Vasquez sığınağına dönmeyi düşünmüyor ve gözlerini ufuktan ayırmıyordu. Bu derin karanlığın ortasında gemiyi göremese de, dalgaların sarsıntısıyla bir o yana bir bu yana yattığı sırada, zaman zaman ışıklarını seçebiliyordu. Bu durumda yol almaya çalışırken dümenin gemiye gerektiği gibi yön vermesi düşünülemezdi. Olsa olsa yok denecek kadar az bir etkisi olabilirdi. Hatta belki de, gemi kullanılmayacak hale gelmiş, direk takımının bir bölümü elden gitmişti. Her halükârda, geride yelken diye bir şeyin kalmadığından şüp-

he edilemezdi. Bu zincirinden boşanmış doğa güçlerinin ortasında verilen bir mücadelede, bir geminin fırtına yelkenini koruması iyi olurdu.

Vasquez yalnızca yeşil ve kırmızı ışıkları görebildiğine göre bu gemi bir yelkenli olmalıydı; buharlı bir gemi olsaydı, mizana serenine asılı bir beyaz ışığın görünmesi gerekirdi. Demek ki, rüzgârla baş edebilmesini sağlayacak bir makinesi yoktu.

Bu deniz kazasını engellemeye gücü yetmediği için umutsuzca gidip geliyordu Vasquez. Gereken şey, karanlıklar içinden fenerin ışığının yansımasıydı... Ve Vasquez, Elgor Koyu tarafına dönüyor, eli boş yere fenere doğru uzanıyordu. Fener iki aydan beridir hiçbir gece nasıl yanmadıysa bu gece de yanmayacaktı; geminin kaderi San Juan Burnu kayalıklarında batarak varını yoğunu kaybetmek olacaktı.

O sırada, Vasquez'in aklına bir fikir geldi. Eğer bu yelkenlinin kara hakkında bilgisi varsa, hâlâ kaçacak zamanı olabilirdi belki de. Mayistra yelkenini denetlemesinin olanaksız olduğu kabul edilse bile, seyrini biraz değiştirerek, San Juan Burnu'ndan Several Burnu'na kadar olan topu topu sekiz mil uzunluğundaki bu sahile fazlaca yanaşmaktan kaçınabilirdi. Biraz ötede, pruva bodoslamasının önünde açılan engin denizi bulacaktı böylece.

Kumsalda batıklardan artakalan tahta parçalar, enkaz döküntüleri vardı. Burnun ucuna bu parçalardan birkaçını götürerek bir odun yığını oluşturmak, arasına bol miktarda yosun koymak, tutuşturmak ve nihayet alev alması için işi rüzgâra bırakmak gibi bir çareye başvurulamaz mıydı? Ve bu ateş, kıyıdan ancak bir mil kadar mesafede bulunan gemiden görülerek, uzaklaşması için yeterli zamanı ona sağlayamaz mıydı?..

Vasquez hemen işe koyuldu. Bir sürü odun parçası toplayarak burnun ucuna götürdü. Kuru yosun bulamamak gibi bir sorunu yoktu çünkü hava rüzgârlı olsa da yağmur

başlamamıştı henüz. Artık ocak hazır olduğuna göre tutuşturmaya çalışabilirdi.

Ne yazık ki artık çok geçti... Karanlığın ortasında dev gibi bir kütle göründü. Korkunç dalgaların önünde sürüklenerek, büyük bir hızla kıyıya doğru gelmekteydi. Vasquez'in en ufak bir hareket bile yapmasına fırsat kalmadan, kayalıklara bindirdi.

Korkunç bir çatırtı ve kısa sürede duyulmaz olan birkaç çığlık işitildi... Geride rüzgârın ıslıklan ve sahile çarparak kırılan dalgaların uğultusundan başka bir ses kalmamıştı.

10

Kazadan Sonra

Ertesi gün, güneş doğarken fırtına tüm şiddetiyle devam etmekteydi. Deniz ufkun en uzak noktalarına kadar bembeyaz görünüyordu. Burun ucunda, köpüren dalgalar on beş yirmi ayak yüksekliğe çıkıyor ve rüzgârın savurduğu serpintileri yalıyarın tepesine kadar ulaşıyordu. Çekilen sular ve şiddetli rüzgâr Elgor Koyu'nun girişinde karşılaşarak olağanüstü bir güçle çarpışıyorlardı. Koya ne bir gemi girebilir ne de çıkabilirdi. Hâlâ aynı derecede tehditkâr duran gökyüzüne bakılırsa, fırtına birkaç gün daha sürecekti büyük olasılıkla ve bu durum Macellan yöresi için hiç de şaşırtıcı sayılmazdı.

Guletin o sabah demirleme yerinden ayrılmasına imkân yoktu. Bu aksiliğin Kongre ve çetesini nasıl öfkelendirmiş olduğunu tahmin etmek pek de zor olmasa gerek.

Günün ilk ışıklarıyla uyanan Vasquez'ın, kum fırtınası ortasında algıladığı durum böyleydi.

Ve gözlerinin önündeki manzara şuydu:

İki yüz adım ötede, burnun kuzey yamacında, dolayısıyla koyun dışında, kazaya uğramış olan gemi yatmaktaydı. Yaklaşık beş yüz tonilatoluk, üç direkli bir yelkenliydi bu. Direk takımından geriye, ya kaptanın kurtulmak için

kestirmek zorunda kalması ya da karaya oturma sırasında parçalanması sonucunda, küpeşte seviyesinden kırılmış üç parça kalmıştı yalnızca. Deniz yüzeyinde görünen tek bir enkaz kalıntısı yoktu; ama, güçlü rüzgârın etkisiyle, kalıntıların Elgor Koyu dibine sürüklenmiş olmaları mümkündü.

Hal böyleyken, Kongre şimdi San Juan Burnu kayalıklarında bir geminin batmış olduğunu biliyordu.

Demek ki, Vasquez'in bazı önlemler alması gerekmekteydi; çeteden hiç kimsenin koyun girişinde bulunmadığından emin olduktan sonra yürümeye başladı.

Birkaç dakika sonra kaza yerine varmıştı. Deniz alçak olduğu için, karaya vurmuş olan geminin etrafını dolaşabildi ve kıç tarafındaki şu yazıyı gördü: *Century*-Mobile.

Birleşik Devletler'in güneyindeki Alabama eyaletinin, Meksika Körfezi üzerinde yer alan bu önemli liman kentine bağlı bir Amerikan yelkenlisiydi öyleyse bu gemi.

Century bütün mürettebatı ve yüküyle batmıştı. Tek bir kazazede görülmediği gibi, gemiden de kala kala şekilsiz bir iskelet kalmıştı geriye. Çarpmanın etkisiyle gövde ikiye ayrılmıştı. Dalgalar yükü darmadağın etmişti. Borda kaplamalarının, ıskarmozların, ahşap akşamın ve serenlerin kalıntıları, fırtınanın tüm şiddetine rağmen artık ortaya çıkmış olan kayaların ötesinde berisinde yüzmekteydi. Sandıklar, balyalar, fıçılar, burnun kıyısı ve kumsal boyunca yayılmışlardı.

Century'nin iskeleti kuru bir alanda bulunduğundan Vasquez içine girebildi.

Tam bir tahribat söz konusuydu. Dalgalar her şeyi altüst etmişti. Güverte tahtalarını sökmüş, kıç güverte kamaralarını harap etmiş, kasaraları parçalamış, dümeni yerinden çıkarmıştı ve nihayet kayalara bindirmenin yarattığı sarsıntı ise yıkım işini tamamlamıştı.

Gemi subaylarından da mürettebattan da canlı kalan tek kişi yoktu!

Vasquez yüksek bir tonda seslense de cevap alamadı. Ambarın dibine kadar ilerledi ve tek bir ceset bile bulamadı. Bu zavallılar ya dalgalar tarafından sürüklenmiş ya da *Century* kayalara çarpıp parçalandığı sırada boğulmuşlardı.

Vasquez tekrar kumsala indi, Kongre'nin ya da arkadaşlarından birinin kaza yerine doğru gelmediğinden bir kez daha emin olduktan sonra, fırtınaya rağmen San Juan Burnu'nun ucuna kadar gitti.

"Belki," diyordu kendi kendine, "*Century*'nin adamlarından hâlâ yaşayan birini bulabilir ve onu kurtarabilirim!.."

Aramaları boşa gitti. Sahile dönen Vasquez, dalganın sürüklemiş olduğu her türden enkaz kalıntılarını incelemeye başladı.

"İki ya da üç haftalık yiyecek ihtiyacımı karşılayacak bir konserve sandığı bulabilirim belki," diye düşünüyordu.

Gerçekten de az sonra, denizin kayaların ötesine fırlatmış olduğu bir varil ve bir sandık buldu. Ne taşıdıkları üstlerinde yazılıydı. Sandıkta peksimet, varilde de salamura sığır eti vardı. Bu da en az iki ayı güvence altına alabilecek miktarda ekmek ve et demekti.

Vasquez, en fazla iki yüz metre mesafedeki mağaraya önce sandığı taşıdı, ardından da varili yuvarlayarak götürdü.

İşini bitirir bitirmez, koya bir göz atmak amacıyla tekrar burnun ucuna döndü. Kongre'nin kazadan haberdar olduğuna şüphesi yoktu. Önceki gün, gece olmadan, fenerin tepesinden, karaya doğru gelen bu gemiyi görebilmişti. Dolayısıyla, *Maule* bükte çakılıp kaldığına göre çete kazadan payına düşeni almak için Elgor Koyu girişine koşacaktı kuşkusuz. Ortada bazıları değerli olabilecek enkaz kalıntıları varken bu yağmacılar böyle bir fırsatı nasıl kaçırırlardı?

Yalıyarın köşesine vardığı anda Vasquez, koyun içini allak bullak eden rüzgârın şiddeti karşısında şaşkınlığa düştü.

Guletin bu rüzgârla baş etmesi mümkün değildi; ve San Juan Burnu hizasına gelmeyi başarabilse bile açık denize asla çıkamazdı.

O sırada, fırtınada görülen anlık durulmayla birlikte, kulağına bazı haykırışlar geldi. Yarı kısık bir sesin acılı bir yardım çağrısıydı bu.

Vasquez bu sesin geldiği yöne, yani haydutların mağarasının yakınında bulunan ilk sığındığı kovuğa doğru atıldı.

En fazla elli adım gitmişti ki, bir kayanın dibinde yatan bir adam gördü. Eli yardım istermiş gibi hareket ediyordu.

Bir saniye sonra Vasquez adamın yanına varmıştı.

Yerde yatan adam otuz otuz beş yaşlarında ve güçlü bir yapıya sahip görünüyordu. Üzerinde bir gemici kıyafeti vardı ve sağ yanına yatmış, gözleri kapalı, kesik kesik nefes alıyor; vücudu ani çırpınmalarla sarsılıyordu. Yine de yaralı gibi görünmüyordu ve elbiselerinde tek bir kan izi yoktu.

Century'den sağ kalmış belki de tek kişi olan bu adam, Vasquez'in yaklaştığını işitmemişti. Ama Vasquez elini göğsüne koyunca, doğrulmak için boşuna bir hareket yaptı ve güçsüz bir halde yeniden kumların üstüne serildi. Ancak bir an için gözleri açıldı ve dudaklarından: "Bana yardım edin!.." sözcükleri döküldü.

Yanına diz çökmüş olan Vasquez, büyük bir özenle onun sırtını kayaya dayayarak şöyle tekrarlıyordu:

"Dostum... Dostum... Buradayım... Bakın bana!.. Sizi kurtaracağım..."

Bu zavallının yapabildiği tek şey elini uzatmak oldu; hemen ardından da bilincini kaybetti.

Vakit geçirmeden, zayıf düşmüş vücudunun ihtiyaç duyduğu bakımı ona sağlamak gerekiyordu.

"İnşallah geç kalınmamıştır!" dedi kendi kendine Vasquez.

Her şeyden önce, burayı terk etmek en önemlisiydi. Çete her an, şalupa ya da filikayla, hatta kıyı boyunca yayan bile gelebilirdi. Bu adamı güvende olacağı mağaraya taşımak Vasquez'in yapması gereken ilk işti ve öyle de yaptı.

On beş dakika süren, yaklaşık yüz kulaçlık bir yol gittikten sonra, sırtında taşıdığı ölü gibi hareketsiz adamla birlikte

iki kayanın arasından süzülerek mağaraya girdi ve kafası bir elbise bohçasının üstüne gelecek şekilde, bir battaniyenin üstüne yatırdı onu.

Adam kendisine gelmemişti ama nefes alıyordu. Görünürde yaralı değilse de, kayaların üzerinden yuvarlanırken kollarını ya da bacaklarını kırmış olamaz mıydı? Böyle bir durumda ne yapılacağını bilmediği için en çok bundan korkuyordu Vasquez. Adamı eliyle yokladı, kollarını, bacaklarını hareket ettirdi; vücudun bir hasar görmediği kanısına vardı.

Bir fincana biraz su koyan Vasquez, hâlâ matarasında kalan alkolden birkaç damlayı da katarak kazazedenin dudaklarına bu içkiden bir yudum akıttı; sonra da ıslak elbiselerini, haydutların mağarasında bulduklarıyla değiştirip kollarını ve göğsünü ovdu.

Daha fazlası elinden gelmezdi.

Nihayet hastanın bilincinin yerine geldiğini görerek sevindi. Hatta adam doğrulmayı bile başardı, kendisini kolları arasında tutan Vasquez'e bakarak, zayıf bir sesle şöyle dedi:

"Su... su!"

Vasquez, su ve alkol karışımı içkinin bulunduğu fincanı ona uzattı.

"Daha iyi misiniz?" diye sordu Vasquez.

"Evet!.. Evet!.." diye cevap verdi kazazede.

Ve, zihninde hâlâ belirsiz olan anılarını bir araya toplamak ister gibi.

"Burası?.. Siz?.. Neredeyim?" diye ekledi, kurtarıcısının elini güçsüzce sıkarken.

Adam İngilizce konuşuyordu; aynı dili konuşan Vasquez şöyle cevap verdi:

"Güvendesiniz. *Century*'nin uğradığı kazadan sonra sizi kumsalda buldum."

"*Century*... Evet, hatırlıyorum..."

"Adınız?.."

"Davis... John Davis."

"Üç direklinin kaptanı mısınız?"

"Hayır... İkinci kaptanı!.. Peki ya ötekiler ne oldu?"

"Hepsi öldü," diye cevapladı Vasquez, "hepsi. Kazadan kurtulan tek insan sizsiniz!"

"Hepsi mi?.."

"Hepsi!"

John Davis öğrendiklerinden dolayı yıldırım çarpmış gibiydi. Demek ki, hayatta olan bir tek kendisiydi! Nasıl sağ kalabilmişti öyleyse! Kısa bir an sonra bunu kavradı; hayatını, kaygıyla üstüne eğilmiş bu yabancıya borçluydu.

"Teşekkür ederim, teşekkür ederim!.." dedi, gözlerinden iri yaşlar boşalırken.

"Aç mısınız?.. Bir şeyler yemek ister misiniz?.. Biraz peksimet ve et?" dedi Vasquez.

"Hayır... hayır... biraz daha içecek istiyorum!"

Brendiyle karışık soğuk su John Davis'i canlandırdı; az sonra tüm sorulara cevap verebilecek duruma gelmişti.

Birkaç kelime ile şunları anlattı:

Mobile limanına ait, beş yüz elli ton hacminde ve üç direkli bir yelkenli olan *Century,* yirmi gün önce Amerika kıyılarından ayrılmıştı. Mürettebatı, Kaptan Harry Steward, ikinci kaptan John Davis ve bir miço ile bir aşçıbaşının da aralarında bulunduğu on iki adamdan oluşmaktaydı. Gemi Avustralya'nın Melbourne kentine nikel ve pek değerli olmayan bazı mallar götürmekteydi. Atlantik'teki elli beşinci güney enlemine kadar yolculuk gayet iyi geçmişti. Ama sonra, önceki günden beri bu suları allak bullak eden şu korkunç fırtına baş göstermişti. Ta en başta, ilk kasırgayla gafil avlanan *Century,* kıç direğiyle birlikle tüm kıç yelken takımını yitirmişti. Az sonra, iskele tarafından gelen kocaman bir dalga güverteyi silip süpürmüş, kıç kasarasını kısmen tahrip etmiş ve kurtarılmalarına imkân kalmadan iki tayfayı alıp götürmüştü.

Kaptan Steward'ın niyeti Estados Adası'nın arkasında, Le Maire Boğazı içinde bir sığınak aramaktı. Konumunu gündüzden belirlediği için enlem konusunda kendini tam güvenlikte hissediyordu. Haklı olarak, Horn Burnu'nu dönmek ve sonra Avustralya kıyılarına doğru ilerlemek için bu rota daha uygun geliyordu ona.

Gece, fırtına şiddetini artırdı. Mizana ile camadan vurulmuş küçük gabya yelkeni dışında tüm yelkenler sarılmıştı ve üç direkli, rüzgârı arkadan alarak yoluna devam ediyordu.

O sırada, kaptan, karaya uzaklığın hâlâ yirmi milden fazla olduğunu düşünüyordu. Fenerin ışığını görene kadar da bu yönde ilerlemekte hiçbir tehlike görmüyordu. Böylece feneri epeyce güneyde bırakarak, San Juan Burnu kayalıklarına sürüklenme tehlikesiyle karşılaşmayacak ve rahatça boğaza girebilecekti.

Century rüzgârı ardından alarak ilerlemeye devam etti; ışığı on mil öteden fark edilebildiğine göre feneri bir saate kalmadan göreceğinden emindi.

Oysaki, ışığı göremedi. Hâlâ adayla arasında bayağı bir mesafe olduğunu sanırken şiddetli bir çarpışma meydana geldi. Direk takımlarıyla ilgilenen üç tayfa, mizana direği ve grandi direğiyle birlikte yok oldular. Aynı anda, dalgalar açılan gövdeye hücum ettiler ve kaptan, ikinci kaptan ve mürettebattan sağ kalan diğerleri güverteden savrularak, hiçbirinin kurtulmasına olanak vermeyecek olan dalgaların ortasına düştüler.

Böylece *Century* her şeyini yitirmiş; yalnızca ikinci kaptan John Davis, Vasquez sayesinde ölümden kurtulmuştu.

Şimdi, Davis'in bir türlü kavrayamadığı, üç direklinin hangi kıyıda parçalandığıydı.

Vasquez'e yeniden sordu:

"Neredeyiz?"

"Estados Adası'nda."

"Estados Adası mı!" diye bağırdı John Davis, bu cevap karşısında şaşkınlıktan donakalarak.

"Evet... Estados Adası," dedi Vasquez, "Elgor Koyu'nun girişinde!"

"Peki ya fener?"

"Yanmıyordu ki!"

John Davis, yüzünde derin bir şaşkınlık ifadesiyle, Vasquez'in açıklama yapmasını beklerken beriki aniden doğrulup kulak kesildi. Şüpheli sesler duyar gibi olmuş ve çetenin etrafta dolaşmadığından emin olmak istemişti.

İki kaya arasından yavaşça süzüldü ve San Juan Burnu'nun ucuna kadar tüm kıyıyı gözleriyle taradı.

Ortalık ıssızdı. Urağanın şiddetinde hiçbir azalma yoktu. Dalgalar olağanüstü bir güçle kıyıyı dövüyor ve daha da tehditkâr hale gelmiş olan bulutlar, sise bürünmüş ufku tümüyle kaplıyordu.

Vasquez'in duyduğu gürültü, *Century*'nin parçalanma sesiydi. Fırtınanın etkisiyle, iskeletin kıç tarafı ters dönmüştü ve içine giren şiddetli rüzgâr, onu kumsalın daha ilerilerine itiyordu. Kocaman delik bir fıçı gibi yuvarlanan iskelet, yalıyarın çıkıntısına çarparak tamamen dağıldı sonunda. Enkaz kalıntılarıyla dolu kaza yerinde, üç direklinin diğer yarısından başka bir şey kalmamıştı.

Vasquez yeniden içeri girdi ve John Davis'in yanına, kumlara uzandı. *Century*'nin ikinci kaptanı gitgide gücüne kavuşuyordu. Hatta ayağa kalkabilecek ve arkadaşının koluna dayanarak kumsala inebilecek durumdaydı. Ama Vasquez onu engelledi; o zaman, John Davis fenerin o gece neden yanmamış olduğunu sordu.

Vasquez de ona, yedi hafta önce Elgor Koyu'nda yaşanan korkunç olayları anlattı. *Santa-Fe* adlı avizonun gidişinden sonra yaklaşık iki hafta boyunca kendisiyle Felipe ve Moriz adındaki iki arkadaşına emanet edilen fenerin hizmetinde hiçbir engelle karşılaşılmamıştı. Bu süre boyunca ada açık-

larına birçok gemi gelmiş ve gönderdikleri işaretlere düzenli bir biçimde karşılık verilmişti.

Ama 26 Aralık günü, akşamın sekizine doğru, koyun girişinde bir gulet görülmüştü. Nöbet odasında görevli olan Vasquez, onun borda ışıklarını gözlemeyi sürdürmüş ve yaptığı tüm manevraları dikkatle izlemişti. Düşüncesine göre, gemiye kumanda eden kaptan yolu iyi biliyor olmalıydı, çünkü en ufak bir duraksama bile göstermemişti.

Gulet, feneri çevreleyen duvarların dibindeki büke gelerek demirlemişti.

İşte o zaman, Felipe ve Moriz lojmandan çıkarak kaptana hizmet vermek amacıyla gemiye gitmişler ama kalleşçe vurularak kendilerini savunmaya bile fırsat bulamadan ölmüşlerdi.

"Zavallılar!" diye haykırdı John Davis.

"Evet!.. Benim zavallı arkadaşlarım!" diye tekrar etti Vasquez; bu acı anılar yüzünden tüm kederi su yüzüne çıkmıştı yeniden.

"Peki siz, Vasquez?" diye sordu John Davis.

"Ben, galerinin tepesinden arkadaşlarımın çığlıklarını işittim... Ne olup bittiğini anladım... Bu gulet bir korsan gemisiydi... Biz üç fener bekçisiydik!.. İki kişiyi katletmişlerdi; üçüncüsü onları pek kaygılandırmadı."

"Ellerinden nasıl kurtulabildiniz?" diye sordu bu kez John Davis.

"Hemen fenerin merdivenlerinden indim," diye cevap verdi Vasquez, "lojmana daldım, birkaç eşyayla biraz yiyecek aldım, guletin mürettebatı karaya ayak basmadan hemen kaçtım ve kıyının bu tarafına sığındım."

"Alçaklar... alçaklar!" diye tekrarlıyordu John Davis. "Demek ki, bir daha asla yakmayacakları feneri ele geçirmiş oldular böylece. *Century*'nin kazaya uğramasına ve kaptanımla tüm adamlarımızın ölümüne onlar mı sebep oldular yani?"

"Evet, hâkimiyet ellerinde," dedi Vasquez, "şeflerinin, arkadaşlarından biriyle yaptığı bir konuşmaya kulak misafiri oldum ve bu sayede neler planladıklarını öğrendim."

Böylece John Davis, yıllardır Estados Adası'nda bulunan bu yağmacıların gemileri nasıl oraya çektiklerini, kazadan kurtulanları katlettiklerini ve Kongre bir gemiyi ele geçirmeyi beklerken batıklardan elde ettikleri değerli sayılabilecek eşyaları bir mağarada sakladıklarını öğrendi. Fenerin inşaat çalışmaları gelip çattığında, çete Elgor Koyu'ndan ayrılıp kimsenin varlıklarından kuşkulanmayacağı, Estados Adası'nın öbür ucundaki San Bartolome Burnu'na sığınmak zorunda kalmıştı.

Çalışmalar biter bilmez, bir buçuk aydan daha fazla bir süre önce geri dönmüştü. Ama bu kez, San Bartolome Burnu'nda karaya oturmuş ve mürettebatı tamamen yok olmuş bir gulete sahipti.

"Peki nasıl oldu da, bu gulet, yağmacıların eşyalarıyla birlikte yola çıkmadı daha?" diye sordu John Davis.

"Şu ana kadar onları burada tutan önemli onarım çalışmaları yüzünden... Ama onarımın artık tamamlandığını biliyorum Davis, yükleme de yapıldı ve hatta bu sabah yola çıkacaklardı."

"Nereye?"

"Bu haydutların kendilerini güvende hissedecekleri ve korsanlık faaliyetlerini sürdürecekleri Pasifik adalarına."

"Bu fırtına devam ettiği sürece gulet yola çıkamaz ama..."

"Kesinlikle," diye cevap verdi Vasquez, "ve havanın görünüşüne bakılırsa, bu gecikme bir haftayı bulabilir."

"Onlar burada olduğu sürece fener yanmayacak değil mi, Vasquez?.."

"Evet, Davis."

"Tıpkı *Century* gibi başka gemiler de batına tehlikesiyle karşı karşıya o zaman."

"Çok doğru."

"Geceleri adaya yaklaşan gemileri karanın varlığından haberdar etmek mümkün olamaz mı?"

"Olabilir belki... San Juan Burnu ucundaki kumsalda ateş yakarak *Century*'yi uyarmak için yapmaya çalıştığım buydu Davis. Enkaz parçaları ve kuru otlarla bir ateş yakmak istedim. Ama rüzgâr öyle sert esiyordu ki başaramadım."

"Pekâlâ, sizin başaramadığınızı Vasquez, birlikte başaracağız," dedi John Davis. "Tahta bulamama diye bir sıkıntımız olmayacak. Benim zavallı gemimin... ve ne yazık ki başka birçok geminin kalıntıları gerekenden fazlasını sağlar. Çünkü guletin yola çıkışı gecikirse ve Estados Adası feneri açıktan gelen gemiler tarafından görülemezse başka kazaların gerçekleşmeyeceğini kim bilebilir ki?"

"Ne olursa olsun," dedi Vasquez, "Kongre ve çetesi adada daha uzun süre kalamazlar; eminim ki hava denize açılmasına izin verdiği an gulet yola çıkacaktır."

"Neden?" diye sordu John Davis.

"Çünkü fener hizmetindekilerin nöbet değişim zamanının yaklaştığını biliyorlar."

"Nöbet değişimi mi?.."

"Evet, Mart'ın ilk günlerinde ve bugün 18 Şubat."

"O tarihlerde bir gemi mi gelecek?"

"Evet, *Santa-Fe* adındaki avizo, 10 Mart'a doğru, belki de çok daha önce Buenos Aires'ten buraya gelecek."

John Davis'ın aklına gelen düşünce Vasquez'in çoktandır kafasını meşgul etmekteydi zaten.

"Ama," diye haykırdı, "işte her şeyi değiştirecek olay! Dua edelim de kötü hava o zamana kadar devam etsin ve *Santa-Fe* Elgor Koyu'na demir attığı gün, Tanrı o alçakları hâlâ burada tutuyor olsun."

11

Enkaz Yağmacıları

Aralarında Kongre ve Carcante de olmak üzere yağma güdüsüyle başları dönmüş on iki kişi kadardılar.

Önceki gün güneş ufukta batmak üzereyken, fenerin galerisinde bulunan Carcante, doğudan gelen bu üç direkli yelkenliyi görmüştü. Haberi alan Kongre, fırtınadan kaçan bu geminin, Le Maire Boğazı'na girmek ve sonra da adanın batı sahilinde bir barınak aramak istediğini düşündü. Günün son ışıklarının elverdiği kadarıyla hareketlerini izledi ve gece olunca da ışıklarını gördü. Geminin manevra gücünün yarı yarıya düşmüş olduğunu fark etmekte gecikmedi ve göremediği bu karaya oturmasını umut ederek bekledi. Eğer Kongre feneri yakmış olsaydı tehlike tamamen ortadan kalkardı. Ama özellikle yakınadı ve *Century*'nin fenerleri söndüğü anda, geminin San Juan Burnu ve Several Burnu arasında kazaya kurban gittiğinden hiç şüphesi kalmadı.

Ertesi gün, urağan hâlâ tüm şiddetiyle sürmekteydi. Guleti yola çıkarmak düşünülecek şey değildi. Bir gecikme, birkaç gün sürebilecek bir gecikme kendini dayatmaktaydı ve nöbet değişim gününün değişmez tehdidi karşısında bu durum oldukça kaygı verici görünüyordu. Kongre ve arkadaşları ne kadar öfkeli olsalar da, her şeye rağmen beklemek

zorundaydılar. Hem zaten daha 19 Şubat'tı günlerden. Fırtına ay sonundan önce yatışmış olurdu kesinlikle. Hava açar açmaz *Carcante* demir alır ve denize açılırdı.

Öyleyse, ortada karaya-oturmuş bir gemi varken kazadan yararlanmak, enkazdaki değerli eşyaları toplamak ve böylece guletin taşıyacağı yükün değerini artırmak fırsatını kaçırmak aptallık olmaz mıydı? Büyüyen kazanç, atılınan tehlikeye değerdi hiç değilse.

Konu üzerinde tartışılmamıştı bile. Denilebilir ki, bu leş kargalar sürüsü aynı soydan geliyorlardı. Şalupa hemen hazırlanmış, on iki kadar adam ve şefleri yerlerini almışlardı. Çok sert esen ve koyun sularını altüst eden rüzgâra karşı, küreklere asılarak mücadele vermek gerekmişti. Son yalıyarlara ulaşmak bir buçuk saatlerini almıştı, ama dönüş, yelken sayesinde daha çabuk gerçekleşecekti.

Şalupa, koyun kuzey kıyısına, mağaranın karşısına yanaştı. Hepsi inerek kaza yerine doğru koştular.

John Davis'le Vasquez'in konuşmasını bölen haykırışlar, ortalığı işte o anda çınlattı.

Görülmemeye özen gösteren Vasquez sürünerek mağaranın ağzına kadar ilerledi.

Kısa bir süre sonra John Davis de onun yanına gelmişti.

"Siz!" dedi ona Vasquez. "Dinlenmeniz gerek sizin."

"Hayır," diye cevap verdi John Davis. "Artık çok iyiyim. Ben de şu haydut sürüsünü görmek istiyorum."

Century'nin ikinci kaptanı güçlü, Vasquez kadar gözü pek, Amerika'nın şu sağlam karakterli çocuklarından biriydi, halk arasında söylendiği gibi "dokuz canlı"ydı ve üç direklinin uğradığı kazadan sonra birini bile kaybedeceğe benzemiyordu!

Aynı zamanda, mükemmel bir denizciydi de. Ticaret gemilerindeki görevinden önce, Birleşik Estados Donanması'nda tayfabaşı olarak çalışmıştı; *Century*-Mobile'e döndüğünde Harry Steward emekliye ayrılacağı için armatörler geminin kumandasını ona verme kararındaydılar.

Bu da, onun için başka bir öfke ve kin nedeni oluşturmaktaydı. Yakında kaptanı olacağını düşündüğü bu gemiden artakalan, bir yağmacı çetesine teslim edilmiş biçimsiz bir enkaz yığınıydı. Eğer bir gün Vasquez birisinden cesaret almak isterse, bu iş için gereken adam tam da yanı başındaydı!

Ama her ikisi de ne kadar azimli, ne kadar yürekli olsalar da Kongre ve arkadaşlarına karşı ellerinden ne gelirdi ki?

Kayaların ardına gizlenen Vasquez ve John Davis, San Juan Burnu'nun en uç noktasına kadar sahili dikkatlice inceliyorlardı.

Kongre, Carcante ve diğerleri, urağanın, *Century*'nin yan gövdesini yalıyarın dibine döküntü halinde yığdığı yerin önünde durdular önce.

Yağmacılar mağaraya iki yüz adımdan bile yakındılar. Öyle ki, tüm hatları kolayca seçilebilmekteydi. Rüzgârı geçirmemesi için vücutlarını sıkıca saran muşamba kaputlar giymişler ve başlarına da çenelerinin altında atkılarının sağlamca tutturulduğu muşamba başlıklar takmışlardı. Fırtına öyle şiddetliydi ki, ayakta durmakta zorlandıkları belli oluyordu. Zaman zaman, devrilmemek için bir enkaz parçasına ya da bir kayaya yaslanıyorlardı.

Vasquez mağaraya ilk gelişlerinde onları görmüş olduğu için tanıdıklarını John Davis'e gösteriyordu.

"Şu uzun boylu olanı," dedi, "*Century*'nin pruva bodoslamasının yanında duran, işte Kongre dedikleri o."

"Şefleri mi yani?"

"Şefleri."

"Peki, konuştuğu adam kim?"

"Carcante, yardımcısı... ve tepeden öyle iyi gördüm ki, arkadaşlarımı vuranlardan birisi."

"Kafasını zevkle kırardınız değil mi?" dedi John Davis.

"Hem onun hem şefinin, birer kuduz köpek gibi!" diye cevap verdi Vasquez.

Yağmacıların, gövdenin bu bölümünü elden geçirmeleri yaklaşık bir saat sürdü. Her köşesini aramak istemişlerdi çünkü. *Century*'nin yükünü oluşturan nikel, işlerine yaramayacağı için kumsalda bırakılacaktı. Ama, üç direkliye yüklenmiş olan işporta malları arasında uygun eşyalar bulabilirlerdi belki. Gerçekten de, iki ya da üç sandıkla, bir o kadar da balyayı yüklenerek Kongre'nin emriyle şalupaya yerleştirdikleri görüldü.

"Eğer bu serseriler altın, gümüş, değerli mücevher ya da para arıyorlarsa, avuçlarını yalarlar," dedi John Davis.

"Tercihlerinin bu yönde olduğuna kuşku yok," diye cevap verdi Vasquez. "Çünkü mağaralarında bunlardan görmüştüm; demek ki, bu sularda batan gemiler çok miktarda kıymetli madde taşıyor olmalıydılar. Bu yüzden, gulette değerli bir yük vardır şimdi, Davis."

"Bu yükü," dedi Davis, "güvence altına almak için böyle acele etmelerini anlıyorum... Ama belki de bu şansa sahip olamayacaklar!"

"Bunun için kötü havanın on beş gün sürmesi gerek," diye karşılık verdi Vasquez.

"Ya da bizim başka bir yol bulmamız..."

John Davis düşüncesini tamamlayamadı... Sonuç olarak, bu fırtına dinip hava elverişli hale geldikten ve deniz durulduktan sonra guletin denize açılması nasıl engellenebilirdi ki?

O sırada, geminin bu yarısını bırakan yağmacılar, burnun ucundaki karaya oturma yerinde bulunan öbür yarıya yöneldiler.

Vasquez ve John Davis, biraz daha uzaktan da olsa gizlendikleri yerden onları görebiliyorlardı hâlâ.

Sular alçalıyordu ve rüzgârın yönü suların çekilme yönünün tersi olmasına rağmen, kayalıkların üst yüzeyleri büyük ölçüde görünür hale gelmişti. Üç direklinin iskeletine ulaşmak oldukça kolaydı şimdi.

Kongre ve iki üç kişi daha içeriye girdiler. John Davis Vasquez'e, kumanya ambarının geminin kıç güvertesinin altında olduğunu söyledi.

Büyük olasılıkla bu ambar, geminin üstünden aşan koca dalgalar tarafından tahrip edilmişti. Yine de, bir miktar erzağın bozulmadan kalmış olması mümkündü.

Gerçekten de, adamlar konserve sandıklarıyla, kumun üzerinde yuvarladıkları birkaç varil ve fıçı çıkardılar ve şalupaya doğru yöneldiler. Ardından, kıç güvertesi kalıntıları arasında bulunan giyecek balyaları da aynı tarafa götürüldü.

Araştırmalar yaklaşık iki saat sürdü; sonra, Carcante ve arkadaşlarından ikisi, ellerindeki baltalarla, geminin yan yatması sonucunda yerle arasında iki ya da üç ayak mesafe kalmış olan üst kısmı parçalamaya giriştiler.

"Ne yapıyorlar, böyle?" diye sordu Vasquez. "Gemi yeteri kadar tahrip olmamış mı zaten? Tamamen yok etmek istemeleri neden?"

"Öyle tahmin ediyorum ki, istedikleri," diye cevap verdi John Davis, "adından da milliyetinden de geriye bir şey kalmaması. *Century*'nin Atlantik sularında battığını kimsenin asla bilmemesi."

John Davis bu konuda yanılmıyordu. Birkaç dakika sonra Kongre, elinde kaptanın kamarasında bulduğu Amerikan bayrağıyla kıç güverteden çıkarak kumaşı paramparça etti.

"Ah! Serseri!" diye haykırdı John Davis. "Bayrak... Ülkemin bayrağı!"

Kendini kaybetmiş bir durumda kumsala doğru atılacakken Vasquez onu kolundan yakalamaya ancak fırsat buldu!..

Yağma sona erince –şalupa yükünü almış olmalıydı– Kongre ve Carcante yalıyarın eteğine çıktılar. Dolaşırlarken, dibinde mağaranın yer aldığı iki kaya aralığının önünden iki üç kez geçtiler. Vasquez ve John Davis onların tüm söylediklerini duydu böylece:

"Yarın da yola çıkmak mümkün olmayacak."

"Evet. Hatta bu kötü havanın birkaç gün daha devam etmesinden korkuyorum."

"Eh! Gecikmekle bir şey kaybetmeyeceğiz..."

"Şüphesiz, ama bu tonajda bir Amerikan gemisinde daha iyi şeyler bulacağımızı umardım!.. Kayalıklara çektiğimiz son gemi bize elli bin dolar kazandırmıştı..."

"Deniz kazaları art arda gelse de birbirlerine benzemez!" diye cevapladı Carcante, filozofça: "Baldırıçıplaklarla uğraşmışız, hepsi bu."

Öfkeden deliye dönen John Davis, eline bir tabanca almıştı ve ani bir öfke patlamasıyla çete reisinin kafasını uçurabilirdi; neyse ki, Vasquez onu bir kez daha zapt etti.

"Evet, haklısınız!" diye kabul etti John Davis. "Ama bu alçakların cezasız kalması fikrine dayanamıyorum... Bununla birlikte, guletleri adadan ayrılmayı başarırsa bir daha nerede buluruz onları... izlerini nerede süreriz?"

"Fırtına dineceğe benzemiyor," diye belirtti Vasquez. "Hatta rüzgâr artarsa, denizdeki çalkantı daha günlerce devam eder... Koydan çıkamazlar, inanın bana."

"Evet Vasquez, ama avizonun gelecek ayın başından önce gelmeyeceğini söylemediniz mi bana?"

"Belki de daha önce, Davis, kim bilir?.."

"Tanrı'nın takdiri Vasquez, Tanrı'nın takdiri!"

Kesin olan şuydu ki, fırtına şiddetinden hiçbir şey yitirmemişti ve bu bölgede, yaz mevsiminde bile bu hava bozuklukları bazen on beş gün sürerdi. Eğer rüzgâr güneyden esecek olursa kış mevsiminin yakında başlayacağı Antarktika Denizi'ndeki bulutları da beraberinde getirirdi. Daha şimdiden balina gemileri kutup denizlerini terk etmeyi düşünmek zorundaydılar çünkü Mart ayından itibaren bankizin önünde yeni buz tabakaları oluşurdu.

Ama yine de, dört beş gün içinde, guletin denize açılmak için yararlanacağı bir durulmanın gerçekleşmesinden korkulabilirdi.

Kongre ve arkadaşları yeniden kayığa bindiklerinde saat dörttü. Yelkenini açmış olan şalupa koyun kuzey kıyısı boyunca ilerleyerek birkaç dakika içinde gözden kayboldu.

Akşamla birlikte fırtına sertleşti. Güneydoğudan gelen bulutların yol açtığı soğuk ve kamçı gibi inen bir yağmur bardaktan boşanırcasına yağmaya başladı.

Vasquez ve John Davis mağaradan çıkamadılar. Hatta soğuk o kadar keskindi ki, ısınmak için ateş yakmak zorunda kaldılar. Küçük ocak, dar dehlizin dibinde tutuşturuldu. Kıyı öyle ıssız, karanlık öyle yoğundu ki, hiçbir şeyden korkmalarına gerek yoktu.

Gece çok kötü geçti. Dalgalar yalıyarın eteğini dövüyordu. Sanki, büyük bir su kütlesi ya da daha çok bir deprem dalgası çullanmıştı adanın doğu kıyılarına. Koyun içine korkunç dalgaların girdiği ve Kongre'nin *Carcante*'yi demir yerinde tutmakta zorlandığı kesindi.

"Paramparça olsun inşallah," diye tekrarlıyordu John Davis, "ve sular çekilirken parçaları açığa sürüklensin!"

Century'nin gövdesinden geriye, kayalar arasına sıkışmış ya da kumsala dağılmış parçalardan başka bir şey kalmayabilirdi ertesi gün.

Fırtına, şiddetinin doruğuna ulaşmış mıydı? Vasquez ve arkadaşının, şafakla birlikte görmekte acele ettikleri buydu.

Havada hiçbir değişiklik yoktu. Doğa güçlerinin böylesine allak bullak olacağını düşünmek imkânsızdı. Yağmur suları, denizin sularıyla karışıyordu. Bu durum bütün gün ve ertesi gece boyunca da aynı şekilde devam etti. Bu kırk sekiz saat içinde, ada açıklarında tek bir gemi görülmedi; fırtınanın doğrudan vurduğu Macellan yöresinin bu tehlikeli topraklarından, ne olursa olsun, uzak durmak istedikleri anlaşılıyordu. Ne Macellan Boğazı'nda ne de Le Maire Boğazı'nda böylesi bir urağanın saldırılarından kaçıp sığınabilecekleri bir barınak bulabilirlerdi. Selameti kaçmakta

bulmuşlar ve pruva bodoslamalarının önünde açık denizi görmeyi yeğlemişlerdi.

John Davis ve Vasquez'in de öngördüğü gibi, Century'nin gövdesi tamamen parçalanmış ve kumsal yalıyarın dibine kadar sayısız enkaz parçasıyla kaplanmıştı.

Neyse ki, Vasquez ve arkadaşının yiyecek konusunda bir sıkıntıları yoktu. Century'den elde ettikleri konservelerle bir ay hatta daha da fazla bir süre boyunca idare edebilirlerdi. O zamana kadar da, belki de on iki gün içinde, *Santa-Fe* ada açıklarına gelmiş olurdu. Hem kötü havalar son bulmuş olur, avizo San Juan Burnu'na sokulmaktan çekinmezdi.

İkisinin arasında geçen konuşmalar daha çok büyük bir sabırsızlıkla beklenen gemi üzerineydi.

"Tüm gereken, guletin gidişini engellemek üzere fırtınanın sürmesi ve *Sanfa-Fe*'nin gelebilmesi için de kesilmesi," diye içtenlikle haykırıyordu Vasquez.

"Ah!" diye karşılık veriyordu John Davis, "rüzgârlar ve deniz bizim olsaydı, sorun çözülmüş olurdu."

"Maalesef onlar sadece Tanrı'ya ait."

"Tanrı, bu alçakların işlediği suçların cezasız kalmasına izin vermeyecektir," diyordu John Davis, bir süre önce Vasquez'in aynen kullandığı sözcükleri kendine mal ederek.

Her ikisi de aynı nefret öznesine ve aynı intikama susamışlığa sahip olduğundan, aynı düşüncede birleşmekteydiler.

21 ve 22 Şubat'ta durumda, en azından belirgin biçimde, en küçük bir değişiklik olmadı. Belki rüzgâr kuzeydoğuya yönelme eğilimi gösteriyordu biraz, hepsi bu. Ama, bir saatlik bir belirsizlik süresinin ardından eski durumuna geri döndü ve o korkunç boraların tüm şiddeti ile ada kıyılarına yüklendi.

Tabii, ne Kongre ne de herhangi bir arkadaşı ortada görülüyordu. Urağanın neden olduğu koca dalgalarla altüst olan bükte, guletin hasar görmemesi için çaba göstermekle meşguldüler belli ki.

23 Şubat sabahı, hava koşullarında biraz iyileşme görüldü. Kısa bir belirsizlik süresinin ardından rüzgâr kuzey-kuzeydoğu yönünde karar kıldı. Önceleri seyrek olan gökyüzündeki açıklıklar, gitgide genişleyerek güney ufkunu tümüyle bulutlardan arındırdı. Yağmur kesildi ve rüzgâr şiddetle esmeye devam etse de hava gitgide açmaktaydı. Deniz hâlâ kabarıktı ve dalgalar kudurmuşçasına kıyıyı dövüyorlardı. Bu yüzden, koyun ağzı geçilebilir gibi değildi henüz ve kuşkusuz, gulet ne o gün ne de ertesi gün yola çıkabilirdi.

Kongre ve Carcante, havadaki bu hafif durulmadan yararlanarak denizin durumunu incelemek amacıyla San Juan Burnu'na gelirler miydi acaba? Bu olasılık büyüktü ve onun için tedbiri elden bırakmamak en doğrusuydu.

Bununla birlikte, erkenden gelmelerinden korkmaya hiç gerek yoktu. Bu yüzden, John Davis ve Vasquez, kırk sekiz saattir hiç çıkmadıktan mağarayı terk etmeyi göze aldılar.

"Rüzgâr kesilecek mi acaba?" diye sordu Vasquez.

"Korkarım," diye cevap verdi, denizcilikle ilgili sezgilerinde asla yanılmayan John Davis. "Bu kötü havanın on gün daha sürmesi yeterdi bize... On gün!.. Ama ne yazık ki bu isteğimiz gerçekleşmeyecek."

Kollarını kavuşturmuş, gökyüzünü ve denizi incelemekteydi.

Bu arada, Vasquez birkaç adım uzaklaşmıştı, Davis de yalıyar boyunca ilerleyerek onu izledi.

Birdenbire, bir kayanın dibinde, kuma yarı gömülü bir nesneye çarptı ayağı; çarpmayla birlikte metalik bir ses işitildi. Eğildi ve *Century*'nin, alaybozanlarda olduğu kadar iki adet dörtlük topta da işaret vermek için kullandığı barutu taşıyan sandığı tanıdı.

"Ne işimize yarar ki," dedi. "Ah! Keşke şu haydutları taşıyan guletin ambarında ateşe vermek mümkün olsaydı bunları"

"Buna kafa yormanın hiç gereği yok," diye cevap verdi Vasquez, başını olumsuz anlamda sallayarak. "Yine de, dönüşte bu sandığı alıp mağarada saklayacağım."

Kumsal boyunca inmeye devam ettiler; suların kabarık olduğu bu saatte dalgaların hâlâ şiddetle dövdüğü en ucuna gidemeyecek olsalar da burna doğru yöneldiler; kayalıklara vardıklarında Vasquez, bir kaya oyuğunda *Century*'nin karaya oturmasından sonra kundağıyla beraber oraya kadar yuvarlanmış olan şu küçük toplardan birini gördü.

"İşte size ait bir şey daha," dedi John Davis'e "üstelik dalgaların kıyıya attıkları şu birkaç gülle de cabası."

Ve ilk seferinde olduğu gibi, John Davis yine aynı sözleri sarf etti:

"Ne işimize yarar ki!.."

"Kim bilir?" dedi Vasquez. "Artık bu topu dolduracak malzememiz olduğuna göre belki de bundan yararlanma fırsatı çıkar önümüze..."

"Bu konuda şüpheliyim," diye cevap verdi arkadaşı.

"Neden olmasın, Davis? Fener artık yanmadığına göre, geceleyin aynı *Century*'nin durumunda bir gemi gelecek olursa top atışlarıyla kıyıyı görmesini sağlayamaz mıyız?" John Davis tuhaf bir biçimde gözlerini dikmiş arkadaşına bakıyordu. Sanki tümüyle değişik bir fikir geçiyordu zihninden. Şöyle sormakla yetindi:

"Aklınıza gelen fikir bu mu, Vasquez?.."

"Evet Davis, kötü bir fikir olduğunu da düşünmüyorum. Tabii, patlamalar koyun dibinden duyulacaktır... Adanın bu bölümünde olduğumuzu belli edecektir... Haydutlar da bizi aramaya başlayacaklardır... Belki de bizi bulurlar... ve bu hayatımıza mal olur!... Ama düşünsenize, bizimkiler karşılığında kaç hayat kurtarmış ve görevimizi yerine getirmiş olurduk!"

"Belki de görevimizi yerine getirmemizin başka bir yolu vardır!" diye mırıldandı John Davis, fazla bir açıklama yap-

maksızın. Bununla birlikte itiraz etmedi ve Vasquez'in fikrine uygun olarak, top sürüklenerek mağaraya kadar götürüldü; ardından kundak, gülleler ve barut sandığı da aynı yere taşındı. Bu iş epey güç olmuş ve uzun bir zaman almıştı. Vasquez ve John Davis kahvaltı için döndüklerinde güneşin ufuk üzerindeki yüksekliğinden saatin yaklaşık on olduğu anlaşılıyordu.

Henüz görüş alanının dışına çıkmışlardı ki, Kongre, Carcante ve dülger Vargas yalıyarın köşesini döndüler. Rüzgâr ve koyda yükselmeye başlayan sular yüzünden şalupanın çok zorlanacağı ortadaydı. Bu yüzden, kıyı boyunca yürüyerek geliyorlardı. Bu kez yağmacılık için değildi ama...

Vasquez'in de öngörmüş olduğu gibi, gelmeye karar vermelerinin nedeni sabah hava açtığından bu yana gökyüzünün ve denizin durumunda meydana gelen değişiklikleri incelemekti. Eğer koydan çıkarsa, *Carcante*'nin büyük tehlikelerle karşılaşacağını ve açıktan akın eden koca dalgalarla baş edemeyeceğini anlayacaklardı kesinlikle. Batıya yönelmek için rüzgârı arkadan alacağı boğaza varmadan önce, *Carcante*'nin San Juan Burnu'nu dönmesi gerekecekti ve dolayısıyla kıyıya sürüklenebilir ya da en azından şiddetli dalgalar yüzünden yara alabilirdi.

Kongre ve Carcante'nin düşüncesi de bu yönde oldu. *Century*'nin kıç tarafına ait tek tük enkaz parçasının dışında bir şeyin kalmamış olduğu kaza yerinin yakınında duran iki adam, rüzgârın şiddeti karşısında zorlukla ayakta kalabilmekteydiler. Hararetle konuşuyor, el kol hareketleri yapıyor, elleriyle ufku gösteriyor ve bazen tepesi köpüklü bir dalga burna akın ettiğinde geri çekiliyorlardı.

Vasquez ile arkadaşı, adamların koyun girişini incelemekle geçirdikleri yarım saat boyunca onları gözden kaçırmadı... Nihayet, sık sık arkalarına bakarak geri dönmeye koyulan iki haydut, yalıyarın köşesinde gözden kaybolarak fenerin yolunu tuttular.

"İşte gittiler," dedi Vasquez. "İddiaya girerim ki, ada açıklarındaki denizin durumunu incelemek için birkaç gün daha buraya geleceklerdir!"

Ama John Davis olumsuz anlamda başını salladı. Fırtınanın kırk sekiz saat içinde son bulacağına emindi, kendi adına. O zaman deniz tamamen olmasa bile bayağı durulmuş olur ve guletin San Juan Burnu'nu dönmesine olanak tanırdı.

Vasquez ve John Davis o günü kıyıda geçirdiler. Hava durumundaki değişim gitgide daha çok hissediliyordu. Rüzgâr kuzey-kuzeydoğu yönünde karar kılmış gibiydi; ve çok geçmeden Le Maire Boğazı'na girmek amacıyla mizana ve gabya camadanlarını gevşeten bir gemi görülürdü.

Akşam olunca, Vasquez ve John Davis mağaraya geri döndüler; açlıklarını peksimet ve salamura sığır etiyle, susuzluklarını ise brendi karıştırılmış suyla giderdiler. Nihayet, Vasquez battaniyesine sarınmaya hazırlanıyordu ki, arkadaşı onu durdurdu.

"Uyumadan önce, size yapacağım şu öneriyi dinleyin Vasquez."

"Söyleyin Davis."

"Vasquez, size hayatımı borçluyum ve sizin onaylamadığınız bir şeyi yapmak islemem... İşte size sunacağım öneri, iyice düşünün ve sonra beni kırmaktan çekinmeden cevap verin."

"Sizi dinliyorum Davis."

"Hava değişiyor, fırtına dindi, deniz tekrar durgunlaşacak. Guletin en fazla kırk sekiz saat sonra hareket edeceğini düşünüyorum."

"Maalesef, büyük bir olasılıkla dediğiniz gibi olacak!" dedi Vasquez; düşüncesini, "bu konuda elimizden hiçbir şey gelmez!" der gibi bir hareketle tamamlayarak.

John Davis yeniden söze başladı:

"Evet, iki güne kalmaz, gemi koyun aşağısında görünür, koydan çıkar, burnu döner, batıda gözden kaybolur, boğazı geçer ve bir daha da kimse onu göremez; ve ne sizin arkadaşlarınızın Vasquez ne benim kaptanımın, *Century*'deki arkadaşlarımın öcü alınmış olur!.."

Vasquez başını eğmişti; sonra kaldırarak, John Davis'in, ateşin son parıltılarıyla aydınlanan yüzüne baktı.

Davis devam etti:

"Guletin gidişini engelleyebilecek ya da en azından avizonun gelişine kadar erteleyebilecek tek bir olasılık var: Onu koyun dibine dönmek zorunda bırakacak herhangi bir hasar... Pekâlâ, bir topumuz, barutumuz ve mermilerimiz var... Bu topu kundağına koyarak yalıyarın köşesine yerleştirelim, dolduralım ve gulet geçerken, tam gövdesine nişan alalım... Belki bu atış sonucu batmayabilir, ama giriştiği uzun yolculuk düşünülürse, mürettebatı yeni bir hasarla tehlikeye atılmayı göze alamayacaktır... Alçak adamlar onarım için tekrar demir yerlerine dönmek zorunda kalacaklar... Yükü boşaltmaları gerekecek... Bu belki de bütün bir haftalarını alacak... ve o zamana kadar da *Santa-Fe*..."

John Davis sustu, arkadaşının elini tutmuş, sıkıyordu.

Vasquez, hiç duraksamadan, tek bir sözcükle cevap verdi:

"Peki!"

12

Koydan Çıkarken

Şiddetli bir fırtınanın ardından sık sık görüldüğü gibi, 25 Şubat sabahı da ufuk sislerle kaplanmıştı. Ama gitgide rüzgâr durulmuş ve havadaki değişiklik belirtileri kendini gösterir olmuştu.

O gün guletin demirleme yerinden ayrılması kararlaştırılmış ve Kongre, öğleden sonra yola çıkmak için hazırlıklarını yapmıştı. Güneşin, doğuşu sırasında yoğunlaşmış olan pusu dağıtacağını düşünmemek için bir neden yoktu. Akşamın altısında alçalması gereken sular Elgor Koyu'ndan çıkışı kolaylaştıracaktı. Gulet saat yedi civarında San Juan Burnu hizasına gelmiş ve bu enlemlerde uzun süren alacakaranlık sayesinde gece olmadan burnu dönmüş olacaktı.

Aslında, sis olmasaydı, suların sabah çekilmesi sırasında da gidebilirdi. Gerçekten de, gemide her şey hazırdı; yük tamamlanmış, *Century*'den ve fenerin depolarından elde edilen bol miktarda erzak gemiye yüklenmişti. Kongre zaten çok dolu olan ambarı iyice sıkıştırmak istemediği için mobilya ve kap kaçağı fenerin ek bölümlerinde bırakmıştı. Safrasının bir kısmı boşaltıldığı halde gulet, normal su çizgisinin birkaç parmak üstüne kadar denize batmıştı bile ve bu çizgiyi daha da çok suyun altına batırmak pek de temkinli bir davranış olmazdı.

Öğleden sonrayı biraz geçerken, fener avlusunda dolaştıkları sırada Carcante Kongre'ye şöyle dedi:

"Sis dağılmaya başladı, artık açığı rahatlıkla görebileceğiz. Her zaman olduğu gibi bu hafif sisle birlikte rüzgâr duruldu ve deniz de hızla sakinleşiyor."

"Artık bu kez yola çıkacağımızı," diye cevap verdi Kongre, "ve boğaza kadar olan yolculuğumuzda bizi sıkıntıya sokacak hiçbir şeyle karşılaşmayacağımızı sanıyorum."

"Umarım daha sonra da her şey iyi gider," diye sözü tamamladı Carcante. "Yine de gece karanlık olacak Kongre. Henüz ayın ilkdördünü; hilal neredeyse güneşle aynı zamanda yok olacak..."

"Bunun pek önemi yok Carcante, ada boyunca gitmek için ne aya ne yıldızlara ihtiyacım var!.. Tüm kuzey sahilini biliyorum ve kayalarından korunmak için New Year adacıklarıyla Colnett Burnu'nun oldukça açığından geçmeyi düşünüyorum!.."

"Kuzeydoğudan esen bu rüzgârla yelkenlerimiz dolmuş olarak yarın buradan çok uzakta olacağız Kongre."

"Yarın San Bartolome Burnu'nu gözden kaybetmiş olacağız ve umuyorum ki, akşam olduğunda Estados Adası yirmi mil kadar arkamızda kalacak."

"Öyle uzun zamandır buradayız ki Kongre, denize açılmakta geç bile kaldık."

"Üzülüyor musun Carcante?.."

"Hayır, artık işimiz bittiğine ve orada, denildiği gibi servet sahibi olacağımıza, üstelik iyi bir gemi, değerli mallarımızla birlikte bizi taşıyacağına göre!.. Ama Allah kahretsin ki, *Maule* ... hayır, *Carcante,* su alan bir delikle koya girdiği zaman her şeyin bittiğini sanmıştım! Eğer hasarları onaramamış olsaydık ne kadar zaman daha bu adada kalmamız gerekirdi, kim bilir! Avizo gelince de, tekrar San Bartolome Burnu'na dönmek zorunda kalırdık... Şu San Bartolome Burnu canıma tak etti artık!"

"Evet," diye cevap verdi, vahşi yüzü kararan Kongre, "üstelik durumumuz daha da tehlikeye girerdi!.. Feneri bekçisiz gören *Santa-Fe*'nin komutanı önlemler alır, aramalara girişir, tüm adanın altını üstüne getirirdi; sığınağımızı keşfetmeyeceğini kim garanti edebilirdi o zaman?.. Hem sonra, elimizden kaçan üçüncü bekçinin ona ulaşabileceğini de düşünmek gerek."

"Ben olsam bundan korkmazdım Kongre. Hiç izine rastlamadığımız gibi tutunacak tek dalı olmadan, yaklaşık iki aydır nasıl yaşayabilmiş olsun ki! Çünkü, *Carcante*... –ah! bu kez yeni ismini unutmadım– Elgor Koyu'nda demirlediğinden bu yana neredeyse iki ay geçti; o yiğit bekçi tüm bu zaman boyunca sadece çiğ balık ve bitki köküyle yaşamayı başardıysa, o başka..."

"Her neyse, avizonun dönüşünden önce gitmiş olacağız," dedi Kongre, "en iyisi de bu zaten."

"Fener defterine bakılacak olursa, en çok bir hafta içinde burada olmalı," dedi Carcante.

"Bir hafta içinde," diye ekledi Kongre, "Horn Burnu'ndan çoktan uzaklaşmış, Solomon ya da Yeni Hebrid adalarına doğru seyrediyor olacağız."

"Tamam Kongre. Denizi incelemek için son bir kez daha galeriye çıkacağım. Eğer görünürde herhangi bir gemi varsa..."

"Aman! Bizim için ne önemi var!" dedi Kongre, omuzlarını silkerek. "Atlantik ve Pasifik herkesindir. *Carcante*'nin evrakları kurallara uygun. Bu konuda gereken her şey yerine getirildi, bana güvenebilirsin... Hatta, *Santa-Fe* ona boğaz girişinde rastlasa bile selamını esirgemeyecektir, çünkü incelik karşılıksız kalmaz!"

Görüldüğü gibi Kongre, planlarının başarıya ulaşacağından kuşku duymuyordu. Zaten her şey onlardan yanaydı sanki.

Kaptanı büke doğru inerken Carcante merdivenden yukarı çıktı ve galeriye ulaşarak gözlem yapmak için bir saat boyunca orada kaldı.

O sırada, gökyüzü bulutlardan tamamen arınmıştı ve on iki mil kadar geri çekilmiş olan ufuk çizgisi tüm netliğiyle görülmekteydi. Bununla birlikte hâlâ çalkantılı olan deniz, kudurgan dalgalarla beyaza kesmiyordu artık ve dalgalar şiddetini korusa bile guleti zorlayacak gibi değildiler. Zaten, boğaza girilir girilmez durgun bir denizle karşılaşacaklar, rüzgârı arkadan alarak kıyının tehlikelerinden uzakta, bir nehirdeymişçesine yolculuk edeceklerdi.

Saat iki civarında, kısa bir an doğu yönünde görülen üç direkli bir yelkenlinin dışında, açıkta başka gemi yoktu. Öyle uzak bir mesafeden geçmekteydi ki, Carcante'nin, dürbünü olmaksızın yelkenlerini bile seçmesi imkânsızdı. Zaten yelkenli kuzeye doğru ilerlemekteydi. Demek ki, Pasifik Okyanusu'na gitmiyordu ve çok geçmeden de gözden kayboldu.

Bir saat sonra, Carcante kendisini endişeye sürükleyen bir durumla karşılaştı ve Kongre'yi bundan haberdar edip etmeme konusunda kararsız kaldı.

Henüz uzakta olsa da, kuzey-kuzeydoğu yönünde bir duman görülüyordu. Bu, Estados Adası ya da Tierra del Fuego kıyıları yönünde ilerleyen bir buharlı gemiye ait olmalıydı.

İnsanın vicdanı rahat olmayınca kolayca kaygıya kapılır. Bu duman da Carcante'nin büyük bir heyecan yaşamasına yetti.

"Avizo olabilir mi acaba?.." dedi kendi kendine.

Oysaki, henüz tarih Şubat ayının 25'ini gösteriyordu ve *Santa-Fe* ancak Mart'ın ilk günlerinde gelecekti!.. Acaba hareket tarihini öne almış olabilir miydi?.. Eğer bu oysa, iki saat içinde San Juan Burnu hizasına gelmiş olurdu... Her şey biterdi işte o zaman... Tam ulaşmak üzere oldukları özgürlükten vazgeçmek ve San Bartolome Burnu'ndaki korkunç yaşama geri dönmek zorunda mı kalacaklardı yoksa?

Carcante, ayaklarının dibinde onu aşağılamak istercesine, zarafetle salınan guleti görüyordu. Her şey hazırdı. Yola çıkması için demir almaktan başka yapılacak bir iş kal-

mamıştı... Ama, ters yönden esen bu rüzgârla, yükselmeye başlayan denize karşı ilerlemesi mümkün değildi; deniz iki buçuk saatten önce de durulmayacaktı.

Yani, bu buharlının gelişinden önce açık denize ulaşmak hayaldi, eğer bir de bu avizo idiyse...

Carcante, boğuntusunu ifade eden bir küfür savurmaktan alamadı kendini. Bir yandan da, gördüğü şeyin doğruluğundan emin olmadan, son hazırlıklarla çok meşgul olan Kongre'yi rahatsız etmek istemiyordu; bu yüzden fenerin galerisinde tek başına gözlem yapmayı sürdürdü.

Akıntı ve rüzgârın yönü kendisinden yana olan gemi hızla yaklaşıyordu. Kaptanı, kazanı tam kapasiteyle çalıştırıyordu, çünkü son derece gerilmiş yelkenlerinin ardında, Carcante'nin henüz göremediği bacasından kalın bir duman tütmekteydi. Üstelik, bu gemi sancak tarafına doğru fazlaca yatmıştı. Bu hızla yoluna devam ederse, çok geçmeden San Juan Burnu'nda olurdu.

Carcante dürbünü gözlerinden ayırmıyor ve buharlı geminin karayla mesafesi azaldıkça onun endişesi artıyordu. Kısa bir süre sonra bu mesafe birkaç mile indi ve geminin gövdesi kısmen görünür hale geldi.

Carcante'nin korkuları en üst düzeye varmışken birdenbire yok oldular.

Buharlı gemi yolunu değiştirmişti; bu da boğaza girmeye çalışacağının bir kanıtıydı ve tüm donanımı Carcante'nin gözleri önüne serildi. Bin iki yüzle bin beş yüz ton arası bir hacme sahip olması gereken buharlı bir gemiydi bu ve *Santa-Fe*'yle karıştırılmasına imkân yoktu.

Aynı Kongre ve diğer arkadaşları gibi Carcante de avizoyu oldukça iyi tanıyordu, Elgor Koyu'nda kaldığı uzun süre boyunca birçok kez görmüştü onu. İki direkli, hafif bir gemi olduğunu biliyordu, oysaki yaklaşan buharlı üç direkliydi.

Gereksiz yere çetenin huzurunu kaçırmadığı için kendisiyle gurur duyan Carcante'nin üstünden öyle büyük bir

yük kalkmıştı ki! Bir saat daha galeride kaldı ve buharlı gemiyi adanın kuzeyinden ama üç dört mil açıktan geçerken gördü. Bu mesafe, geminin numarasını yollayabilmesi için çok fazlaydı ve işarete gelince, tabii ki cevapsız kalmaya mahkûmdu.

En fazla kırk dakika sonra, saatte en az on iki deniz mili giden bu buharlı, Colnett Burnu açıklarında gözden kayboldu.

Carcante ufka kadar olan görüş alanında başka hiçbir geminin olmadığına emin olunca, tekrar aşağıya indi.

Bu arada, gelgitin yön değiştirme saati yaklaşmaktaydı. Bu saat aynı zamanda guletin hareket zamanı olarak saptanmıştı. Hazırlıklar tamamlanmış, yelkenler açılmaya hazır hale getirilmişti. İskotaları gerildikten ve borda ayarlamaları yapıldıktan sonra, yön değiştirerek doğu-güneydoğu yönünde karar kılan rüzgârı yandan alacaklar ve *Carcante,* yelkenleri rüzgârla şişmiş olarak açık denize doğru ilerleyecekti.

Saat altıda, Kongre ve adamların büyük bir kısmı gemideydiler. Filika, fener duvarlarının dibinde bekleyenleri taşıdıktan sonra metaforasına çekildi.

Deniz yavaşça alçalmaya başlamış, onarım için guletin çekilmiş olduğu yer şimdiden ortaya çıkmıştı bile. Bükün diğer yanında, kayaların sivri tepeleri görünmekteydi. Rüzgâr yalıyarın aralıklarından giriyor, hafif dalgalar kıyıda çatlayıp yok oluyordu.

Hareket zamanı gelince, Kongre bocurgatı vira etme emrini verdi. Zincir gerildi, loçanın içinde gıcırdadı ve düşey duruma gelince de demir çekilerek uzun sürecek bir deniz yolculuğu için metaforasına asıldı.

Ardından yelkenlerin yönü ayarlandı ve gulet, sancak tarafından gerilen mizana, grandi, gabya, babafingo ve flok yelkenleri eşliğinde yola koyuldu; böylece deniz yolculuğu başlamış oldu.

Rüzgâr doğu-güneydoğu yönünde estiğinden, *Carcante* San Juan Burnu'nu kolayca dönebilecekti. Zaten, yalıyarın

çok dik olan bu kısmının yakınından geçmekte hiçbir tehlike yoktu.

Kongre bunu biliyordu. Koyu çok iyi tanıyordu çünkü. Bundan dolayı, dümenin başında ayakta durarak, hızını olabildiğince artırmak için gulete korkusuzca yol veriyordu.

Carcante'nin ilerleyişi oldukça düzensizdi aslında. Rüzgâr azaldığında yavaşlıyor, daha canlı estiğindeyse hızlanıyordu. Böylece ardında oldukça durgun bir dümen suyu bırakarak, çekilen suları arkasına almış oluyor; bu durum da ilerleyişini kolaylaştırdığı gibi, yolculuğunun devamı açısından hayra yorulacak bir görüntü sergiliyordu.

Saat altı buçukta Kongre, burnun en uç noktasına ancak bir millik bir mesafede bulunuyordu. Ufka kadar alabildiğince uzanan denizi seyretmekteydi. Güneş karşıda, gitgide alçalıyordu ve alacakaranlığın örtüsü altında kararan gökyüzünde az sonra yıldızlar parlamaya başlayacaktı.

Bu sırada, Carcante Kongre'ye yaklaştı.

"İşte nihayet koyun dışındayız!" dedi hoşnutlukla.

"Yirmi dakika içinde," diye cevap verdi Kongre, "iskotaları gevşeteceğim ve San Juan.

Burnu'nu dönmek için sancağa dümen kıracağım...?

"Boğazda volta vurmak gerekecek mi acaba?"

"Zannetmiyorum," dedi Kongre, "San Juan Burnu'nu döner dönmez çark edeceğiz, Horn Burnu'na kadar rüzgârı hep iskele tarafından almayı umuyorum. Mevsim ilerliyor; bu doğu rüzgârlarının sürekliliğine güvenebiliriz bence. Her halükârda, boğaza girdiğimizde ne gerekirse onu yapacağız ve rüzgârın bizi volta vurmaya zorlayacak kadar yetersiz olabileceğini düşünemiyorum."

Kongre, umduğu gibi volta vurmaktan kaçınabilseydi hatırı sayılır bir zaman kazanabilecek; üstelik, gerekirse kare yelkenlerini indirerek, sadece randa, trinketa ve flok gibi dört köşeli ve üçgen yelkenleri bırakacaktı. Guletin rüzgârdan tam olarak yararlanmasını sağlayabilecekti böylece.

Bu sırada, metaforanın yanında gözcülük yapan bir tayfa şöyle bağırdı:

"Baş tarafa dikkat!"

"Ne oldu?" diye sordu Kongre:

Carcante adama doğru koştu ve küpeşteden denize doğru eğildi.

"Gel... yavaş yavaş gel!" diye Kongre'ye seslendi.

O sırada gulet, çetenin uzun zaman barınmış olduğu mağaranın hizasında bulunmaktaydı.

Koyun tam da burasında, çekilen suların denize doğru sürüklediği, Century'nin omurgasına ait bir parça yüzmekteydi. Bir çarpma üzücü sonuçlara yol açabilirdi ve bu enkazı savuşturmak için fazla zamanlan kalmamıştı.

Kongre, dümeni hafifçe iskele tarafına kırdı. Gulet çeyrek bir dönüş yaparak yalnızca karinaya değen bu omurgayı sıyırıp geçti.

Bu manevra, *Carcante*'nin kuzey kıyıya biraz yaklaşmasına yol açsa da gulet eski yönünü bulmakta gecikmedi. Yirmi kulaç kadar sonra yalıyarın köşesi geçilmiş olacaktı ve işte o zaman Kongre, dümeni gevşetebilecek ve kuzeye yönelebilecekti.

Tam o sırada, tiz bir vınlama havayı yırttı ve guletin gövdesini sarsan bir darbenin ardından, şiddetli bir patlama meydana geldi.

Aynı anda rüzgârın, koyun içlerine attığı beyazımsı bir duman yükseldi sahilden.

"Bu da ne böyle?" diye haykırdı Kongre.

"Bize ateş edildi," diye cevap verdi Carcante.

"Dümene geç!" diye emretti Kongre.

İskele tarafına atılarak küpeşteden aşağıya baktı ve gövdede, su çizgisinin yarım ayak kadar üzerinde bir delik gördü.

Tüm mürettebat anında, guletin baş tarafına, o yana üşüşmüştü.

Sahilin bu bölümünden gelen bir saldırı!.. Tam koydan çıkmak üzereyken yan tarafından bir gülle yemişti *Carcante* ve üstelik biraz daha aşağıya denk gelseydi, onu batıracağı kesindi bu güllenin!.. Böyle bir saldırı, ürkütücü olmasının yanı sıra, bir o kadar da şaşırtıcı olmuştu doğal olarak.

Kongre ve arkadaşları ne yapabilirlerdi?.. Filikayı, halatlarını gevşeterek denize indirmek, ona binmek, kıyıda dumanın yükseldiği tarafa ulaşmak, bu mermiyi atanları yakalayarak öldürmek ya da en azından onları bu bölgeden sürmek miydi yapılması gereken?.. Ama bu saldırganların sayıca kendilerinden üstün olmadıklarını nereden bilebilirlerdi, hem hasarın büyüklüğünün saptanması için buradan uzaklaşmak en akıllıca iş olmaz mıydı?

İkinci bir top atışıyla bu çözüm yolu kesin bir şekilde kendini dayatmış oldu. Aynı yerden yine bir duman yükseldi; gulet yeni bir Kongre ve dülger filikaya bindiler, hasarın yerinde giderilip giderilemeyeceğim anlamak için gövdeyi incelediler.

İki top güllesinin gulete isabet etmiş ve borda kaplamalarını delip geçmiş olduğunu gördüler. Neyse ki, geminin sualtı korunmuştu. İki delik, dış kaplamanın başlangıç yerinde ve tam su çizgisinin üzerindeydi. Birkaç santimetre aşağıda olmuş olsaydı, mürettebatın belki de tıkamaya vakit bulamayacağı, suyun içeriye sızmasına yol açacak bir delik ortaya çıkardı. Ambar kesinlikle suyla dolar ve *Carcante* koyun girişinde sulara gömülürdü.

Kongre ve arkadaşları filikaya binerek kıyıya çıkabilirlerdi şüphesiz, ama bu durumda gulet tümüyle kaybedilmiş olurdu.

Kısacası, hasar çok ciddi olmamakla beraber, *Carcante*'nin açık denizde yol almasına imkân verecek gibi değildi; iskele tarafına doğru en ufak bir yatma durumunda bile sular içeriye dolardı. Dolayısıyla, yola devam etmeden önce, güllelerin açmış olduğu deliklerin tıkanması zorunluydu.

"Bunları bize fırlatan alçak kim?" diye tekrarlayıp duruyordu Carcante.

"Belki de elimizden kaçan şu bekçidir!" diye cevap verdi Vargas. "Ve hatta belki de *Century*'nin mürettebatından sağ kalıp da bu bekçi tarafından kurtarılmış biridir. Çünkü, gülle fırlatabilmek için bir top gereklidir ve bu top gökten düşmedi herhalde."

"Kuşkusuz," diye onayladı Carcante. "Bu topun üç direkliye ait olduğuna şüphe yok. Enkaz arasında bizim onu bulamamış olmamız da çok üzücü."

"Bütün bunların sırası değil," diye aniden araya girdi Kongre, "şimdi önemli olan, en kısa zamanda onarımın tamamlanması!"

Gerçekten de, gulete yapılan saldırının ayrıntıları üzerinde tartışılacak zaman değildi, gerekli onarım çalışmalarına bir an önce başlamak gerekiyordu. Gerekirse, gemi koyun karşı kıyısındaki Diego Burnu'na götürülebilirdi. Bu iş için bir saat yeterli olurdu. Ama bu yöre, enginden gelen rüzgârlara oldukça açıktı ve Several Burnu'na kadar kıyıda tek bir barınak bile bulmak imkânsızdı. İlk kötü havada geminin kayalara bindirmesi kaçınılmaz olurdu. Bu yüzden Kongre, aynı akşam çalışmaların güven içinde ve mümkün olan en kısa zamanda tamamlanabileceği Elgor Koyu'na dönmeye karar verdi.

Ama, bu sırada sular alçalmaktaydı ve gulet bu durumda koya giremezdi. Bu yüzden suların yeniden yükselmesini beklemekten başka çare yoktu; bu da en az üç saat demekti.

Oysa *Carcante,* dalgaların etkisiyle ciddi bir biçimde yalpalamaya başlamıştı ve akıntıyla birlikte, su alma tehlikesiyle karşı karşıya kalarak Several Burnu'na kadar sürüklenebilirdi. Daha şimdiden, gitgide belirginleşen her yalpa hareketinde gövdedeki deliklerden dolan suyun sesi duyulmaktaydı. Kongre, Diego Burnu'na birkaç gominalık bir mesafede demir atmak zorunda kaldı.

Durum oldukça endişe vericiydi. Gece yaklaşıyordu ve neredeyse zifiri karanlık bastıracaktı. Kıyının önünde koruyucu bir kalkan gibi dizilen kayalardan birine çarpmamak için Kongre'nin bu sularla ilgili tüm bilgisini ortaya koyması gerekmekteydi.

Nihayet, saat ona doğru, sular yükselmeye başladı. Demir alındı ve *Carcante* birçok kez tehlikeyle burun buruna gelse de, geceyarısından önce Elgor Koyu bükündeki eski demirleme yerine geri döndü.

13

Üç Gün Boyunca

Kongre, Carcante ve diğerlerinin ne kadar öfkelenmiş olabileceklerini kestirmek hiç de zor değil. Tam adayı kesin olarak terk edecekleri anda, son bir engel onları yollarından alıkoymuştu!.. Üstelik dört beş gün içinde, belki de daha önce, avizo Elgor Koyu ağzında görünebilirdi!.. Guletin hasarları daha önemsiz olsaydı, Kongre başka bir demirleme yeri seçmekte duraksamazdı. Örneğin, burnun tam arka tarafında, adanın kuzey kıyısına derince gömülmüş San Juan Limanı'na gidebilirdi barınmak için. Ama, geminin o andaki durumu göz önüne alındığında böyle bir yolculuğa kalkışmak ancak delilik olurdu. Burnun hizasına varamadan denizin dibini boylarlardı. Yolun rüzgârı arkadan alarak kat edilmesi gereken bölümünde bir bordadan diğerine yalpa vuracak olan gulet, suyla dolmakta gecikmezdi. En azından, yük kurtarılamaz bir biçimde ziyan olurdu.

Fenerin bulunduğu büke geri dönüş zorunluydu demek ki ve Kongre, aklını kullanarak, buna boyun eğdi.

Gemide hiç kimsenin uyumadığı o gece boyunca adamlar nöbet tutmak ve gözetimi bir an bile aksatmamak zorunda kaldılar. Yeni bir saldırının olup olmayacağını kim bilebilirdi?.. Kongre'nin çetesinden daha kalabalık bir topluluğun şu

yakınlarda, adanın başka bir noktasında karaya çıkıp çıkmadığı belli miydi ki?.. Üstelik ya bu korsan çetesi Buenos Aires'te biliniyorduysa ve Arjantin Hükümeti onu ortadan kaldırmaya çalışıyorduysa, ne olurdu o zaman?

Kıç tarafta oturan Kongre ve Carcante bunları konuşuyorlardı. Daha doğrusu, yalnızca Carcante konuşuyordu çünkü Kongre'nin kafası öyle meşguldü ki, ona sadece kısa sözlerle cevap verebiliyordu.

Şu varsayımı ilk ortaya atan Carcante oldu: Kongre ve arkadaşlarını izlemek amacıyla Estados Adası'na asker çıkartılmış olabilirdi. Ama böyle bir çıkartma bilinmediği gibi, düzenli bir birlik bu şekilde hareket etmezdi.

Açıkça saldırır ya da bunun için zamanı yeterli olmazsa, koyun girişinde birçok gemi bulundururdu. Bu gemiler ya zor kullanarak ya da yoluna devam edemez hale getirerek guleti daha o akşam yakalayıp ele geçirirlerdi. Her halükârda, ihtiyatlı davranışları zayıflıklarını kanıtlayan bu meçhul saldırganlar gibi tek bir çarpışma sonrasında saklanmayı seçmezdi bu birlik.

Dolayısıyla, Carcante bu varsayımdan vazgeçerek yeniden Vargas'nı tahminine yöneldi:

"Evet. .. Bu atışı yapanların tek amacı, guletin adayı terk etmesini önlemekti ve eğer kalabalıklarsa bu, *Century*'den sağ kalanlar olduğu anlamına geliyor... Şu bekçiyle görüşmüş ve avizonun geliş tarihini ondan öğrenmiş olmalılar... Kullandıkları top, enkazdan buldukları bir parça!"

"Avizo henüz burada değil," dedi Kongre, öfkeden titreyen bir sesle. "O dönmeden önce, gulet çoktan uzaklaşmış olacak." Gerçi, fener bekçisinin *Century*'den kurtulanlarla bir araya gelmiş olduğu kabul edilse bile, bu adamların iki ya da bilemedin üç kişiden kalabalık olması zordu. Bu kadar şiddetli bir fırtınadan daha fazla sayıda insanın kurtulabilmiş olduğuna inanılabilir miydi? Bu bir avuç insan, kalabalık ve silahlı bir çete karşısında ne yapabilirdi ki? Onarılır

onarılmaz gulet yola çıkacak ve bu kez koyun ortasından ilerleyerek, açık denize ulaşacaktı. Bir kez yaşanmış olan olay tekrar etmeyecekti.

Bu artık bir zaman sorunuydu sadece: Yeni hasarın onarımı kaç gün sürerdi acaba?

O gece hiçbir tehlike işareti görülmedi ve ertesi gün mürettebat işe koyuldu.

İlk önce, ambarın iskele bordası tarafına yığılmış yükün bir bölümünü kaldırmak gerekmekteydi. Bu miktardaki eşyayı güverteye çıkarmak yarım günlerini aldı. Zaten, guletin kum bankına çekilmesi de yükün boşaltılması gibi gerekli değildi. Gülle delikleri su çizgisinin biraz üstünde olduğu için, filikayı kıç tarafa yanaştırarak pek zorluk çekmeden onları tıkamak mümkün olacaktı. Önemli olan gemi iskarmozlarının mermilerden zarar görmemiş olmasıydı.

Kongre ve dülger ambara indiler ve yaptıkları incelemeden çıkan sonuç şöyle oldu:

İki gülle yalnızca borda kaplamalarına zarar vermiş ve her ikisi de aşağı yukarı aynı hizadan geçmişlerdi; yükün yeri değiştirilerek bulunmaları mümkün oldu.

Sağlamlıklarını yitirmemiş olan kaburgaları sıyırıp geçmişti sadece gülleler. Birbirlerinden iki üç ayak mesafede yer alan deliklerin her ikisi de testereyle kesilmişçesine düzgündü. Iskarmozların arasına sokulan tahta parçalarının tuttuğu tıpalarla sıkıca kapatılmaları mümkündü ve bu tıpaların üzerine madeni bir kaplama geçirilmesiyle işlem tamamlanmış olacaktı.

Sonuç olarak, bunlar büyük hasarlar değildi. Gövdenin durumunu etkilemedikleri gibi, çabucak onarılacaklardı.

"Ne zaman biter?" diye sordu Kongre.

"Önce iç kirişleri hazırlayacağım, bu gece yerleştirilmiş olurlar," diye cevap verdi Vargas.

"Peki tıpalar?"

"Tıpalar yarın sabah yapılmış, akşam da yerlerine konmuş olacaklar."

"Böylece yarın akşam yükü istif edebilecek ve ertesi sabah da yola çıkabilecek miyiz yani?"

"Kesinlikle," dedi dülger.

Demek ki, bu onarım için altmış saat yetecek ve sonuçta *Carcante*'nin hareketi iki gün gecikmiş olacaktı yalnızca.

Carcante Kongre'ye, sabah ya da öğleden sonra San Juan Burnu'na gitmek isteyip istenmediğini sordu.

"Orada neler olup bittiğini görmek için," dedi.

"Neye yarar?" diye cevap verdi Kongre. "Karşımızdakilerin kim olduklarını bilmiyoruz. On on iki kişilik bir grup halinde gitmek ve dolayısıyla gulette nöbetçi olarak sadece iki üç kişi bırakmak zorunda kalırız. Bizim yokluğumuzda neler olacağını kim bilebilir ki?.."

"Doğru," dedi Carcante, "hem sonra elimize ne geçecek? Üstümüze ateş etmiş olanlar hangi cehenneme giderse gitsin! Önemli olan, adayı terk etmek ve üstelik olabildiğince çabuk."

"Öbür sabah denizde olacağız," diye açıkça belirtti Kongre.

Birkaç gün içinde gelmesi gereken avizonun, hareket gününden önce ortaya çıkması zayıf bir ihtimaldi.

Üstelik, Kongre'yle arkadaşları San Juan Burnu'na gitmiş olsalardı, Vasquez ile John Davis'ten en ufak bir iz bulamayacaklardı.

Olaylar şöyle gelişmişti:

Bir gün önce, öğleden sonra, John Davis'in yapmış olduğu öneri her ikisinin de kafasını akşama kadar meşgul etti. Topu yerleştirmek için seçilen yer, yalıyarın köşesiydi. John Davis ve Vasquez, bu dönemecin önündeki kayaların arasına kundağı kolayca yerleştirmişlerdi, bu onlar için oldukça basit bir işti. Ama topu oraya kadar sürüklemekte oldukça zorluk çekmişlerdi. Önce, kumlar üzerinden çekerek götür-

mek ve ardından da, sürüklemenin mümkün olmadığı, irili ufaklı kayalarla dolu engebeli araziden geçirmek gerekmişti. Silahı levyelerle kaldırmak zorunda kalmışlar ve bu da hem zamana hem de yorgunluğa mal olmuştu.

Top, koyun ağzını hedef alacak şekilde kundağına yerleştirildiğinde saat hemen hemen altıydı.

John Davis hemen topu doldurmaya girişmiş ve sıkıca tıktığı kuru deniz yosunlarıyla birlikte barut kesesini de koyarak üstüne gülleyi yerleştirmişti. Falyanın* fitili de takılınca, artık istenildiği zaman ateşlemekten başka yapacak bir şey kalmamıştı.

John Davis Vasquez'e şöyle dedi:

"Ne yapmanın daha uygun olacağı konusunda iyice düşündüm. Guletin kesinlikle batmaması gerek. Çünkü o zaman, bu serseri kıyıya çıkarlar ve biz de onların elinden kaçamayabiliriz. Önemli olan, guletin, demirleme yerine geri dönmek ve orada hasarları onarmak için belli bir süre kalmak zorunda bırakılmasıdır."

"Kesinlikle," dedi Vasquez, "ama bir gülle deliğini tıkamak için tek bir sabah yeterli olacaktır."

"Hayır," diye cevap verdi John Davis, "çünkü yükün yerini değiştirmek zorunda kalacaklar. Bu işin en az kırk sekiz saat süreceğini sanıyorum ve üstelik bugün 28 Şubat."

"Ya avizo bir haftadan önce gelmezse," dedi Vasquez. "Gövde yerine direklere ateş etsek daha iyi olmaz mı?"

"Kuşkusuz Vasquez, eğer mizana ya da grandi direği tahrip edilirse, –nasıl yenileyeceklerini pek bilemiyorum ya– gulet uzun süre burada tutulmuş olur. Ama bir direğe isabet ettirmek, bir gövdeye isabet ettirmekten daha zordur ve mermilerimizin kesinlikle hedefine ulaşması gerek."

"Evet," diye cevap verdi Vasquez, "bu alçaklar suların akşam çekilmesinden önce çıkmazsa, ki bu mümkün, orta-

---

* Falya: Ağızdan dolma topların kuyruk kısımlarındaki haznede barut konulup ateşlenmesi için açılan delik. (ç.n.)

lık pek de aydınlık olmayacaktır. En iyisi neyse onu yapın Davis."

Her şey hazırlanmış, Vasquez'le arkadaşının beklemekten başka işleri kalmamıştı. Gulet karşıdan geçerken ateş etmeye hazır bir durumda, topun yanında nöbet tutuyorlardı.

Bu top atışının sonucunun ne olduğu ve *Carcante*'nin demirleme yerine hangi koşullarda gitmek zorunda kaldığı biliniyor. John Davis ve Vasquez, geminin yeniden koyun dibine dönüşünü görmeden yerlerinden ayrılmadılar.

Artık, tedbirli olmak ve adanın başka herhangi bir yerinde bir sığınak aramak zorundaydılar.

Çünkü, Vasquez'in dediği gibi, belki ertesi gün Kongre ve adamlarından bazıları San Juan Burnu'na gelebilirlerdi. Onların izini sürmek isterlerdi belki de...

Çabucak karara vardılar. Yapılması gereken, mağaradan ayrılıp oradan bir iki mil kadar uzakta, kuzeyden gelecek tüm gemileri görebilmelerine imkân tanıyacak yeni bir sığınak bulmaktı. Eğer *Santa-Fe* görünürse San Juan Burnu'na giderek ona işaret göndereceklerdi. Böylece Komutan Lafayate bir filika yollar, onları gemiye aldırır ve durumu öğrenirdi — durum şöyle ya da böyle bir sona ulaşmış olacaktı; gulet ya hâlâ bükte duruyor olacak ya da –ne yazık ki bu da mümkündü– denize açılmış olacaktı.

"İnşallah korktuğumuz başımıza gelmez!" diye tekrar edip duruyordu John Davis ve Vasquez.

İki arkadaş, gecenin ortasında, yanlarına yiyeceklerini, silahlarını ve yedek barutlarını alarak yola koyuldular. San Juan Limanı'nın etrafından dolaşarak, yaklaşık altı mil kadar kıyı boyunca ilerlediler. Biraz araştırdıktan sonra, bu koyun diğer tarafında, avizonun gelişine kadar barınmalarına yetecek bir kovuk buldular sonunda.

Zaten gulet koydan çıkacak olursa, mağaraya dönmek ellerindeydi.

Vasquez'le John Davis tüm o günü denizi gözlemekle geçirdiler. Suların yükseldiği anlarda guletin yola çıkamayacağını bildikleri için endişelenmiyorlardı. Ama, suların çekilmesiyle birlikte, onarım çalışmalarının gece bitmiş olabileceğini düşünerek kaygıya kapılıyorlardı. Kongre, yola çıkmak mümkün olur olmaz, bir saat bile olsun, hareketi geciktirmezdi kesinlikle. Çünkü, John Davis ve Vasquez nasıl tüm kalpleriyle *Santa-Fe*'nin görünmesini istiyorlarsa Kongre de bundan bir o kadar korkmaktaydı.

John Davis ve Vasquez, aynı zamanda kıyıyı da gözlüyorlardı. Ama ne Kongre ne de arkadaşlarından biri vardı görünürde.

Gerçekten de, bilindiği gibi Kongre büyük bir olasılıkla yararsız olacak araştırmalarla zaman yitirmemeye kararlıydı. Çalışmayı hızlandırmak, en kısa sürede onarımı tamamlamak yapılacak en iyi şeydi ve onun da yaptığı buydu. Dülger Vargas'ın söylediği gibi, tahta parçası öğleden sonra ıskarmozların arasına yerleştirildi. Ertesi gün de, dülgerin söz verdiği üzere, tıpalar hazırlanmış ve yerine takılmış olacaktı.

Dolayısıyla, 1 Mart günü boyunca Vasquez ile John Davis hiçbir telaşa kapılmadı. Ama gün onlara öyle uzun geldi ki!

Akşam, guletin çıkışını kolladıktan ve demirleme yerini terk etmediğine emin olduktan sonra kovuklarına çekildiler; uyku, çok ihtiyaç duydukları bir dinlenme sağladı onlara.

Ertesi gün, şafakla birlikte ayaklandılar.

İlk baktıkları şey deniz oldu.

Görünürde hiçbir gemi yoktu. *Santa-Fe* henüz ortada değildi ve ufukta da tek bir duman göze çarpmıyordu.

Gulet, suların sabah çekilmesi sırasında denize açılacak mıydı acaba? Deniz alçalmaya başlamıştı. Bundan yararlanabilirse San Juan Burnu'nu bir saatte dönerdi...

Önceki günkü girişimi bir kez daha tekrarlamayı düşünemiyordu John Davis. Kongre tetikte olacaktı muhak-

kak. Topun menzilinin dışından geçecek ve gülleler gulete ulaşamayacaktı.

John Davis'le Vasquez'in, suların çekilmesi bitene kadar ne büyük bir sabırsızlık ve endişe içinde olduklarını söylemeye gerek yok. Nihayet yediye doğru, sular yavaş yavaş yükselmeye başladı. O andan itibaren Kongre, ancak akşam gerçekleşecek olan ilk çekilmeyi beklemek zorundaydı hareket için.

Hava güzeldi, artan rüzgâr kuzeydoğudan esiyordu. Denizde son fırtınanın etkisi hissedilmez olmuştu. Güneş rüzgârın erişemeyeceği kadar yüksekteki ince bulutlar arasında parlıyordu.

Vasquez'le John Davis için yine bitip tükenmek bilmeyecek bir gün başlıyordu. Aynı önceki gün gibi herhangi bir telaşa kapılmadılar. Çete bükü terk etmemişti. Korsanlardan birinin sabah ya da öğleden sonra oradan uzaklaşmış olabileceği pek mümkün gibi görünmüyordu.

"Bu durum, bu alçakların hepsinin işe sarılmış olduğunu gösteriyor," dedi Vasquez.

"Evet! Acele ediyorlar," diye cevap verdi John Davis. "Kısa bir süre sonra, şu gülle delikleri tıkanmış olacak. Ondan sonra da onları hiçbir şey tutamaz burada."

"Belki de... bu akşam... sular geç saatte çekiliyor olsa bile," diye ekledi Vasquez. "Gerçek şu ki, bu koyu iyi tanıyorlar! Aydınlatmak için bir ışığa ihtiyaçları yok. Geçen gece nasıl girebildilerse bu gece de aynı şekilde onları götürecektir guletleri... Direklerini parçalamamış olmanız ne üzücü!" diye ekledi umutsuzca.

"Daha ne istiyorsunuz Vasquez," diye cevap verdi Davis, "elimizden geleni yaptık!.. Gerisi Tanrı'ya kalmış!"

"Biz de ona yardımcı olacağız," dedi dişlerinin arasından Vasquez, birdenbire cesur bir karar almış gibi.

John Davis düşünceli görünüyor; gözlerini kuzeye çevirmiş, kumsalda bir aşağı bir yukarı gidip geliyordu. Ufukta hiçbir şey yoktu... hiçbir şey!

Aniden durdu. Arkadaşının yanma gidip, ona şöyle dedi:

"Vasquez... orada ne yapıyorlar acaba; gidip görmeye ne dersiniz?"

"Koyun dip tarafına mı, Davis?"

"Evet... Guletin hazır olup olmadığını öğrenirdik... Eğer yola çıkmaya hazırlanıyorsa..."

"Bu ne işimize yarayacak, peki?.."

"Hiç değilse öğrenmiş oluruz Vasquez," diye haykırdı John Davis, "Sabırsızlıktan yerimde duramıyorum. Daha fazla dayanamayacağım... Elimde değil!"

Ve gerçekten de, *Century*'nin ikinci kaptanı kendisine hâkim olamıyordu.

"Vasquez," diye söze devam etti, "buradan fenere kadar olan mesafe ne kadar?"

"Tepeleri aşıp koyun dibine kadar düz bir çizgi takip edilecek olursa en fazla üç mil."

"İyi öyleyse, gideceğim, Vasquez... saat dört civarında yola çıkarım... altıdan önce de dönmüş olurum... Olabildiğince yakınlarına sokulacağım. Hâlâ aydınlık olacak... ama beni görmeyecekler... ama ben... ben onları göreceğim!"

John Davis'i fikrinden caydırmaya çalışmak yararsız olurdu. Zaten Vasquez de denemedi bile, arkadaşı da ona:

"Siz burada kalacaksınız. Denizi gözleyeceksiniz... Akşama dönmüş olurum... Yalnız başıma gideceğim..." dediğinde, kafasında bir planı olan bir adam edasıyla, şöyle cevap verdi:

"Sizinle geleceğim Davis. Fener tarafına doğru bir gezinti benim için de fena olmaz."

Karar verilmişti; gidilecekti.

Yola çıkmalarından önceki birkaç saat boyunca, arkadaşını kumsalda tek başına bırakan Vasquez, kendilerine bir süre sığınak olmuş mağaraya kapanarak gizemli işlere daldı. *Century*'nın ikinci kaptanı onu bir kez, koca bıçağını bir kaya parçasında özenle bilerken; başka bir kez de, bir göm-

leği uzun şeritler halinde yırtıp bu şeritleri gevşek ip şeklinde örerken yakaladı.

Kendisine yöneltilen sorulan kaçamak cevaplarla geçiştiren Vasquez, akşama her şeyi açıkça anlatacağına güvence veriyordu. John Davis de ısrar etmedi bunun üzerine.

Saat dörtte, peksimet ve bir parça salamura sığır etiyle karınlarını doyuran iki arkadaş, tabancalarını alarak yola koyuldular.

Dar bir koyağı takip ederek kolayca tepelere tırmandılar ve fazla zahmet çekmeden doruğa vardılar.

Önlerinde yalnızca birkaç öbek sarıçalının bittiği geniş ve boş bir yayla uzanmaktaydı. Gözün görebildiği en uzak mesafeye kadar tek bir ağaç bile yoktu. Kulaktan sağır eden yaygaracı birkaç deniz kuşu sürü halinde güneye doğru uçmaktaydı.

Elgor Koyu'nun dip tarafına ulaşmak için izlenecek yön ise açıkça belliydi.

"İşte orası," dedi Vasquez.

Eliyle, iki milden daha az bir mesafede yükselmekte olan feneri işaret ediyordu.

"Gidelim!" diye cevap verdi John Davis.

Hızlı adımlarla yürüyorlardı. Bazı önlemler almaları gerekecekse de, bu, bükün yakınlarına geldiklerinde düşünülecek bir konuydu.

Yarım saatlik bir yürüyüşün ardından soluk soluğa durdular. Ama yorgunluklarını hissetmiyorlardı.

Önlerinde aşılması gereken daha yarım millik bir yol vardı. Kongre ya da adamlarından birinin fenerin galerisinde nöbette olması ihtimaline karşılık, temkini elden bırakmamaları gerekiyordu. Bu mesafeden görülebilirlerdi çünkü.

Hava çok açık olduğu için, galeri tam olarak seçilebiliyordu. O anda orada kimse yoktu ama, Carcante ya da başka birisi, her yöne bakan dar pencerelerinden adanın geniş bir alanının görüldüğü nöbet odasında olabilirdi pekâlâ.

John Davis ve Vasquez, düzensiz bir şekilde oraya buraya dağılmış kayaların arasına sızdılar. Gizlenerek, bazen de açık bir alanı geçmek için sürünerek bir kayadan ötekine geçiyorlardı. Yolun bu son bölümünde yürüyüşleri çok yavaşlamıştı.

Bükü çevreleyen tepelerin son çıkıntısına ulaştıklarında, saat neredeyse altıydı. Altlarında kalan araziyi rahatça görebiliyorlardı.

Kendilerinin fark edilmesi ise, çeteden biri tepeye tırmanmadıkça mümkün değildi. Karıştıkları kayaların ortasında, fenerin en tepesinden bile ayırt edilemezlerdi.

Gulet oradaydı işte, direkleri ve serenleri hazır, donanımı iyi durumda, bükün içinde yüzmekteydi. Mürettebat, yükün onarım için güverteye konulmak zorunda kalan bölümünü yeniden ambara yerleştirmekle meşguldü. Kıç tarafta bağlı olan filika, ipinin ucunda sallanıp duruyordu; iskele tarafına yanaşık olmadığına göre, çalışmalar tamamlanmış ve gülle delikleri tıkanmış demekti.

"Hazırlar," diye mırıldandı John Davis, patlama noktasına gelen öfkesini bastırarak.

"Suların çekilmesinden önce, iki üç saat içinde hareket etmeyeceklerini kim garanti edebilir ki?"

"Ah hiçbir şey yapamamak... ne yazık ki hiçbir şey!" diye tekrarlıyordu John Davis.

Gerçekten de, dülger Vargas sözünde durmuştu. İş çabucak ve düzgün bir biçimde tamamlanmış, hasardan hiç iz kalmamıştı. Şu iki gün yeterli olmuştu gerekli onarım için. Yük yerine yerleştirilmiş, ambar kapakları kapatılmış ve *Carcante* yola çıkmaya hazır hale gelmişti.

Bununla birlikte zaman ilerlemekteydi; güneş alçaldı ve gözden kayboldu, akşam olmuştu; guletin hareket edeceğini gösterir hiçbir belirti yoktu henüz ortada. Vasquez'le John Davis, sığındıkları yerden, koydan kendilerine kadar ulaşan sesleri dinliyorlardı. Gülüşmeler, bağırışlar, sövgüler,

güvertede sürüklenen kolilerin sürtünme sesleri geliyordu kulaklarına. Saat ona doğru, çok net bir biçimde, kapanan bir ambar kapağı sesi duydular. Ardından ortalık sessizliğe gömüldü.

Davis ve Vasquez kalpleri sıkışmış bir halde bekliyorlardı. Şüphe yok ki, iş bitmiş ve hareket vakti gelmişti... Ama hayır, gulet hâlâ bükün dibinde salınıyordu; demir hâlâ dipte ve yelkenler hâlâ istinga iplerine sarılıydılar. Aradan bir saat geçti. *Century*'nın ikinci kaptanı Vasquez'in elini tuttu:

"Gelgit tersine döndü," dedi. "Sular yükseliyor, bakın!"

"Gidemeyecekler! "

"Bugün için öyle. Ya yarın?.."

"Ne yarın ne de başka bir zaman," dedi Vasquez. "Gelin!" diye ekledi, pusuya yatmış oldukları oyuktan çıkarak.

Kafası iyice karışmış olan Davis, temkinli bir biçimde fenere doğru yürüyen Vasquez'i izledi. Az sonra, kulenin temelini oluşturan tümseğin eteğine varmışlardı. Oraya geldiklerinde, kısa bir araştırmadan sonra Vasquez, fazla çaba harcamaksızın döndürdüğü bir kayayı yerinden oynattı.

"İçine girin," dedi Davis'e, eliyle kayanın altını işaret ederek. "Fenerdeyken tesadüfen keşfettiğim gizli bir yer burası. Bir gün işime yarayacağından hiç şüphem yoktu. Bu bir mağara değil. İkimizi zar zor alabilecek basit bir delik. Ama içerde birilerinin olduğunu tahmin etmeksizin, kapımızın önünden bin kere geçebilirler."

Davete boyun eğen Davis, oyuğa girdi; hemen arkasından Vasquez de yanına geldi. Hiç kımıldayamadan, birbirlerine yapışmış bir durumda, ağız ağıza, alçak sesle konuşuyorlardı.

"İşte planım," dedi Vasquez. "Siz beni burada bekleyeceksiniz."

"Sizi beklemek mi?" diye tekrarladı Davis. "Evet, ben de gulete gideceğim."

"Gulete mi?" diye bir daha tekrarladı, şaşkınlıktan donakalan Davis.

"Bu alçaklar buradan gidemeyecekler, buna kararlıyım," dedi kesin bir tavırla Vasquez.

Gömleğinin içinden iki paketle bir bıçak çıkardı.

"Elimizdeki barut ve bir gömlek parçasıyla yaptığım fişeği görüyor musunuz? Gömleğin diğer bir parçası ve barutun kalanıyla da bir fitil hazırladım, işte bakın. Hepsini kafamın üzerine koyup, yüzerek gulete gideceğim. Dümen çubuğuna tutunarak yukarı tırmanacağım ve bu bıçakla, dümenle kıç bodoslaması arasındaki güverte altına bir delik açacağım. Bu deliğe fişeğimi yerleştirip fitili yakacak ve geri döneceğim. İşte benim planım ve dünyadaki hiçbir şey bunu gerçekleştirmekten alıkoyamaz beni."

"Müthiş!" diye haykırdı heyecanla John Davis. "Ama böyle tehlikeli bir işe tek başınıza girişmenize izin veremem. Ben de sizinle geleceğim."

"Bu neye yarar ki?" dedi Vasquez. "Yalnız olduğu zaman insan daha başarılı olur ve üstelik, yapmayı düşündüğüm iş için bir kişi yeterli." Davis üstelese de Vasquez hiç yumuşamadı. Fikir ona aitti ve tek başına uygulamak istiyordu. Sonunda, Davis boyun eğmek zorunda kaldı.

Gecenin en karanlık anında, Vasquez üzerindeki giyecekleri çıkardıktan sonra delikten dışarıya doğru süründü ve tepenin yamacından aşağıya inmeye başladı. Denize ulaşınca suya girdi ve kıyıya bir gomina kadar mesafede gevşek gevşek salınan gulete doğru güçlü kol hareketleriyle yüzmeye koyuldu.

Yaklaştıkça, geminin kütlesi daha kara ve daha heybetli görünüyordu gözüne. Güvertede hiçbir hareket yoktu. Oysaki nöbet tutuluyordu gemide. Az sonra yüzücü, nöbetçinin siluetini açıkça seçebildi. Baş kasarada oturarak ayaklarını suya sarkıtmış olan tayfa, gecenin sessizliğinde notaları tek tek ayırt edilebilen bir denizci şarkısı söylüyordu hafif bir ıslıkla.

Vasquez suda bir eğri çizdi ve gemiye arka taraftan yaklaşarak kıç güvertenin düşürdüğü gölgeyle daha koyulaşmış

olan suda görünmez oldu. Dümen çubuğu yukarıya doğru yuvarlaklaşıyordu. Kaygan yüzeyi sıkıca kavradı ve demir kısımlara tutunarak insanüstü bir güçle yükselmeyi başardı. Tepesine ata biner gibi oturduğu dümen yelpazesini, tıpkı bir süvarinin atıymışçasına, dizlerinin arasında sıkıştırdı. Böylece elleri serbest kalmış ve kafasının üzerindeki torbayı alıp dişlerinin arasında tutarak içindekileri çıkarmak imkânını bulabilmişti. Bıçağı alarak hemen işe koyuldu. Dümen yelpazesiyle kıç bodoslaması arasına açtığı delik gitgide genişleyip derinleşti. Bir saatlik bir çalışmadan sonra bıçağın ağzı öbür taraftan çıktı. Vasquez, yeterince geniş bu deliğe, hazırlamış olduğu fişeği yerleştirdi, fitilini taktı, sonra da, torbasının içindeki çakmağı bulmaya çalıştı.

Tam o sırada, yorulmuş olan dizleri, saniyenin dörtte biri kadar bir süreliğine gevşediler. Kaydığını hissetti ve kaymak demek, girişiminin kesinlikle başarısızlığa uğraması demekti. Çakmağı ıslanırsa, bir daha asla yanmazdı. Dengesini yeniden sağlamak için yaptığı istemdışı bir hareketle torba sallandı ve işini bitirdiği için tekrar torbasına koymuş olduğu bıçağı kayarak, gürültülü damlacıklar halinde fışkıran suya düştü.

Nöbet tutan adamın şarkısı aniden kesildi. Vasquez, onun kasaradan inip güvertede dolaştığını ve kıç güverteye çıktığını duydu. Ayrıca deniz yüzeyine vuran gölgesini de görüyordu. Denize doğru eğilmiş olan tayfa, dikkatini çeken bu alışılmamış gürültünün nedenini anlamak istiyordu şüphesiz. Uzun bir süre bu şekilde durdu; bu arada kasılmış bacakları, kaygan ahşaba geçirdiği tırnaklarıyla Vasquez, gitgide güçten düştüğünü hissetmekteydi.

Nihayet, başka bir ses duymadığı için rahatlayarak uzaklaşan tayfa, baş tarafa dönüp şarkısına kaldığı yerden devam etti.

Vasquez torbadan çakmağı aldı ve sessiz olmaya çalışarak birkaç kez çaktı. Birkaç kıvılcım çıktı. Tutuşan fitil sinsice çıtırdamaya başladı.

Dümen çubuğu boyunca hızla kendisini aşağıya bırakan Vasquez tekrar suya girdi ve sessiz uzun kulaçlarla karaya doğru yüzerek uzaklaştı.

Tek başına kaldığı gizli yerde zaman bir türlü geçmek bilmiyordu John Davis için. Yarım saat, üç çeyrek saat, derken bir saat geçti. Artık yerinde duramayan Davis, sürünerek delikten çıktı ve kaygıyla denize doğru baktı. Vasquez'in başına ne gelmiş olabilirdi? Girişimi başarısızlıkla mı sonuçlanmıştı? Her halükârda, görülmüş olamazdı çünkü hiçbir ses yoktu etrafta.

Birdenbire, gecenin sessizliğinde, tepeden yankılanan boğuk bir patlama duyuldu; ardından da koşuşturma ve haykırış seslerinden oluşan, kulakları sağır edici bir curcuna başladı. Birkaç dakika sonra, suya ve çamura bulanmış bir adam koşarak gelmiş, Davis'i itip kendisi de onun yanına, sığınağa girerek deliğin ağzını gizleyen kaya kütlesini eski yerine getirmişti.

Hemen hemen aynı anda, bir grup adam bağırarak önlerinden geçti. Kayalıkları büyük bir gürültüyle döven koca ayakkabıları seslerini bastırmaya yetmiyordu.

"Ha gayret!" diyordu biri, "Onu yakalayacağız."

"Seni nasıl görüyorsam, onu da öyle gördüm," diyordu bir başkası. "Yalnız başına, yanında kimse yok."

"Bizden yüz metre bile ileride olamaz."

"Ah! Alçak herif! Eninde sonunda elimize geçecek."

Sesler azaldı ve gitgide tamamen kesildi.

"Oldu mu?" diye sordu Davis, alçak sesle.

"Evet," dedi Vasquez.

"Başardığınızı düşünüyor musunuz?"

"Öyle umuyorum," diye cevap verdi Vasquez.

Şafakla birlikte başlayan çekiç gürültüleri tüm şüpheleri sildi. Guletin bordasında böyle çalışıldığına göre hasar oluşmuş ve Vasquez'in girişimi başarıya ulaşmış olmalıydı. Ama bu hasarların önem derecesini, ne biri ne de öteki bilebiliyordu işte.

"Onları bir ay koyda tutacak kadar ciddi hasar olsa, keşke!" diye bağırdı Davis; bu durumda arkadaşı ve kendisinin sığınaklarında açlıktan öleceklerini unutarak.

"Susun!" diye mırıldandı Vasquez, onun elini tutarak.

Bu kez sessiz, yeni bir grup yaklaşıyordu. Belki de başarısızlıkla sonuçlanan takipten dönen aynı gruptu bu. Her ne olursa olsun, gruptaki adamlar tek bir *söz* bile etmiyorlardı.

Duyulan, toprağı döven topuklarının sesiydi yalnızca.

Tüm sabah boyunca, Vasquez ve Davis, çevrelerinde dolaşıldığını işittiler. Yakalanamayan saldırganın takibine verilmiş gruplar geçiyordu durmadan. Bununla birlikte, saatler geçtikçe bu takip hızını kaybeder gibi oldu. Uzun bir süredir çevredeki sessizliği bozacak hiçbir şey duyulmamıştı ki, öğleye doğru, Davis'le Vasquez'in büzüşüp kaldıkları deliğin iki adım ötesinde, üç dört adam gelip durdu.

"Kesinlikle bulamayacağız!" dedi içlerinden biri, deliğin ağzını gizleyen kayanın üstüne oturarak.

"En iyisi vazgeçmek," dedi bir diğeri. "Arkadaşlar çoktan gemiye döndü."

"Biz de onlar gibi yapalım. Hele, it herif de amacına ulaşamamış olduktan sonra..."

Vasquez ve Davis, gizlendikleri yerde ürperdiler ve daha dikkatlice kulak kabarttılar.

"Evet," diye onayladı konuşan dördüncü adam. "Görüyor musunuz şunu, demek dümeni havaya uçurmak istiyordu ha!"

"Yani bir geminin ruhunu ve yüreğini, başka ne olabilir!"

"Bu bize pahalıya patlardı."

"Neyse ki, fişeği sancak ve iskeleye zarar verdi. Hasar sadece kıç güvertede bir delik ve kopan bir menteşeden ibaret. Dümen koluna gelince, tahtada olsa olsa hafif bir yanık söz konusu."

"Hepsi bugün onarılmış olacak," dedi ilk konuşmuş olan. "Ve bu akşam, sular yükselmeden, bocurgat vira edi-

lecek çocuklar! Ondan sonra, o herif isterse açlıktan gebersin!"

"Pekâlâ Lopez! Yeteri kadar dinlendin mi?" diye araya girdi sertçe, kaba bir ses. "Bu kadar gevezelik etmek neye yarar! Geri dönelim."

"Hadi dönelim," dedi diğer üçü, yola koyularak.

Gizlendikleri yerde, duymuş oldukları yüzünden perişan olan Vasquez ve Davis suskunca bakışıyorlardı. Gözlerinde biriken iki koca gözyaşı kirpiklerinden süzüldü Vasquez'in; bu güçlü denizci umutsuzluk karşısındaki zayıflığını saklamaya gerek duymuyordu. Kahramanca girişiminin ulaştığı gülünç sonuç buydu demek. Fazladan on iki saatlik bir gecikme olmuştu hepsi hepsi, korsan çetesinin kaybı. O akşam, hasarları onarılmış olarak, gulet engin denizde uzaklaşacak ve ufukla gözden kaybolacaktı!

Kıyıdan gelen çekiç sesleri, Kongre'nin *Carcante*'yi harekete hazır hale getirebilmek için adamlarını canla başla çalıştırdığını gösteriyordu. Saat beşi çeyrek geçe civarında, Vasquez ve Davis'i büyük bir umutsuzluğa sürükleyerek, aniden kesildi bu sesler. Son çekiç darbesiyle çalışma tamamlanmıştı işte. Birkaç dakika sonra, loçaya sürtünen zincirin gıcırtısı bu varsayımı doğruluyordu. Kongre demiri çektiriyordu. Hareket zamanı yaklaşmaktaydı.

Vasquez daha fazla bekleyemedi. Kayayı yerinden oynatarak, temkini elden bırakmadan dışarıya bakmayı göze aldı.

Alçalan güneş, batı yönünün görüş alanını sınırlayan dağların tepesine erişmişti. Güz ekinoksunun yaklaşmakta olduğu bu tarihte, batmasına bir saat bile kalmamıştı.

Diğer taraftaysa, gulet hâlâ bükün dibinde demirliydi. Kısa süre önce uğradığı hasarlardan görünür bir iz kalmamıştı. Gemide her şey yolunda gibiydi. Vasquez'in de tahmin etmiş olduğu üzere, zincir düşey durumdaydı ve bu da, son

bir çabanın, istendiği anda demir almak için yeterli olacağını gösteriyordu.

Artık temkinli olmayı tümden unutan Vasquez, vücudunun yarısını delikten dışarıya çıkarmıştı. Arkasındaki Davis de onun omzuna abanmaktaydı. Her ikisi de heyecandan soluk soluğa, çevreye bakıyorlardı.

Korsanların çoğu gemiye binmişti bile. Karada birkaç kişi vardı yine de. Bunların arasında bulunan ve Carcante ile fenerin çevresinde mekik dokuyan Kongre'yi kesin olarak tanımıştı Vasquez.

Beş dakika sonra birbirlerinden ayrıldılar ve Carcante ek bölümün kapısına doğru yöneldi.

"Dikkatli olalım," dedi Vasquez, alçak sesle. "Fenere çıkacağına şüphe yok."

İki arkadaş yeniden sığınaklarına girdiler.

Gerçekten de, Carcante son bir kez daha fenerin tepesine çıkmaktaydı. Gulet az sonra hareket edecekti. Bu yüzden ufku incelemek ve ada açıklarında bir gemi olup olmadığını görmek istiyordu.

Öte yandan, gece sakin geçeceğe benziyordu; akşamla birlikte rüzgâr hafiflemişti ve dolayısıyla bu durum, güneş doğarken güzel bir havanın olacağı konusunda umut veriyordu.

Carcante galeriye ulaştığında, John Davis'le Vasquez onu net bir şekilde gördüler. Dürbününü ufkun her noktasında gezdirerek galerinin etrafında dolaşıyordu.

Aniden, ağzından gerçek bir uluma sesi çıktı. Kongre ve diğerleri kafalarını ona doğru kaldırmışlardı. Herkesin işittiği bir sesle, Carcante şöyle bağırıyordu:

"Avizo... avizo!"

14

Santa-Fe *Avizosu*

Koyun iç kısmında yaşanan kargaşayı nasıl anlatmalı?.. O "avizo... avizo!" çığlığı, bu alçakların beynine bir yıldırım gibi, bir ölüm kararı gibi inmişti. *Santa-Fe* adaya gelen adalet, artık kaçamayacakları onca suçun cezasıydı!

Ama Carcante hata yapmış olamaz mıydı? Yaklaşan bu gemi Arjantin Deniz Kuvvetleri'nin avizosu muydu gerçekten? Bu gemi Elgor Koyu'na mı gelmekteydi? Belki de yalnızca Le Maire Boğazı ya da Several Burnu'na yönelerek adanın güneyinden geçebilirdi; neden olmasın ki?

Carcante'nin haykırışını duyar duymaz hızla tepeye koşan Kongre, fenerin merdivenlerine atıldı ve beş dakikadan daha az bir sürede galeriye ulaştı,

"Nerede şu gemi?" diye sordu.

"Orada... kuzey-kuzeydoğu tarafında."

"Ne kadar mesafede?"

"Yaklaşık on mil."

"Geceden önce koyun girişinde olamaz o zaman, değil mi?"

"Hayır."

Kongre dürbünü almıştı. Tek bir söz etmeden, büyük bir dikkatle gemiyi inceledi.

Bir buharlı gemiyle karşı karşıya oldukları kesindi. Kaim kıvrımlar halinde çıkan dumanından istim üzerinde olduğu anlaşılıyordu.

Ve bu buharlının avizo olduğundan ne Kongre ne de Carcante şüphe edebilirdi. Yapım çalışmaları sırasında, Estados Adası'na yanaşırken ya da oradan uzaklaşırken Arjantin gemisini birçok kez görmüşlerdi. Zaten bu buharlı gemi de dosdoğru koya gelmekteydi. Kaptanı Le Maire Boğazı'na girmeye niyetlenseydi, geminin burnunu daha batıya çevirir; Several Burnu açıklarından geçmek isteseydi de daha güneye yönelirdi.

"Evet," dedi sonunda Kongre, "bu kesinlikle avizo!"

"Bu zamana kadar bizi burada tutan şanssızlığa lanet olsun!" diye bağırdı Carcante. "O alçaklar bizi iki kez engellemiş olmasalardı, şimdi Pasifik açıklarındaydık."

"Artık bu sözler boş," dedi Kongre. "Bir karar vermemiz gerek."

"Nasıl bir karar?"

"Demir almak gibi."

"Ne zaman?"

"Hemen."

"Ama biz uzaklaşamadan avizo koyun karşısına gelmiş olacak..."

"Evet... ama dışında kalacak."

"Neden peki?"

"Çünkü fenerin ışığını göremeyecek ve karanlıkta büke girme tehlikesine atılmak istemeyecektir."

John Davis'le Vasquez de Kongre gibi çok yerinde bir fikir yürütmüşlerdi. Galerinin tepesinden görülme tehlikesi sürdükçe yerlerini terk etmek istemiyorlardı. Daracık sığınaklarında, korsanların şefiyle tam olarak aynı düşünceyi paylaşmaktaydılar. Güneş battığına göre fener şimdiden yanmış olmalıydı. Işığını görmeyince, Komutan Lafayate, adayı büyük olasılıkla çok iyi tanısa bile yoluna devam et-

mekte tereddüt etmez miydi?.. Fenerin neden sönük olduğu konusunda yorum yapamayacağı için tüm geceyi açıkta kol gezerek geçirmez miydi?.. Elgor Koyu'na şimdiye kadar belki de on kez girmiş olsa da, bu yalnızca gündüz zamanlarındaydı ve kendisine yolu gösterecek fener olmadan bu karanlık koyda kesinlikle tehlikeye atılmazdı. Öte yandan, bekçiler görevlerinin başında olmadıklarına göre adanın kötü olaylara sahne olmuş olabileceğini düşünmeliydi.

"Ama," dedi Vasquez, "eğer komutan karayı görmediyse ve ışığı görme umuduyla yoluna devam ederse, *Century*'nin başına gelen, onun da başına gelmez mi? Gemi San Juan Burnu kayalıklarında parçalanmaz mı?"

John Davis cevap olarak kaçamak bir harekette bulundu yalnızca. Vasquez'in sözünü ettiği olasılığın gerçekleşmesi çok mümkündü. Şüphesiz rüzgâr fırtına şeklinde esmiyor ve *Santa-Fe*, *Century*'nin konumunda bulunmuyordu. Ama sonuçta, bir felaket yaşanabilirdi yine de.

"Sahile koşalım hemen," dedi Vasquez. "İki saat içinde burna varırız. Belki de karayı işaret etmek için ateş yakmaya vaktimiz olur."

"Hayır," diye cevap verdi John Davis, "çok geç olacaktır. Belki de bir saat bile geçmeden, avizo koyun girişinde görünecek."

"Ne yapalım o zaman?"

"Beklemekten başka yapacak şeyimiz yok!" diye cevap verdi John Davis.

Saat altıyı geçmiş ve akşamın alacakaranlığı adayı sarmaya başlamıştı.

Bu arada, hareket hazırlıktan büyük bir canlılıkla sürdürülüyordu *Carcante*'nin güvertesinde. Kongre ne pahasına olursa olsun yola çıkmak istiyordu. Endişeden çılgına dönmüş bir halde, demirleme yerini hemen terk etme kararındaydı. Bu işi sabah sular çekilirken yapamazsa avizoyla karşılaşma tehlikesiyle burun buruna gelirdi. Bu geminin

çıktığını gören Komutan Lafayate, geçmesine izin vermezdi. Orta alabanda* emri vererek, kaptanını sorguya çeker ve kuşkusuz, fenerin neden yanmamış olduğunu öğrenmek isterdi. *Carcante*'nin varlığı haklı olarak şüpheli gelirdi ona. Gulet durdurulunca gemiye girer, Kongre'yi getirtir, müretteb atı denetlerdi ve sadece bu adamların görünüşleri bile şüphelerinin güçlenmesi için yeterli olurdu. Gemiyi yön değiştirmek ve kendisini izlemek zorunda bırakır; hakkında daha geniş bilgi edinene kadar da bükte tutardı.

Sanfa-Fe'nin komutanı fenerin üç bekçisini bulamayınca onların yokluklarını, kurban gitmiş oldukları bir suikastle açıklayabilirdi ancak. Ve doğal olarak, bu suikastın faillerinin kaçmaya çalışan bu gemideki adamlar olması gerektiğini düşünmez miydi o zaman?

İşleri karıştıracak başka bir durum da gerçekleşebilirdi belki.

Kongre ve çetesi *Santa-Fe*'yi ada açıklarında gördüklerine göre, *Carcante* tam koydan çıkacakken ona iki kez saldıran şu adamlar da onu görmüş olamazlar mıydı? Hatta kesinlikle gördükleri düşünülmeliydi. Bu bilinmeyen düşmanlar avizonun tüm hareketlerini izlemiş olmalıydılar; büke geldiğinde onlar da orada beklerler ve aralarında şu üçüncü bekçinin de bulunduğu düşünülürse, Kongre ve arkadaşları işledikleri cinayetlerin cezasından asla kurtulamazlardı.

Kongre tüm bu olasılıkları ve sonuçlarını aklından geçiriyordu. Dolayısıyla, üstünde durduğu şu tek çözümü uygulamaya koymalıydı: Hemen hareket etmek ve kuzeyden esen rüzgâr elverişli olduğuna göre, yelkenleri zorlayarak, açığa ulaşmak için geceden yararlanmak. Böylece guletin önünde okyanus tüm enginliğiyle açılmış olacaktı. Feneri göremeyen ve karanlıkta karaya yaklaşmak istemeyen avizo ise o sırada Estados Adası'ndan oldukça uzaklaşmış olabilirdi. Daha

---

* Orta alabanda: Yelkenlerin, geminin yerinde durması için aldığı konum. (ç.n.)

temkinli davranmak için Kongre, Le Maire Boğazı'na yönelmek yerine gerekirse güneye ilerleyecek, Several Burnu'nu dönecek ve güney sahillerinin arkasından kaçacaktı. Bu yüzden, yola çıkma hazırlığını hızlandırmak için uğraşıyordu.

Korsanların planını anlayan John Davis ve Vasquez, bu planın başarıya ulaşmasını nasıl engelleyebileceklerini soruyorlardı kendilerine ve umutsuzca güçsüzlüklerinin farkına varıyorlardı!

Saat yedi buçuğa doğru Carcante hâlâ karada olan birkaç adamı geri çağırdı. Mürettebattan herkes gemiye girince filika yukarı alındı ve Kongre, demirin çekilmesi emrini verdi.

John Davis'le Vasquez kastanyolanın alışılmış sesini duyuyorlar ve bu arada, bocurgatın etkisiyle zincir yukarıya çıkıyordu.

Beş dakika sonra, demir metaforasına çekilmişti. Ardından gulet manevrasına başladı. Gitgide azalan rüzgârdan en iyi biçimde yararlanmak amacıyla alt ve üst yelkenlerin tümü fora edilmişti. Yavaşça bükten çıktı ve rüzgârı daha iyi almak için koyun ortasından ilerlemeye başladı.

Ama, kısa bir süre sonra seyir çok zorlaştı. Sular neredeyse tamamen alçalmış olduğundan, gulet akıntıdan yararlanamıyor ve yeterli hıza ulaşamıyordu. Üstelik, iki saat içinde, sular yükselmeye başlayınca hiç yol alamayacak ve belki de geriye düşecekti. En iyi durumda bile gece yarısından önce San Juan Burnu hizasında olması mümkün değildi.

Pek de önemi yoktu zaten. *Santa-Fe* koya girmediği sürece, Kongre için karşılaşma tehlikesi diye bir şey söz konusu olmazdı. Suların yeniden çekilmesini beklemek zorunda kalsa bile gün ağarırken avizonun koyun dışında olacağına şüphe yoktu.

Mürettebat *Carcante*'ye hız kazandırmak için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu, ama akıntıdan kaynaklanan seyir değişimi tehlikesine karşı eli kolu bağlıydı. Rüzgâr gemiyi

yavaş yavaş Elgor Koyu'nun güney kıyısına doğru atıyordu. Kongre bu kıyıyı pek tanımasa da, en azından kayalıklarla dolu ve çok tehlikeli olduğunu biliyordu. Hareketten bir saat sonra, kıyıya fazlaca yaklaşmış olduğunu hissedip uzaklaşmak amacıyla borda değiştirmeyi daha doğru buldu.

Geceyle birlikte gitgide azalan rüzgârda bu manevrayı yapmak pek kolay olmayacaktı.

Bununla birlikte manevranın yapılması zorunluydu. Kıç taraftaki iskotalar gerilirken, baş taraftakiler gevşek bırakıldı. Ama hız olmadığı için gulet orsalayamadı ve kıyıya doğru sürüklenmeye devam etti.

Kongre tehlikeyi görmüştü. Tek bir çözüm yolu kalmıştı önünde. Onu kullandı. Filika suya indirildi; halatlarla aşağıya sarkıtılan altı adam, kürek kuvvetiyle guleti çevirmeyi başardılar ve böylece gemi sancak tarafına dönmüş oldu. Bir çeyrek saat sonra, güney kayalarına bindirme tehlikesinden uzak, ilk yönüne kavuşabildi.

Ne yazık ki, artık hiç esinti kalmamıştı; yelkenler direklere çarpıyordu. Filika, *Carcante*'yi koyun girişine kadar çekmek için boşa çaba sarf edecekti. Tek yapabileceği, suların hissedilmeye başlanan kabarmasına karşı koymak olabilirdi. Akıntıya karşı gitmekse düşünülemezdi bile. Kongre, büke iki milden de az bir mesafedeki bu yerde demirlemek zorunda mı kalacaktı yoksa?

Guletin yola çıkışının ardından, John Davis ve Vasquez gizlendikleri yerden çıkmış ve neredeyse deniz kıyısına kadar inerek onun hareketlerini izlemişlerdi. Rüzgârın tamamen kesilmiş olması nedeniyle, Kongre'nin durmak ve suların yeniden çekilmesini beklemek zorunda kalacağını anlamışlardı. Ama şafak sökmeden koy girişine ulaşacak vakti bulabilirdi yine de ve görünmeden kaçmak için fırsatı olurdu o zaman.

"Hayır! Onu atlatacağız!" diye bağırdı birdenbire Vasquez.

"Nasıl peki?" diye sordu John Davis.

"Gelin... Gelin!"

Vasquez arkadaşını hızla fener yönüne doğru sürükledi.

Düşüncesine göre, *Santa-Fe* adanın önünde kol geziyor olmalıydı. Hatta çok yakınlaşmış da olabilirdi. Neyse ki, bu sakin denizde büyük bir tehlike oluşturmuyordu bu yaklaşma. Fenerin yanmamasından dolayı büyük şaşkınlığa düşen Komutan Lafayate'nin, güneşin doğuşunu beklerken gemiye az yol vererek orada gezindiğine hiç şüphe yoktu.

Kongre de böyle düşünmekteydi; ama aynı zamanda avizoya izini kaybettirmek için çok büyük bir şansa sahip olduğunu da söylüyordu kendi kendine. Deniz çekilirken koydaki suları açığa doğru sürüklemeye başlayınca, rüzgâra bile gerek kalmaksızın *Carcante* yeniden seyrine başlayacak ve bir saatten daha az bir sürede açık denize ulaşmış olacaktı.

Koydan çıkınca da, Kongre açığa doğru uzaklaşmayacaktı. Kapkaranlık bu gecenin ortasında, kıyı boyunca, başına bir şey gelmeksizin ilerlemek için, en sakin gecelerde bile zaman zaman esmekten geri durmayan şu hafif ani rüzgârlardan biri ve güneyden gelen akıntı ona yeterdi. En çok yedi sekiz millik bir mesafedeki Several Burnu'nu döner dönmez, gulet yalıyarlar tarafından sipere alınacak ve artık endişelenecek hiçbir neden kalmayacaktı. Tek tehlike, *Santa-Fe* San Juan Burnu hizasında değil de koyun altında bulunuyorsa, gözcüleri tarafından görülmekti. Eğer *Carcante* koydan çıkışı sırasında fark edilirse Komutan Lafayate fener konusunda kaptanını sorguya çekmek için onu yolundan alıkoyardı kesinlikle. Gemisinin buharlı olması sayesinde, kaçak gemi daha güneyin tepeleri ardında kaybolmadan ona yetişmiş olurdu.

O sırada saat dokuzu geçmişti. Kongre, suların çekilmesinin hissedileceği anı beklerken, kabaran denize karşı koyabilmek için demir atmak zorunda kaldı. Ama yaklaşık altı saat kadar beklemesi gerekecekti. Akıntının yönünün kendi-

si için elverişli hale gelebilmesi sabahın üçünden önce mümkün değildi. Gulet, pruva bodoslaması açık denize dönmüş bir halde, kabaran sulara direnmeye çalışıyordu. Filika yukarıya çekilmişti. Vakit gelir gelmez, Kongre yola koyulmak için bir dakika bile beklemeyecekti.

Aniden, koyun her iki yakasından da duyulabilen bir haykırış yükseldi mürettebattan.

Uzun bir ışık çizgisi karanlıktan gelmekteydi. Fenerin ışığı, adanın açıklarındaki denizi aydınlatarak tüm canlılığıyla parlıyordu.

"Ah! Alçaklar! Oradalar!" diye bağırdı Carcante.

"Karaya!" diye emretti Kongre.

Gerçekten de, kendisini tehdit eden bu ani tehlikeden kurtulmak için alabileceği tek karar şuydu: Guletin güvertesinde az sayıda adam bırakarak gemiyi boşaltmak, fenere doğru koşmak, ek bölüme dalmak, kulenin merdivenlerini tırmanmak, nöbet odasına ulaşmak, şu bekçiyle, varsa arkadaşlarının üzerlerine atılmak, onlardan kurtulmak ve feneri söndürmek. Eğer avizo koya doğru harekete geçmişse duracaktı kesinlikle... Koya girebilmişse bile, kendisine büke kadar yol gösterecek ışık olmayınca, çıkmaya çalışacaktı oradan. En kötü olasılıkla, demirleyerek günün ağarmasını bekleyecekti.

Kongre filikayı denize indirtti. Ellerinde tüfekler, tabancalar, bıçaklar olan Carcante ve on iki adam filikaya doluştular. Bir dakika içinde kıyıya yanaştılar ve bir buçuk mil kadar ötedeki fenere doğru koştular.

Bu yolu almaları bir çeyrek saat sürdü. Birbirlerinden ayrılmamışlardı. Gemide bırakılan iki adam dışında tüm çete, fenerin üzerinde yükseldiği tümseğin eteğinde toplanmıştı.

Evet... John Davis ve Vasquez oradaydılar. Kimseyle karşılaşmayacaklarını bildiklerinden, hiçbir önlem almadan koşar adım tepeyi tırmanmış ve fener arazisine girmişlerdi. Vasquez'in istediği, avizonun sabahı beklemeden büke ula-

şabilmesi için feneri yakmaktı. Korktuğu şey ise –korkular onu öyle yiyip bitiriyordu ki!– Kongre'nin mercekleri tahrip etmiş, lambaları kırmış ve cihazı artık işlemez duruma getirmiş olmasıydı. Gulet, *Santa-Fe* tarafından görülmeden kaçabilirdi bu koşullar altında.

İki arkadaş lojmana dalmış, geçide girmiş, merdivenin kapısını açıp arkalarından tekrar kapamış ve tüm sürgülerini çekmiş, basamakları tırmanmış ve nöbet odasına ulaşmışlardı...

Fener iyi durumdaydı. Söndürüldükleri günden beri fitilleri ve yağlarına dokunulmamış olan lambalar yerli yerindeydiler. Hayır! Kongre fenerin, ışığın kırılmasını sağlayan cihazına zarar vermemişti; Elgor Koyu'nda kaldığı süre boyunca, fenerin çalışmasını engellemeyi düşünmüştü sadece. Zaten, bu koşullar altında adayı terk etmeye zorlanacağını nasıl öngörebilirdi ki?

Ama işte, fener yeniden ışıldamaktaydı! Avizo rahatlıkla, eski demirleme yerine ulaşabilecekti.

Kulenin eteğinden şiddetli darbe sesleri geliyordu. Tüm çete, galeriye çıkmak ve ışığı söndürmek amacıyla kapıya çullanmıştı. Hepsi de *Santa-Fe*'nin gelişini geciktirmek uğruna hayatlarını tehlikeye atmaya hazırdı. Avluda da, lojmanda da kimseyi bulamamışlardı. Nöbet odasındakilerin pek kalabalık olacağına ihtimal vermiyorlardı. Dolayısıyla haklarından gelmek kolay olacaktı. Onları öldürürler ve fener geceyi aydınlatan o korkunç ışınlarını yansıtamazdı bir daha.

Bilindiği gibi, geçide açılan kapı kalın demir bir plakadan yapılmıştı. Merdivenin üzerine kapanmasını sağlayan sürgülerini kırarak açmaksa imkânsızdı. Ayrıca, levye ya da balta darbeleriyle kapıyı parçalamaya kalkışmak da işe yaramayacaktı. Bir iki deneme yapan Carcante bunu çabucak anladı. Boşa giden bu çabanın sonunda, fener avlusuna, Kongre'yle diğerlerinin yanına gitti.

Şimdi ne yapmalıydı? Fener ışığının bulunduğu yere dışarıdan tırmanmanın bir yolu var mıydı? Eğer böyle bir yol yoksa, çetenin, Komutan Lafayate ve mürettebatının eline düşmemek için adanın içlerine kaçmaktan başka çaresi kalmazdı. Guletin güvertesine dönmek de neye yarardı ki artık? Zaten zaman da yetmezdi. Avizonun o sırada koyda olduğuna ve büke doğru ilerlediğine hiç şüphe yoktu.

Bunun tersine, eğer birkaç dakika içinde fener sönecek olursa, *Santa-Fe* yoluna devam etmek şöyle dursun, geriye dönmek zorunda da kalırdı; belki de gulet geçmeyi başarırdı o zaman!

Öyleyse, galeriye ulaşmaktan başka çare yoktu.

"Paratoner zinciri!" diye haykırdı Kongre.

Gerçekten de, kule boyunca, her üç ayakta bir, demir kancalarla tutturulmuş madeni bir zincir uzanmaktaydı. Bilek gücüyle bu kancaların birinden diğerine erişerek galeriye çıkmak kesinlikle mümkündü ve böylece nöbet odasındakilere baskın bile yapılabilirdi.

Kongre bu son kurtuluş yolunu deneyecekti. Carcante'yle Vargas öne düştüler. Ek bölümün üstüne çıkarak zincire yapıştılar ve karanlıkta görülmemeyi umut ederek, birbirlerinin ardı sıra tırmanmaya başladılar.

Nihayet korkuluklara erişerek parmaklıklara tutundular... Artık yalnızca bu korkulukları aşmalarına kalmıştı iş...

Aynı anda, tabanca sesleri işitildi.

John Davis'le Vasquez oradaydılar ve savunmaya geçmişlerdi.

Kafalarından vurulan iki haydutun parmaklıkları kavrayan elleri gevşedi ve ek binanın çatısına düşerek parçalandılar.

Bu sırada, düdük sesleri fenerin dibine kadar ulaştı. Avizo büke girmekteydi ve canavar düdüğünün keskin sesi tüm civarda yankılanmaktaydı.

Bir an önce kaçmak gerekiyordu. Birkaç dakika içinde, *Santa-Fe* eski demirleme yerine ulaşmış olurdu.

Artık deneyebilecekleri hiçbir yol kalmadığını anlayan Kongre ve arkadaşları, tümsekten aşağıya inerek adanın içlerine doğru kaçtılar.

Çeyrek saat sonra, tam Komutan Lafayate'nin demirini sulara bıraktığı anda, yeniden ele geçirilmiş olan bekçi şalupası birkaç kürek darbesiyle savaş gemisine yanaşmaktaydı.

John Davis ve Vasquez avizonun güvertesindeydiler nihayet.

15

Sonuç

Santa-Fe, Estados Adası'na götüreceği yeni nöbet ekibiyle birlikte 19 Şubat'ta Buenos Aires'ten yola çıkmıştı. Rüzgâr ve denizin elverişli olması sayesinde yolculuğunu çok çabuk tamamlamıştı. Yaklaşık sekiz gün süren şu büyük fırtına, Macellan Boğazı'nın ötesine geçmediği için Komutan Lafayate onun olumsuz etkilerini hissetmemiş ve varması gereken günden çok önce adaya ulaşmıştı.

Eğer on iki saat sonra gelmiş olsaydı, gulet çoktan uzaklarda olur ve Kongre çetesiyle şefini izlemekten vazgeçmek gerekirdi.

Komutan Lafayate, üç ay boyunca Elgor Koyu'nda olup bitenleri öğrenmekle geçirdi o geceyi.

Her ne kadar Vasquez gemideyse de, arkadaşları Felipe ve Monz onunla değillerdi. Sonra, şu yeni arkadaşını ne kimse tanıyor ne de adını biliyordu.

Komutan Lafayate her ikisini de yemek salonuna çağırdı ve ilk sözü şöyle oldu:

"Feneri yakmakta geciktiniz, Vasquez."

"Dokuz haftadır yanmıyordu zaten..." diye cevap verdi Vasquez.

"Dokuz hafta!.. Ne demek oluyor bu?.. Peki iki arkadaşınız?.."

"Felipe ve Moriz öldüler!.. *Santa-Fe*'nin gidişinden yirmi bir gün sonra, fenerde tek bir bekçi bile kalmadı komutanım!"

Vasquez, Estados Adası'nın sahne olduğu olayları uzun uzun anlattı. Kongre adlı bir şefin emri altındaki bir korsan çetesi uzun yıllardır Elgor Koyu'nda yaşamakta, gemileri San Juan Burnu kayalıklarına çekerek, enkaz yağmacılığı yapmakta ve kazadan sağ kalanları öldürmekteydi. Fener inşaat çalışmaları sırasında kimsenin çetenin varlığından şüphelenmemesi, adanın batı ucunda, San Bartolome Burnu'nda sığınmış olmasındandı. *Santa-Fe* gidip de bekçiler fener nöbetinde yalnız kalınca, Kongre umulmadık bir biçimde ele geçirmiş olduğu bir guletle Elgor Koyu'na dönmüştü. Büke girişinden birkaç dakika sonra, Moriz'le Felipe güvertesinde öldürülmüştü. Vasquez kurtulabildiyse, o sırada nöbet odasında bulunduğundandı. Vasquez odayı terk ettikten sonra San Juan Burnu kıyısına sığınmıştı. Orada, bu korsanların eşyalarını depo ettikleri bir mağaradan elde ettiği erzakla geçinebilmişti.

Ardından Vasquez, *Century*'nin kazaya uğramasından sonra bu geminin ikinci kaptanını kurtarabildiği için ne kadar şanslı olduğunu ve ikisinin, *Santa-Fe*'nin gelişini beklerken yaşamlarını nasıl sürdürdüklerini anlattı. O günlerde en büyük umutlarının, ciddi onarım çalışmalarıyla yola çıkışı geciken guletin, avizo Mart'ın ilk günlerinde dönmeden önce Pasifik sularına doğru denize açılamaması olduğunu söyledi.

Ama, eğer John Davis'in gövdesine isabet ettirdiği iki gülle onu birkaç gün daha tutmamış olsaydı, adayı terk etmiş olacaktı yine de.

Vasquez öyküsünü burada kesti; kendi onurlu girişimi konusunda tek bir söz bile söylememişti. John Davis söze girdi:

"Vasquez'in size söylemeyi unuttuğu bir şey var komutanım," diye ekledi, "o da, bizim iki güllemizin yeterli

gelmediği. Eğer geçen gece Vasquez hayatı pahasına yüzerek gemiye gitmemiş ve dümenle kıç bodoslaması arasına bir fişek yerleştirip patlatmamış olsaydı, gövdesinde açmış olduğumuz deliklere rağmen *Maule* bu sabah yola çıkmış olacaktı. Doğrusunu söylemek gerekirse, Vasquez umduğu sonucu elde edemedi. Hasar hafif oldu ve on iki saat içinde onarıldı. Ama işte bu on iki saat, sizin guleti koyda bulmanızı sağlamıştır. Bu, Vasquez'in sayesindedir; aynı şekilde avizoyu tanıyınca fenere koşup uzun zamandır sönük olan ışığını yakma fikri de ona aittir."

Komutan Lafayate, guletin hareketinden önce *Santa-Fe*'nin gelebilmesini sağlayan gözü pek girişimlerinden ötürü John Davis'le Vasquez'in ellerini coşkuyla sıktı; sonra da güneşin batışından bir saat önce, hangi koşullarda Estados Adası'nı görebildiğini anlattı.

Sabah, bulunduğu konumu saptamış olan Komutan Lafayate, rotasından emindi. Avizonun geceden önce görülmesi gereken San Juan Burnu yönünde ilerlemesi yeterli olacaktı.

Gerçekten de, alacakaranlığın ortalığı sarmaya başladığı sıralarda Komutan Lafayate adanın doğu kıyısını olmasa bile en azından geri planda yükselen yüksek dorukları seçebilmişti. O sırada, on iki mil kadar bir mesafede bulunmakta ve en geç iki saat sonra demirleme yerinde olmayı ummaktaydı.

İşte John Davis'le Vasquez'in *Santa-Fe*'yi görmeleri de o ana denk düşmüştü. Tabii, fenerin tepesindeki Carcante'nin, geminin gelişini Kongreye bildirmesi de o anda olmuştu; bunun üzerine Kongre, *Santa-Fe* girmeden önce koydan ayrılmak amacıyla hemen yola çıkma hazırlıklarını tamamlamıştı.

Bu süre boyunca, *Santa-Fe* San Juan Burnu'na doğru ilerlemeye devam ediyordu... Deniz sakindi; açıktan gelen rüzgârın son esintileri belli belirsiz hissediliyordu.

Kuşkusuz, Dünya'nın Ucundaki Fener Estados Adası'na inşa edilmeden önce Komutan Lafayate, gece vakti ne kara-

ya bu kadar yaklaşma ne de büke ulaşmak için Elgor Koyu'na girme dikkatsizliğini gösterirdi.

Ama hem kıyı hem de koy aydınlatılmaktaydı artık ve ertesi günü beklemek gereksiz gibi geliyordu ona.

Böylece avizo güneybatı yönünde yoluna devam etti ve gece iyice bastırdığında Elgor Koyu girişine bir milden daha az bir mesafeye ulaşmış bulunuyordu.

Avizo fenerin yanmasını beklerken, ağır ağır ilerleyerek açıkta zaman geçiriyordu.

Bir saat akıp geçti. Adada tek bir ışık bile görülmedi. Komutan Lafayate bulunduğu konum konusunda yanılmış olamazdı... Elgor Koyu önündeydi işte... Fener ışığının menzilinde olduğuna emindi... Ama fener yanmıyordu!..

Cihazın başına bir kaza gelmiş olması dışında, avizodakilerin düşünebileceği ne olabilirdi ki? Belki de çok şiddetli kopan son fırtına sırasında fener kırılmış, mercekler bozulmuş, lambalar kullanılmaz hale gelmişti. Asla, hayır, asla, üç bekçinin bir korsan çetesinin saldırısına uğramış, aralarından ikisinin bu katillerce öldürülmüş ve üçüncüsünün de, onların yazgısını paylaşmamak için kaçmak zorunda kalmış olabileceği kimsenin aklına gelmezdi.

"Ne yapacağımı bilmiyordum," dedi Komutan Lafayate. "Gece kapkaranlıktı. Koya girme tehlikesini göze alamıyordum. Yapabileceğim tek şey şafak sökünceye kadar açıkta beklemekti. Subaylarım, mürettebatım, hepimiz ölümcül bir endişe içindeydik ve sanki bir uğursuzluk olduğu doğmuştu içimize. Nihayet, saat dokuzdan sonra fener yandı... Bu gecikme olsa olsa bir kazaya bağlı olabilirdi... Buhar basıncını arttırdım ve koyun girişine doğru yöneldik. Bir saat sonra *Santa-Fe* koya girdi. Büke bir buçuk millik bir mesafede, terk edilmişe benzeyen, demirlenmiş bir gulet gördüm... Birkaç adam yollamayı düşünüyordum ki silah sesleri geldi; üstelik bu atışlar fenerin galerisinden yapılmaktaydı!.. O zaman, bekçilerimizin saldırıya uğradıklarını, kendilerini sa-

vunmakta olduklarını ve büyük bir olasılıkla da bu guletin mürettebatına karşı direndiklerini anladık... Saldırganları ürkütmek için canavar düdüğünü çaldırdım... ve bir çeyrek saat sonra, *Santa-Fe* demirleme yerindeydi."

"Tam zamanında komutanım," dedi Vasquez.

"Eğer feneri yakmak için hayatınızı tehlikeye atmamış olsaydınız," diye cevap verdi Komutan Lafayate, "bunu başaramazdık. Şimdi gulet denizde olurdu. Koyun çıkışında onu göremezdik kesinlikle ve bu korsan çetesi de elimizden kaçmış olurdu böylece!"

Bu öykü, avizonun güvertesinde çabucak öğrenilince Vasquez'le John Davis'e en içten kutlamalarda bulunuldu.

Gece sakin geçti; ertesi gün Vasquez, *Santa-Fe*'nin Estados Adası'na getirdiği üç yeni bekçiyle tanıştı.

Kuşkusuz geceleyin, gulete el koymak amacıyla güçlü bir denizci müfrezesi yollanmış olduğunu da belirtmek gerek. Böyle yapılmamış olsaydı, Kongre ilk fırsatta gulete girmeye çalışır ve suların çekilmesiyle birlikte de çabucak denize açılırdı.

Yeni bekçilerin güvenliğini sağlamak için Komutan Lafayate'nin önünde tek bir hedef vardı: Carcante ve Vargas'ın ölümünden sonra, tüm umutlarını yitirmiş şefleriyle birlikte sayıları hâlâ on üç olan yağmacı haydutlardan adayı temizlemek.

Adanın büyüklüğü göz önüne alındığında, iz sürme çalışmalarının uzaması ve hatta bir sonuca ulaşamaması mümkündü. *Santa-Fe*'nin mürettebatı adanın tümünü nasıl arayabilirdi ki? Gizli yerlerinin açığa çıkmış olabileceğini düşünerek Kongre ve arkadaşları San Bartolome Burnu'na dönme tedbirsizliğini göstermezlerdi şüphesiz. Ama adanın geri kalanından istedikleri gibi yararlanabilirler ve belki de çetenin, son adamına varıncaya kadar ele geçirilmesi için haftalar, hatta aylar geçmesi gerekebilirdi. Bununla birlikte, Komutan Lafayate, bekçileri her türlü saldırıya

karşı güvence altına almadan ve fenerin düzenli bir biçimde çalışmasını sağlamadan Estados Adası'ndan ayrılmaya razı olmayacaktı.

Gerçek olan bir şey var ki, o da Kongre ve arkadaşlarının içinde bulundukları yoksunluk durumu sayesinde daha hızlı bir sonuç alınabileceğiydi. Ne San Bartolome Burnu'ndaki ne de Elgor Koyu'ndaki mağarada erzakları kalmıştı. Ertesi gün, şafakla birlikte, Vasquez ve John Davis'in rehberliğinde incelemelere başlayan Komutan Lafayate, en azından Elgor Koyu'ndaki mağarada peksimet olsun tuzlanmış et olsun konserve olsun, yiyecek hiçbir şey bulunmadığını gördü. Yiyecek olarak ne kalmışsa, avizonun denizcileri tarafından büke geri götürülen gulete taşınmıştı. Mağarada kala kala, pek değer taşımayan enkaz eşyaları, yataklar, giyecekler ve kap kacak kalmıştı. Bunlar da fenerin lojmanına taşındı. Eğer Kongre geceleyin eski ganimet deposuna gelecek olursa, çetesinin yiyecek gereksinimini karşılayabilecek hiçbir şey bulamayacaktı. *Carcante*'nin bordasındaki silah ve cephane bolluğuna bakılırsa, çete elemanlarının kullanabilecekleri av tüfekleri bile olmamalıydı yanlarında. Dolayısıyla yiyecek gereksinimlerini yalnızca balıktan sağlayabilirlerdi. Bu koşullar altında Kongre ve arkadaşları ya teslim olmak zorunda kalacaklar ya da çok geçmeden açlıktan öleceklerdi.

Hemen arama çalışmalarına başlandı. Bir subay ya da tayfabaşının emrindeki gemici müfrezelerinin bir kısmı adanın içlerine, bir kısmı da kıyıya yöneldiler. Komutan Lafayate bile San Bartolome Burnu'na gitmiş ama çeteye ait hiçbir ize rastlamamıştı.

Günler böylece akıp geçmiş ve korsanların biri bile görünmemişti, ta ki 10 Mart sabahı, benizleri solmuş, zayıflamış ve tükenmiş bir halde açlıktan kıvranan yedi sefil Pécherais fener avlusuna gelene kadar. *Sanfa-Fe*'ye alınarak kendilerine gelmeleri sağlanan bu adamlar, kaçmalarına imkân olmayacak biçimde gözaltında tutuldular.

Dört gün sonra, Webster Burnu dolaylarında, güney kıyısında dolaşmakta olan ikinci kaptan Riegal, beş cesetle karşılaştı. Vasquez bunların arasından çetenin Şilili elemanlarından ikisini teşhis etti. Etraflarında bulunan kalıntılardan, balık ve kabuklu deniz hayvanlarıyla beslenmeye çalıştıkları anlaşılıyordu; ama hiçbir yerde ateş izi, sönmüş kömür ve kül yoktu. Ateş yakmak için gerekli malzemeye sahip olmadıkları belliydi.

Nihayet, ertesi gün akşam, güneşin batışından biraz önce, fenere beş yüz metreden daha yakın bir mesafede, bükü çevreleyen kayalıkların ortasında bir adam göründü,

Burası, avizonun gelişinden bir önceki gün, John Davis'le Vasquez'in guletin hareket etmesinden kaygı duyarak onu izledikleri yerdi yaklaşık olarak. İşte o günün akşamı Vasquez çok zorlu bir işe girişme kararı almıştı.

Kayalıkların ortasında duran adam Kongre'ydi.

Yeni bekçilerle birlikte fener arazisinde dolaşmakta olan Vasquez onu hemen tanıyarak bağırdı:

"İşte o!.. İşte o!.."

İkinci kaptanla kumsalı arşınlayan Komutan Lafayate, bu bağırışı duyar duymaz hızla fenere doğru koştu.

John Davis'le birkaç tayfa Kongre'nin bulunduğu yöne atılmışlardı; fenerin tümseği üzerinde toplanan tüm ekip, bir zamanlar yönetmiş olduğu çeteden geriye bir tek kendisi kalmış olan bu şefi görebilmekteydi.

Burada ne yapıyordu? Neden ortaya çıkmıştı? Teslim olmak niyetinde miydi yoksa? Kendisini bekleyen yazgı konusunda yanılıyor olamazdı üstelik. Buenos Aires'e götürülecek, hırsızlık ve cinayetlerle örülü yaşamını başıyla ödeyecekti.

Kongre, diğerlerinden daha yüksek olan ve dalgaların hafifçe çarparak kırıldığı bir kayanın üzerinde, hareketsiz durmaktaydı. Bakışlarıyla bükü tarıyordu. Talihin San Bartolome Burnu'nda tam zamanında ona yolladığı ve bir

kör talihin elinden geri aldığı şu guletin, avizonun yanında durduğunu görebiliyordu. Beyninden hızla ne düşünceler geçiyor olmalıydı! Ne pişmanlıklar! Avizo gelmemiş olsaydı şimdi çoktan Pasifik denizlerinde olacak ve her türlü takipten ve cezadan kolayca kurtulacaktı...

Anlaşılacağı gibi, Kongre'nin ele geçirilmesi Komutan Lafayate için çok önemliydi.

Gerekli emirleri verdi; ikinci kaptan Riegal, yarım düzine tayfayla birlikte, feneri çevreleyen duvarların dışına çıkarak kayın korusuna yöneldi; kayalıkların oluşturduğu engeli aştıktan sonra hayduta ulaşmaları kolay olacaktı.

Vasquez, en kısa yolu göstermek üzere bu küçük kafileye rehberlik ediyordu.

Fenerin bulunduğu tümsekten yüz adım uzaklaşmamışlardı ki, bir patlama duyuldu ve boşluğa uçan bir gövde, köpükler sıçratarak denize gömüldü.

Kongre belinden bir tabanca çıkararak, alnına dayamıştı.

Sefil yaratık, cezasını kendi elleriyle vermişti böylece ve şimdi alçalan sular cesedini açığa sürüklemekteydi.

İşte, Estados Adası'nda yaşanan felaket böyle sonuçlanmıştı.

3 Mart gecesinden beri fenerin kesintisiz çalıştığını söylemeye gerek yok. Yeni bekçiler görevlerinin gerektirdiği her şeyi Vasquez'den öğrenmişlerdi.

Artık, korsan çetesinden tek bir adam bile kalmamıştı.

John Davis'le Vasquez, Buenos Aires'e dönecek olan avizoya bindiler; John Davis yurdu Mobile'e kavuşacak ve çok geçmeden gücü, cesareti ve kişisel değerlerinden ötürü hak ettiği bir komutanlığı elde edecekti kuşkusuz.

Vasquez'e gelince, cesaretle göğüs gerdiği onca felaketin ardından yorgun düşen vücudunu dinlendirmek için doğduğu kente gidecekti... Ama ne yazık ki, oraya tek başına dönmek zorundaydı; zavallı arkadaşları onun yanında olmayacaklardı!

18 Mart günü öğleden sonra, artık yeni bekçilerin güvenliğinden emin olan Komutan Lafayate hareket işaretini verdi.

Gemi koydan çıkarken güneş batmak üzereydi.

Çok geçmeden, geride kalmış olan sahilden, bir ışık yayıldı; ışığın yansımaları geminin dümen suyunda oynaşıyordu. Ve avizo kararan sularda uzaklaşırken, Dünya'nın Ucundaki Fener'in yeniden çevresine yolladığı sayısız ışınlardan birkaçını da yanında götürüyordu sanki.

Dünya'nın Ucundaki Fener Jules Verne'in son yapıtlarından olup ölümünden sonra, 1905 yılında oğlu Michel Verne tarafından yayımlandı. Bilim-kurgu ve spekülatif edebiyatın öncü adlarından olan Jules Verne, bu yapıtında gerçek bir ortamdan, ıssız Estados Adası'ndaki deniz fenerinden esinlenmişti. Yazarın yapıttaki titiz coğrafi betimlemeleri, ayrıntılarla ördüğü denizcilik bilgileri, insanlığın ufkunda yaşanan bir serüvenin hem dekorunu hem araçlarını oluşturuyordu. 1859 kışında çalışmaya başlayan fenerin ilk bekçileri Vasquez, Felipe ve Moriz, Güney Atlantik'in güneydoğu ucunda, iki okyanusu birbirine bağlayan ticaret gemilerine kılavuzluk ederken, çok geçmeden adada yalnız olmadıklarını sezeceklerdi. En çetin doğa koşullarına dayanıklı inşa edilmiş olan bu fener, uygarlığın sınırında yaşamaktan beslenen sinsi düşmanlara da aynı şekilde dayanabilecek miydi? Jules Verne akıl ile gücün, nitelik ile niceliğin, hesap ile hırsın kıyasıya çekiştiği öncü bir serüven öyküsü sunuyor okura.

JULES VERNE (1828-1905): Nantes Nantes kentinde dünyaya gelen yazar, Paris'te hukuk öğrenimi gördü, ancak zamanla edebiyata yöneldi. Önce tiyatro yapıtları ve opera librettoları yazdı. 1863'te *Le Magasin d'Education et de Récréation'da, Voyages extraordinaires* (Olağanüstü Yolculuklar) adlı dizinin ilk yapıtı olarak yayımladığı *Cinq semaines en ballon* (1863; Balonla Beş Hafta) büyük ilgi gördü. Bunun üzerine fantastik serüvenler yazmaya devam etti. *Voyage au centre de la Terre* (1864; Dünyanın Merkezine Yolculuk) ve *L'Île mystérieuse* (1874; Esrarlı Ada) bunlardan bazılarıdır. Romanları çok sayıda dile çevrilen ve sinemaya uyarlanan Verne, 1892'de Légion d'honneur nişanıyla ödüllendirilmiştir.

9 786254 054433

16 TL